

T.C.
TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı

**BALIKÇILIK POLİTİKALARINDA KÜRESEL
GELİŞMELER KAPSAMINDA ÜLKEMİZDE DEVLET
YARDIMLARINA BAKIŞ**

AB Uzmanlık Tezi

Korkut Gökhan KURTAR

ANKARA
2008

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
SİMGELER DİZİNİ	v
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
2. AVRUPA BİRLİĞİ ORTAK BALIKÇILIK POLİTİKALARININ GELİŞİMİ	2
2.1 Ortak Balıkçılık Politikası	10
2.1.1 Ortak Balıkçılık Politikasının Kanuni Dayanağı ve İlk Önlemler	11
2.1.2 Ortak Balıkçılık Politikası Reformları	12
2.1.3 2002 Reformu	12
2.1.3.1 Reformla Yenilenen Ortak Balıkçılık Politikası	13
2.1.3.2 Filoya yapılan kamu yardımında tutum değişikliği	13
2.2 OBP'nin Amaçları	14
2.3 OBP'nin Unsurları	14
2.3.1 Koruma Politikası	14
2.3.1.1 Toplam Müsaade Edilebilir Av Miktarı	15
2.3.1.2 Balıkçı Gemileri Kayıt Yönetmeliği	16
2.3.1.3 Balıkçılık Bilgi Sistemleri ve İstatistikleri	18
2.3.2.Yapısal Politika	18
2.3.3 Ortak Piyasa Örgütlenmesi	19
2.3.4 Balıkçılık Konusunda Uluslararası İlişkiler	26
3.YAPISAL POLİTİKALAR	29
3.1 Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı	30
3.1.2 BYMA'nın amaçları	30
3.1.3 Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı Fonu temel konu başlıkları	31
3.1.3.1 Balıkçılık etkinliklerinin düzenlenmesi	31
3.1.3.2 FILONUN Yenilenmesi ve Gemi Modernizasyonu	31
3.1.3.3 Küçük çaplı kıyı balıkçılığı	32
3.1.3.4 İçsularda balıkçılık	32

3.1.3.5 Sucul kaynakların korunması ve gönenci	32
3.1.3.6 Balıkçı limanlarındaki imkânlar	33
3.1.3.7 Yetiştiriciliğin geliştirilmesi	33
3.1.3.8 Su ürünlerinin işlenmesi	33
3.1.3.9 Yeni pazarlama açılımları	33
3.1.3.10 Sektörde yeniden yapılanmanın toplumsal etkileri	33
3.1.3.11 Üretici birlikleri	34
3.1.3.12 Etkinliklerin geçici olarak kesintiye uğraması	34
3.1.4 PESCA Topluluk girişimi	36
3.1.5 Sonuç	36
3.2 Avrupa Balıkçılık Fonu	36
3.2.1 ABF'nun Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracından Farkları	37
3.2.2. Fonun Yenilikçi Yönleri	37
3.2.3. Yasa Taslağı ile Kabul Edilen Tüzük Arasındaki Başlıca Farklar	38
3.2.4 Avrupa Balıkçılık Fonu'nun Temel Hedefleri	39
3.2.5. ABF'nin Öncelik Eksenlerine Göre İncelenmesi	40
3.2.5.1. Öncelik Eksen: Birlik balıkçı filosunun uyumu	40
3.2.5.2. Öncelik Eksen: Yetiştiricilik, içsu balıkçılığı ve balıkçılık ve yetiştiricilik ürünlerinin pazarlanması	43
3.2.5.3. Öncelik Eksen: Ortak çıkarların iyileştirilmesi	44
3.2.5.4. Öncelik Eksen: Balıkçılık bölgelerinin sürdürülebilir gelişimi	45
3.2.5.5. Öncelik Eksen: Teknik yardım ve yönetsel kapasite	46
3.2.6. ABF ve Balıkçılık Sektörünün Mali Boyutu	47
3.2.7. ABF ve Balıkçılık Sektörünün Toplumsal Boyutu	47
3.2.8. ABF'nin Çevre Politikaları Boyutu	48
3.2.9. ABF'nin Cinsiyetler Arası Eşitliğe Bakışı	48
3.2.10. Fonun Yeniden Yapılandırılmasında AB katkısı	48
3.2.11. Avrupa Balıkçılık Fonu Müdahalesinin İlkeleri	49
3.2.12. Avrupa Balıkçılık Fonu ve Ulusal Stratejik Plan	50
3.2.13. 24 Temmuz 2008 tarih ve AT 744/2008 sayılı Konsey Tüzüğü	53

4. AB'NDE BALIKÇILIK DEVLET YARDIMLARI, DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ BALIKÇILIK KURALLAR MÜZAKERE GRUBUNDA DEVLET DESTEKLERİ	55
4.1 Devlet Yardımları	58
4.2 AB'nde Devlet Yardımları	59
4.3 AB Balıkçılık Devlet Yardımları	59
4.4 Dünya Ticaret Örgütü Balıkçılık Kurallar Müzakereleri	66
5. TÜRK BALIKÇILIK SEKTÖRÜNDE DEVLET YARDIMLARI	72
5.1 Ülkemiz Balıkçılık Sektöründe Destekler	72
5.1.1. Hazır/ korunmuş su ürünleri için dışsattım geri ödemeleri	72
5.1.2. Balıkçı Tekneleri (Yakıt) İçin Vergi İndirim Planı	73
5.1.3. Yetiştiricilik Destekleme Planı	74
5.1.4. Balıkçı ve Yetiştiriciler için İndirimli Kredi Planı	75
5.1.5. Kırsal Kalkınma Yatırımları Destekleme Programı	75
5.1.6. Balıkçı Limanları Yapım ve Yenileme Programları	79
5.1.7. Araştırma ve Geliştirme amaçlı yardımlar	80
5.1.8. Katılım Öncesi Mali Araç – Kırsal Kalkınma	80
5.1.9. 7. Çerçeve Programı	82
6. SONUÇ: TÜRKİYE BALIKÇILIK DEVLET YARDIMLARINDA YENİ POLİTİKALAR	84
KAYNAKLAR	91
EK-1	98
EK-2	104
ÖZGEÇMİŞ	105

ÖZET

AB Uzmanlık Tezi

BALIKÇILIK POLİTİKALARINDA KÜRESEL GELİŞMELER KAPSAMINDA ÜLKEMİZDE DEVLET YARDIMLARINA BAKIŞ

Korkut Gökhan KURTAR

T.C.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı

Avrupa Birliği Ortak Balıkçılık Politikası 1983 yılında yürürlüğe girmiştir. Kısa dönemde ve uzun aralıktaki ihtiyaçlar için birkaç defa reforma tabi tutulmuştur. Politika; balıkçılık ve yetiştiriciliğe bütün bileşenlerini kapsamak suretiyle geniş kapsamlı çözümler sunmak niyetindedir. Bu amaçla Avrupa Birliği; destek eylemlerini yürütmek üzere Ortak Balıkçılık Politikası kapsamında Avrupa Balıkçılık Fonu'nu kurmuştur. Fon sektörün tüm gereksinimlerini karşılamak üzere tasarlanmıştır. Diğer taraftan AB'ye Üye Devletlerce kalkınmaya yönelik ve toplumsal sorunlar ile başa çıkmak üzere balıkçılık devlet yardımları verilmiştir. Her ne kadar bu desteklemeler toplumsal ve ticari kaygılarla başa çıkmak için verildilerse de, sonuçları kapasite üzerinde avcılık ve rekabet ilkelerinin bozulması olmuştur. Dünya Ticaret Örgütü, Doha Oturumundan başlayarak 2001'den beri “ Balıkçılık Kurallar Grubu” kapsamında konuyu incelemektedir. Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği ile katılım müzakere sürecinde ve Dünya Ticaret örgütü üyesi olup balıkçılık devlet yardımlarının geleceği için hazırlanmalı ve örgütlenmelidir.

2008, 113 sayfa

Anahtar Kelimeler: AB Ortak Balıkçılık politikası, devlet yardımları, Dünya Ticaret Örgütü, kurallar müzakereleri, yapısal politikalar, Avrupa Balıkçılık Fonu

ABSTRACT

Expertise Thesis

IN THE SCOPE OF GLOBAL DEVELOPMENTS IN FISHERIES POLICIES AN OVERLOOK TO STATE AIDS IN OUR COUNTRY

Korkut Gökhan KURTAR

The Turkish Republic

Ministry of Agriculture and Rural Affairs

Department for European Union Coordination and External Relations

European Union Common Fisheries Policy came into force in 1983. According to the requirements in short term and wide range it was reformed several times. The Policy intended to bring broad solutions to the fisheries and aquaculture sectors including all components. For this purpose, EU established European Fisheries Fund in the scope of Common Fisheries Policy to implement support actions to the sector. The European Fisheries Fund has been one of the structural funds of EU collaborating with other structural funds and other EU policies. The Fund was designated to cope with all requirements of fisheries sector. On the other hand, Member States were allowed to support the sector with state aids due to development and social matters. Although these supports aimed to comeover with social and trade related issues, these implementations concluded with overcapacity and distortion of competition principles. World Trade Organization, in the scope of “Rule’s Negotiations Group” began examining state aids since 2001, with Doha Round. Republic of Turkey, negotiating with EU for membership and as a member of World Trade Organization should prepare and organize for the future of fisheries state aids.

2008, 113pages

Key Words: EU Common Fisheries Policy, state aids, World Trade Organization, rules negotiations, structural policy, European Fisheries Fund

SİMGELER DİZİNİ

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ABF	Avrupa Balıkçılık Fonu
AET	Avrupa Ekonomik Topluluğu
AR-GE	Araştırma-Geliştirme
AT	Avrupa Topluluğu
AT	Avusturya
BE	Belçika
BG	Bulgaristan
BYMA	Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı
CARDS	Güney Doğu Avrupa Ülkelerine yardım Programı
CCAMLR	Antarktik Deniz Canlı Kaynaklarının Korunması Komisyonu
CIFP	Rekabet ve Yenilik Çerçeve Programı
COFI	Gıda ve Tarım örgütü Balıkçılık Komitesi
COM	Balıkçılık ve Yetiştiricilik Ürünlerine Yönelik
CY	Kıbrıs Rum Kesimi
CZ	Çek Cumhuriyeti
ÇYGP	Çok Yıllık Yol Gösterici Program
ÇYİP	Çok Yıllık İyileştirme Plan
DE	Almanya
DK	Danimarka
DSİ	Devlet Su İşleri
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
EC	Avrupa Komisyonu
EE	Estonya
EFF	Avrupa Balıkçılık Fonu
EİKÖ	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
EL	Yunanistan
EMAS	Çevresel Yönetim ve Denetim Planı
ERDF	Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu
ES	İspanya
ESF	Avrupa Sosyal Fonu
EUR	Avro – Avrupa Para Birimi
EZZ	Münhasır Ekonomik Bölge

FAO	Dünya Tarım ve Gıda Örgütü
FI	Finlandiya
FIFG	Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı Fonu
7.FP	7. Çerçeve Programı Araştırma, Teknoloji Faaliyetleri ve Tanıtım Etkinlikleri
FR	Fransa
GFCM	Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu
GGS	Gemi Görüntüleme Sistemleri
GPS	Küresel Nokta Bulma Sistemi
GT	Gross Tonaj – Gemi Büyüklük Ölçüsü
GZFT	Güçlü, Zayıf, Fırsat ve Tehdit Çözümlemesi
HACCP	Tehlike Analizi Kritik Kontrol Noktaları
HU	Macaristan
IATTC	Inter-Amerikan Tropik Ton Balığı Komisyonu
IBSFC	Uluslararası Baltık Denizi Balıkçılık Komisyonu
ICCAT	Atlantik Ton Balığının Korunması Uluslararası Konvansiyonu
ICES	Uluslararası Deniz Kaynakları Değerlendirme Konseyi
ICZM	Avrupa Birliği Bütünleşik Kıyı Alanı Yönetimi
IE	İrlanda
IOTC	Hint Okyanusu Ton Balığı Komisyonu
IPA	Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
IPARD	Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı- Kırsal Kalkınma
ISPA	Katılım Öncesi Yapısal Politikalar Aracı
IT	İtalya
IUU	Kanunsuz, Düzenlenmemiş ve bildirimsiz avcılık
İKV	İktisadi Kalkınma Vakfı
KDV	Katma Değer Vergisi
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletmeler
Koop.	Kooperatif
Kw	Kilo Watt
Life long Learning	Hayat Boyu Öğrenme Programı
LT	Litvanya
LU	Lüksemburg
LV	Letonya
MEB	Münhasır Ekonomik Bölge

MT	Malta
NAFO	Kuzeybatı Atlantik Balıkçılık Örgütü
NASCO	Kuzey Atlantik Salmon Koruma Örgütü
NEAFC	Kuzeydoğu Atlantik Balıkçılık
NL	Hollanda
NUTS	İstatistik için Bölge Birimleri Sistematiği
OBP	Avrupa Birliği Ortak Balıkçılık Politikaları
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
OTP	Ortak Tarım Politikası
PHARE	Polonya ve Macaristan Katılım Öncesi Araç
PL	Polonya
POÖ	Piyasaların Ortak Örgütlenmesi
PT	Portekiz
RO	Romanya
s. (p.)	sayfa
SAPARD	Tarımsal ve Kırsal Kalkınma için Özel Eylem Programı
SE	İsveç
SI	Slovakya
ss. (pp.)	Sayfalar
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
SWOT	Bknz. GZFT
TAC	Toplam Avlanabilir Av Miktarı
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TEDGEM	Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü
TMAM	Müsaade Edilebilir Av Miktarı
TR	Türkiye
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜGEM	Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
UK	İngiltere
UP	Uygulama Planı
USD	Amerika Dolar
USP	Ulusal Stratejik Plan
ÜÖ	Üretici Örgütü
Vb.	ve benzeri
Y	Yenilik
YTL	Yeni Türk Lirası

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil-2.1: AB’de Politik ve Ekonomik dengeye ulaşma sürecinde bölgesel politika araçlarının rolü.....	8
Şekil- 2.2: BYMA’nın tahsis edilmesi sürecinde takı edilen izlek.....	32
Şekil- 3.1: Öncelik eksenlerinin sütun modelinde incelenmesi.....	37
Şekil-3.2: Yardımın dağıtımında takip edilecek yeni yöntem.....	47

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge-2.1: Dünyada Başlıca Yetiştiriciler (2005) ve AB Üye Ülkeler (2006).....	3
Çizelge-2.2: Avrupa Birliği filosunun yıllara göre tekne sayısı, motor gücü ve tonaj gelişimi.....	5
Çizelge-2.3: AB Üye Devletlerin Toplam üretim miktarı.....	6
Çizelge-2.4: Üçüncü ülkeler ile sonuçlandırılan ve yürürlükte olan anlaşmalar.....	24
Çizelge-3.1: 2006-2013 döneminde Üye Ülkeler ve alt bölgelerine ayrılan kaynak 3.949(milyon €).....	49
Çizelge-4.3: Komisyon Tüzüğü AT 736/2008'e göre verilecek yardımın sınıflandırılması.....	62
Çizelge-5.1: TÜGEM tarafından 2008 yılı için verilecek yetiştiricilik destekleri.....	71
Çizelge-5.2: Su Ürünleri İşleme ve Değerlendirme Tesisleri.....	73
Çizelge-5.3: Balıkçılık limanları.....	76
Çizelge-6.1: Ülkemizde Balıkçı kooperatifleri.....	85

1.GİRİŞ

Tarihi açıdan bakıldığında insanlığın ilk gıda maddelerinden biri olan balık, besinsel öneminin yanı sıra balıkçılıkla uğraşanlar için de istihdam sağlayan ve gelir getiren bir sektör olmuştur. Yakın zamana kadar kendini yenileyebilir ve tükenmez olarak görülen sucul kaynakların, gelişen bilim ve bir dizi ciddi araştırma sonucunda yenilenebilir nitelikte olsa da, sonsuz nicelikte olmadığı anlaşılmıştır. Dünyamızın sürekli artmakta olan nüfusunun; gıda, ekonomi ve toplumsal gönenç açısından sucul kaynaklarının sürdürülebilir olması isteniyorsa, bu kaynakların daha iyi bir şekilde yönetilmesi gerektiği de anlaşılmıştır.

Bu çerçevede tezin amacı, Avrupa Birliği Ortak Balıkçılık Politikaları (OBP) kapsamında balıkçılık sektörüne verilen yardımları ve bunların nasıl düzenlendiğini ortaya koymak, Dünya Ticaret Örgütü Kapsamında sürdürülen Kurallar müzakereleri kapsamında ülkemizde balıkçılık sektörüne verilen yardımları ve yeni yardımların yönlendirilmesi konusunu Avrupa Birliği OBP'ye uyum açısından irdelemektir.

Bu bağlamda çalışmanın “Ortak Balıkçılık Politikası” başlıklı ikinci bölümünde AB’de balıkçılık politikasının geliştirilme nedenleri, AB Ortak Balıkçılık Politikasının hedefleri, OBP’nin bileşenleri ve AB’nin balıkçılık yönetim sistemi incelenmiştir.

“Yapısal Politikalar” başlıklı üçüncü bölümde ise OBP’nin yapısal politikaları incelenmiş, Avrupa Balıkçılık Fonu nasıl çalışır ve hangi kapsamda yardım vermekte ve yardımın nitelikleri incelenmiştir.

Dördüncü Bölümde “AB Balıkçılık Devlet Yardımları”nı düzenleyen İlkeler ile bu alanda düzenleme yapan başlıca AB tüzükleri ile şartları incelenmiştir. Burdan amaç üyelik sırasında uyum göstermemiz gereken şartların belirlenmesi olmuştur. “Dünya Ticaret Örgütü Balıkçılık Kuralları”na yönelik müzakereler ve son tutum belgesi karşılaştırma amacı ile bu bölümde ele alınmıştır.

Ülkemizde balıkçılık sektörüne yönelik devlet yardımları ve bunların uygulamalarına ilişkin şartlar, etkinlikleri ve OBP ile DTÖ kapsamında durumları bu beşinci bölümde incelenmiştir. Kimi yardımların her iki durumda da uyumsuz olduğu görülmüştür.

Altıncı ve son bölümde; sektörde yer alanların bilhassa kamu kurum ve kuruluşlarının örgütlenme sorunu altında devlet yardımlarının etkinliklerinin izlenmesi ve denetlenmesi ile kooperatif ve sivil toplum kuruluşlarının yardımlar açısından incelenerek tezin konusu olarak bir teklif getirilmiş ve sonuca ulaşılmıştır.

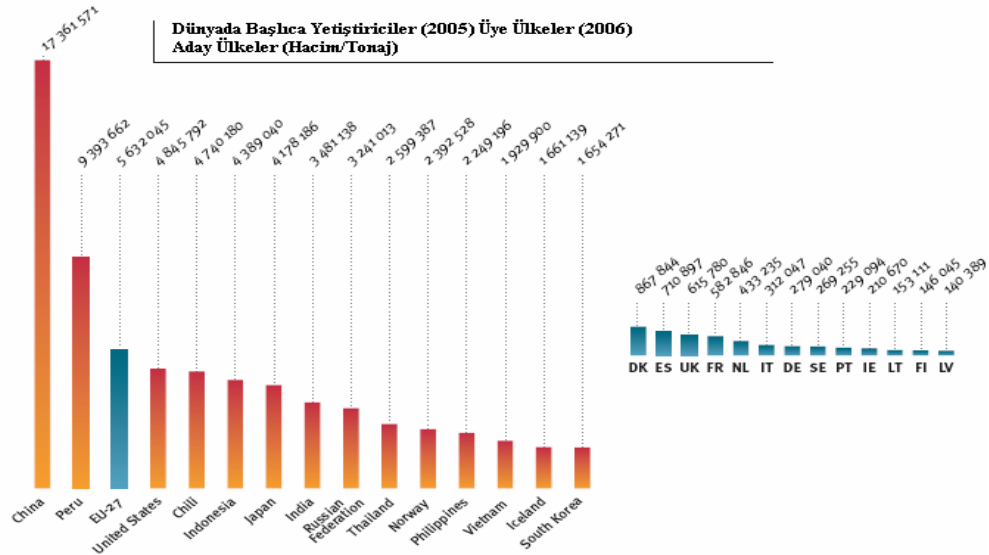
2. AVRUPA BİRLİĞİ ORTAK BALIKÇILIK POLİTİKALARININ GELİŞİMİ

1982 yılında kabul edilen “Birleşmiş Milletler Deniz Yasaları Hakkında Sözleşme” (the United Nations Convention on the Law of the Sea) (<http://www.akdeniz.edu.tr/muhfak/cevre/coastlearn-r/bio/boxes/fish.htm> Erişim Tarihi: 17.07.2008) ile denizel kaynakların daha iyi bir şekilde yönetilmesi için yeni bir çerçeve ortaya konmuştur.

Okyanusların yeni hukuki yönetimi; bu okyanuslara kıyısı olan devletlere, balıkçılık kaynaklarının yönetimi ve kullanımı için kendi Münhasır Ekonomik Bölge (MEB-EEZ) (Anonymous 1996) sınırları içinde hak ve sorumluluklar vermiştir. Bu sözleşme ile Dünya'daki deniz balıkçılığının yaklaşık olarak %90'ı, kapsam altına alınmıştır.

Son yıllarda Dünya Balıkçılığı; gıda sanayi içinde dinamik olarak gelişen bir sektör olmuştur. Kıyısı bulunan ülkeler, modern balıkçılık filolarına ve işleme fabrikalarına yatırım yaparak, balık ve balıkçılık ürünlerine karşı büyümekte olan uluslararası talebe yönelik olarak, yeni fırsatlardan fayda sağlama yoluna girmişlerdir. Bununla birlikte balıkçılık kaynaklarının çoğunun, denetimsiz olarak artan tüketime karşı varlığının sürdürülemez olduğu açıkça görülmektedir.

Çizelge-2.1: Dünyada Başlıca Yetiştiriciler (2005) ve AB Üye Ülkeler (2006).

Kaynak: (http://ec.europa.eu/fisheries/publications/facts/pcp06_en.pdf Facts and Figures of Common Fisheries Policy pdf dosyasından değiştirilerek alınmıştır. Erişim Tarihi 19 Ağustos 2008)

'Ekonomik açıdan değerli balık stoklarının aşırı kullanımı', 'ekosistemin değişimi', 'önemli ekonomik kayıplar', 'balıkçılık sektörünün yönetsel ve idari kapasitesi' ve 'balık ticareti hakkındaki uluslararası çatışmalar' şeklinde açığa çıkan işaretler; balıkçılığın uzun vadeli sürdürülebilirliği üzerinde ve balıkçılığın gıda üretimine olan katkısı üzerinde bir tehdit oluşturmıştır. Bu nedenle, Mart 1991 yılında Roma'da yapılan Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Balıkçılık Komitesi'nin 19. Oturumu'nda (19th Session of the FAO Committee on Fisheries -COFI) balıkçılık yönetimi için; koruma ve çevre için olduğu kadar, sosyal ve ekonomik etkenleri de kapsayan yeni yaklaşımların acil olarak gerekli olduğu vurgulanmıştır (Garcia 1994). FAO'dan; balıkçılık kavramını geliştirmesi ve bunun uygulamasını da teşvik etmesi için bir "İdare Kanunu" (Code of Conduct) hazırlaması talep edilmiştir.

Balıkçılık etkinliklerinin bir kısmı kıyısız stoklara dayalı olarak gerçekleştirilmektedir. Diğer bir kısmı ise, ömrünün bir bölümünü beslenme alanı olarak yararlandığı sığ sularda geçiren açık deniz stoklarını kullanmak suretiyle yapılmaktadır. Aynı zamanda, balıkçılık sektörü; kıyı etkinlikleri açısından da dikkate alınmak ve değerlendirilmek durumundadır.

Balıklar ulusal sınırları tanımayan canlılardır. Bu durum, balıkçılık kaynaklarının Avrupa Birliği (AB) düzeyinde yönetimi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. AB çapında balıkçılığa yönelik ilk kararların alınması 70'li yılların ilk yarısına rastlamaktadır. İngiltere ve Norveç, 1970'de Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üyelik için başvurmadan hemen önce; 6 asıl üye birbirlerinin balıkçılık alanlarına "eşit giriş" hakkı veren Konsey Tüzüğü 2141/70'i onaylamışlardır (http://homepages.tcp.co.uk/~ukip/bs_cfp_1_3_1.html Erişim Tarihi: 19 Mayıs 2008).

1973 yılında Avrupa Topluluğu'na önemli balık üreticileri olan İngiltere, İrlanda ve Danimarka'nın da katılması ile Ortak Balıkçılık Politikasının (OBP) hukuki yapısı kuvvetlendirilebilmiştir. Bu maksatla kaynakların korunması göz önüne alınarak ayrıntılı bir politika oluşturulması zorunluluğu getirilmiş ve 12 mil uzunluğundaki kıyı şeridiyle ilgili olarak sahil kesiminde yapılan balıkçılığa ilişkin özel haklar sağlanmıştır.

OBP, gerek Birlik sularında gerekse Birlik suları dışındaki sularda, AB balıkçılık yönetiminin ana hatlarını düzenlemek üzere tasarlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

OBP ile amaçlanan, balıkçılık kaynaklarının yönetimi ile ilgili olarak; çevresel ve ekonomik boyutlarını dikkate alarak balık stoklarını koruyan ve gelecek kuşaklar için balıkçılığın geleceğini koruma altına alan gerçekçi bir sistem geliştirmek olmuştur (Coffey and Dwyer 2000).

Balıkçılık yönetiminin, hem kaynakların doğal gelişimi hem insan etkisine uyumu için sürekli geliştirilmesi gerekmiştir. Balıkçı filolarının avlanma gücündeki artışlar (Çizelge- 2) ile endüstriyel etkinliklerin çevreye olan etkisi balık stoklarını büyük ölçüde etkilemiş, AB'nin girdiği her genişleme sürecinin ardından Birlik filosu büyümüş ve Birlik sularının sınırları genişlemiştir (Anonymous 2004). İlk kez hayata geçirildiği 1983 yılından bu yana, OBP kapsamında yürütülmekte olan balıkçılık yönetimi değişen koşullara sürekli olarak uyarlanmıştır.

Çizelge-2.2: Avrupa Birliği filosunun yıllara göre tekne sayısı, motor gücü ve tonaj gelişimi.

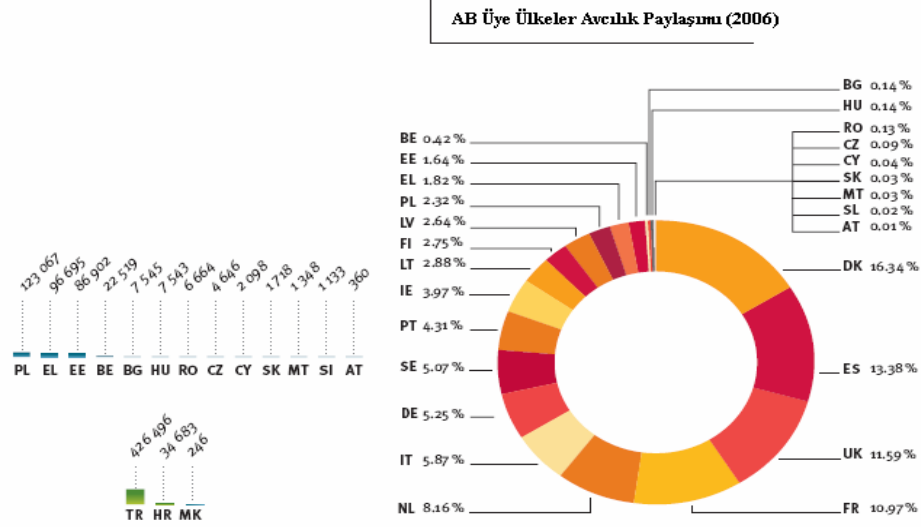
Yıl	Tekne Sayısı	Tonaj	Ortamala Tonaj(GT*)	Motor Gücü (kW)	Ortalama Güç (kW)
1999	97 681	2 016 806	21	7 721 241	79
2000	95 204	2 025 767	21	7 631 804	80
2001	92 112	2 016 755	22	7 508 604	82
2002	89 763	1 967 467	22	7 292 441	81
2003	88 047	1 909 258	22	7 111 463	81
2004	92 540	2 103 397	23	7 502 856	81
2005	88 740	2 010 790	23	7 237 800	82
2006	86 703	1 947 894	22	7 061 376	81
2007	88 230	1 911 326	22	7 004 889	79

Kaynak: <http://ec.europa.eu/fisheries/fleetstatistics/index.cfm?lng=en> Erişim Tarihi: 12 Ağustos 2008, değiştirilerek alınmıştır.

Balıkçılık etkinlikleri, ortak sucul kaynakları kullanarak yapılmaktadır. Ortak bir kaynağı paylaşmanın güçlüğü, hassas ve dengeli bir yönetimi gerektirmektedir. Balıkçılık; gerek yarattığı ekonomik değer gerekse istihdam açısından AB'nde önemli bir sektör olarak görülmektedir. Bunun yanı sıra AB vatandaşlarının sağlıklı proteine ulaşmalarında en temel unsurlardan biri olarak değerlendirilmekte ve gıda pazarına sürekli olarak su ürünleri arzının sağlanması temel ilke olarak benimsenmektedir.

69.342 km'lik(http://wapedia.mobi/en/Avropean_Union?t=3 Erişim Tarihi: 19 Temmuz 2008) toplam kıyı şeridi ile AB dünyanın tüm denizlerinde balıkçılık etkinliklerini sürdürmektedir.

Çizelge-2.3: AB Üye Devletlerin Toplam üretim miktarı (2006).

Kaynak:(http://ec.europa.eu/fisheries/publications/facts/pcp06_en.pdf Facts and Figures of Common Fisheries Policy pdf dosyasından değiştirilerek alınmıştır. Erişim Tarihi 19 Ağustos 2008)

Balıkçılık, sadece üretimle değil aynı zamanda yarattığı istihdam nedeniyle üzerinde dikkatle durulması gereken bir sektör olmuştur (Mastracchio 2007). İstihdam ve sosyal yönü ise baştan beri Birliğin diğer politikaları ile eşgüdümlü olarak yürütülmüş; eğitim, mesleki kurslar ile bu sektördeki niteliklerinin artırılmasına gayret gösterilmiş ve kadın erkek eşitliğine yönelik adımlar da daima göz önünde bulundurulmuştur.

AB; farklı kültür, dil, tarih ve geleneklerden oluşan bir mozaiktir. Birliğe üye 27 ülke arasında sosyo-ekonomik farklılıklar olduğu gibi, üye ülkelerin bölgeleri arasında da önemli dengesizlikler söz konusudur (Brasche 2001) .

1970'li yıllarda, özellikle 1973 petrol krizinin etkilerinin Avrupa'nın az gelişmiş bölgelerinde daha ağır bir şekilde hissedilmesi sonucunda, Birliğin bir bölgesel kalkınma politikasının oluşturulması yönünde bir eğilim ortaya çıkmıştır (Bayburtlu 2001). Bu tür bir politikanın oluşturulmasına yol açan diğer nedenler şu şekilde sıralanmaktadır: İlk olarak, çeşitli ulusal politikalarla belli bölgelerin gelişmesi, diğer

üye ülkelerdeki bölgelerin gelişmesinin aleyhinde koşullar yaratmıştır. İkincisi, bu farklı gelişmişlik düzeyleri ekonomik krizin, Birlik genelinde yatırımların düşmesi, ekonomik büyümenin yavaşlaması ve işsizliğin artması gibi etkileriyle birleştiğinde olumsuz sonuçlar doğurmuştur (Karabacak 2005). Üçüncü olarak 1973 yılında İngiltere, İrlanda ve Danimarka'nın da Birliğe katılması sonucunda, Birliğe önemli sorunlara sahip yeni azgelişmiş bölgeler dahil olmuştur.

1975 yılında AB bölgesel politikasının temelini oluşturan **Bölgesel Politika Komitesi** ve **Bölgesel Kalkınma Fonu** oluşturulmuştur (Gençkol 2003). Bu kurumlar yoluyla bölgesel sorunların incelenerek gerekli hedeflerin oluşturulması ve bölgeler arasındaki farklılıkların artmasının engellenmesi yönünde çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Ancak, 1979'daki ikinci petrol krizinin etkilerinin hissedilmesi ve Birliğe çok geniş az gelişmiş alanlara sahip Yunanistan, İspanya ve Portekiz'in katılmasıyla bölgesel politika yönünde 1980'li ve 1990'lı yıllarda yeni adımlar atılmaya başlanmıştır (Akan 2005).

2000'lerde Birliğin üçüncü bir genişlemeye doğru ilerlemesi, yani Birlik ülkelerine göre çok düşük ekonomik koşullara ve önemli sorunlara sahip doğu ve orta Avrupa ülkeleri ile Kıbrıs ve Malta'nın Birliğe katılmasının yaratacağı yeni bölgesel az gelişmişlik ve bölgeler arası dengesizlik sorunları tartışılmaya başlanmıştır. Bu sorunlar bağlamında 24-25 Mart 1999'da Berlin'de toplanan AB Konseyi 2000-2006 dönemindeki politikaların temelini çizen ve **Gündem 2000** olarak bilinen belgeyi kabul etmiştir. (Marangoz ve Uymaz 2005).

Bölgelerin gelenek, kültür, ekonomik yapı gibi çeşitli alanlardaki farklılıkları, esasen, Avrupa'nın çoğulcu yapısına katkıda bulunmaktadır. Küreselleşen dünyada böyle bir çeşitliliğin korunması konusunda geniş bir mutabakat söz konusudur. Ancak çeşitliliğin farklılık olarak algılandığı ve olumsuz bir anlam yüklediği tek konu bölgeden bölgeye ciddi farklılık gösteren gelir düzeyleridir.

AB bölgeler politikasının temel amacı; hem üye ülkeler arasındaki hem de üye ülkenin bölgeleri arasındaki gelir dağılımındaki dengesizliği en aza indirmek ve bunun artmasını önlemek, ekonomik ve sosyal bütünleşmenin aynı paralelde sürdürülebilir bir şekilde olmasını sağlamaktır. Bu amacın gerçekleşmesi için 3 önemli hedef belirlemiştir.

Hedef 1: Kalkınmada geri kalmış olan bölgelerde yapısal uyumu ve gelişmeyi teşvik etmek,

Hedef 2: Ekonomik ve sosyal dönüşüm içinde yer alan bölgelerin desteklenerek, dönüşüm esnasında karşılaşılan yapısal güçlüklerin giderilmesi,

Hedef 3: Öğretim, eğitim ve istihdam politikaları ile sistemlerin modernizasyonu ve uyumlaştırılmasını desteklemek (Kayasü ve Yaşar 2006).

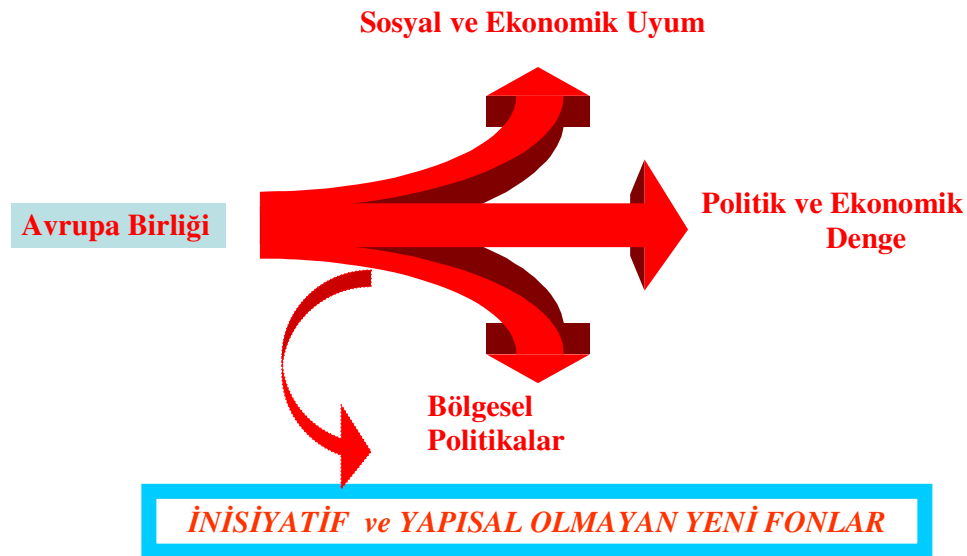
Bu amaçlar doğrultusunda üye ülkeler, AB'nin "Yapısal Fonlar" ve "Uyum Fonu" olarak isimlendirilen mali araçlarından faydalanmaktadır.

AB çapında dört yapısal fon bulunmaktadır (http://abofisi.metu.edu.tr/ab_uzerine.htm Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2008).

Bunlar:

- Avrupa Bölgesel Gelişme Fonu,
- Avrupa Sosyal Fonu,
- Avrupa Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu -Yönlendirme Bölümü,
- Avrupa Balıkçılık Fonu.

Şekil-2.1: AB'de Politik ve Ekonomik dengeye ulaşma sürecinde bölgesel politika araçlarının rolü.

AB Ortak Balıkçılık Politikasına göre; Yapısal Politikalar hem diğer Birlik Politikaları ile Balıkçılık Politikasının bağlarını sağlamalı hemde filonun mevcut doğal kaynaklara uyumunu sağlamayı amaçlamalıdır. Ancak bu araç Birliğin diğer politikaları ile tutarlı, tamamlayıcı bir şekilde diğer konularda da destekleme yapacaktır (<http://www.gumrukkontrolor.org.tr/Yayinlar/Dergiler/50/9.html> Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2008).

AB tarafından balıkçılık sektöründe başlıca alanlar; avcılık, yetiştiricilik, işleme ve pazarlama olarak görülmektedir. Bunların yanı sıra tersaneler, rıhtımlar, karaya çıkış noktaları ile liman hinterlandında bulunan destek üniteleri de sektörün yapısal unsurları arasında yer almaktadır.

Sektörün doğal stoklara bağlı olan yapısı, küreselleşen dünyamızda sermayenin hızla yer değiştirebilmesi, artan rekabet ve değişen iklimsel etmenlerden dolayı balıkçılık sektörünün Devlet Yardımları ile desteklenmesi gereği ortaya çıkmıştır.

Dünya ölçeğinde değerlendirildiğinde, desteklemede kullanılan mali yöntemler ile destek tipleri çok çeşitlilik göstermektedir. Dünya çapında bildirimi yapılmış desteklerin çoğu gelişmiş ülkelerce verilmektedir (Sumalia 2007). Gelişmiş ülkeler balıkçılık sektörünü salt üretim olarak görmemektedirler. Balıkçılık yerel, bölgesel ve ulusal temelde ele alınmakta, yerel ve bölgesel kalkınma planları içerisinde ulusal politika eşgüdümünde yönlendirilmektedir. Bu yüzden desteklemeler yapılırken; ulusal kalkınma, bölgesel gelişmişlik farklarının giderilmesi ve yerelde kırsal kalkınma gibi unsurlar öncelikli seçilebilirlik şartlarını oluşturmaktadır.

Gelişmiş ülkelerin balıkçı tekneleri, zaman içinde teknolojik altyapılarını tamamlamış çağdaş donanımlı filoları ve balıkçılıkla ilgili alt sektörleri bu tip yardımlardan oldukça faydalanmıştır (Sumalia 2007). Bu süreçte, stoklar üzerindeki av baskısı önemli oranda artmış, kimi stoklar tamamen çökmüş kimi stoklar ise ciddi anlamda zarar görmüştür.

OBP'nin 2002 yılındaki reformu; küçük bir ekonomik faktör olmasına rağmen, en azından Avrupa'da politik, kültürel ve çevresel konular bağlamında balıkçılığın önemini bir kez daha göstermiştir.

Üye Devletler tarafından da balıkçılık sektörüne yönelik devlet yardımları verilmektedir. AB devlet yardımlarını yatay devlet yardımları çerçevesinde düzenlemiş, OBP'nin yürürlüğe girmesinden sonra balıkçılıkla ilgili mevzuatta çeşitli eklemeler yapılmıştır. AB'nin balıkçılık sektöründe kullandığı başlıca yardım Avrupa Balıkçılık Fonu olarak görülmektedir.

2.1 Ortak Balıkçılık Politikası

OBP, Ortak Tarım Politikası (OTP) ile aynı yasal temele dayanmakta ve aynı amaçları paylaşmaktadır. Bu amaçlar: verimliliğin artırılması, piyasaların istikrarının sağlanması ve arz güvenliğinin sağlanması ile tüketici için makul fiyatların oluşturulmasıdır.

AB'ne göre balıkçılık; ortak miraslarının bir parçası olan doğal, yenilenebilir ve taşınabilir mülkleridir. Roma Antlaşması (Topluluğu Kuran Antlaşma) OBP'nin hükümlerini düzenlemiştir. Madde 32, zirai ürünleri “ toprak, hayvan yetiştiriciliği ve balıkçılık ürünleri ve bu ürünlerle ilgili işlemde geçerek ortaya çıkan ürünler “ olarak tanımlamıştır.(Official Journal C 325 , 24/12/2002 P. 0033 – 0184 Official Journal C 340 , 10/11/1997 P. 0173 – Birleştirilmiş Sürüm).

Balıkçılık, ortak kuralların AB seviyesinde kabul edildiği ve tüm üye devletlerde uygulandığı ortak bir politikadır (<http://www.eic.org.tr/> Erişim Tarihi 24 Ağustos 2008). OBP'nin asıl amaçları; stokları muhafaza etmek, denizel çevreyi korumak, Avrupa filolarının yaşam kabiliyetini sağlamak ve tüketicilere kaliteli yiyecekler sunmak olmuştur. 2002 reformu, bu amaçlara, dengeli bir biçimde çevresel ve ekonomik bakış açısı itibariyle su ürünlerinin kullanımını da eklemiştir. Sürdürülebilirlik, sağlam bilimsel tavsiyeler ve önlem amaçlı prensibe dayandırılmalıdır (AT Anlaşmasının 174. maddesine istinaden). Yeni OBP kuralları 1 Ocak 2003 yılında yürürlüğe girmiştir ¹.

Önceleri OTP'nin bir kısmını oluşturan OBP ancak dereceli olarak (Diler ve Bolat 2003), Birliğe üye ülkelerin, 1970 yılından itibaren Münhasır Ekonomik Bölgeleri (MEB) kabul etmesine bağlı olarak ancak dereceli olarak gelişme göstermiş ve önemli filolara sahip yeni ülkelerin üyelikleri neticesinde ayrı bir kimlik olarak gelişmeye

¹ 20 Aralık 2002 tarih ve 2371/2002 sayılı Ortak Balıkçılık Politikaları kapsamında balıkçılık kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir işletimini ortaya koyan Konsey Tüzüğü (AT). OBP'nin çerçeve Tüzüğü.

başlamıştır. Birliğin, ortak kaynaklara giriş, stokların muhafazası, balıkçılık filoları için yapısal önlemler ve uluslararası ilişkiler gibi sorunların üstesinden gelmesi gerekmiştir.

Önemli balık üreticilerinden İngiltere, İrlanda ve Danimarka'nın 1973 yılında Avrupa Birliğine katılması ile OBP'nin hukuki yapısı kuvvetlendirilmiştir. Bu nedenden dolayı kaynakların korunması göz önüne alınarak ayrıntılı bir politika oluşturulması zorunluluğu getirilmiş ve 12 mil uzunluğundaki kıyı şeridiyle ilgili olarak sahil kesiminde yapılan balıkçılığa ilişkin özel haklar sağlanmıştır.

OBP 1970'lerde tasarlanmıştır ve son zamanlardaki reformlara rağmen, tepeden aşağıya komuta ve kontrol edilen balıkçılık yönetim aracı olarak belirginleşmiştir.

Balıkçılıktaki kar ve getiri, stok azalması ve balık avlanma kapasitesinin aşılması nedeniyle meydana gelen olumsuz etkilerden zarar görmüştür. Aynı zamanda hükümet kuruluşlarına yönelik evrilen tutum ve davranışlar sürekli değişmektedir, bunlar; (1) balıkçılık yöntemlerinin yönetimi, (2) balıkçılık programları için fon sağlanması, (3) yönetime halkın katılımı şeklinde olmaktadır (yönetişim) (Brown and Bowyer 2005).

2.1.1 Ortak Balıkçılık Politikasının Kanuni Dayanağı ve İlk Önlemler

OBP'nin kanuni dayanağını, Avrupa Topluluğunu Kuran Antlaşmanın madde 32 ile 37 arasındaki hükümleri oluşturmaktadır. (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=celex:12002E/txt:en:html> Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2008)

Konseyin balıkçılık ürünleri için Piyasaların Ortak Örgütlenmesi'ni (POÖ) kurmak amacıyla bir mevzuatı kabul etmesi ve balıkçılık için bir Topluluk yapısal politikasını yerleştirmesi 1970'lerden sonra da devam ettirilmiştir.

Balıkçılık, 1973 yılında AB'ye katılmış olan İngiltere, İrlanda ve Danimarka ile yürütülen müzakerelerde önemli bir rol oynamıştır. Bu durum serbest giriş prensibinden uzaklaşma sonucunu doğurarak; münhasır sahil balık avlanma haklarının 12 mil'den 200 mil'lik bir mesafeye çıkmasını sağlamıştır (Bozkurt 2006). Üye ülkeler balıkçılık kaynaklarının yönetimini AB'nin ellerine bırakmayı kabul etmişlerdir.

Türkiye'nin AB'nin Ortak Balıkçılık Politikası'na uyumu hususu ilk olarak 1997 Lüksemburg zirvesinde kabul edilmiştir.

Ülkemizin, AB'ne katılımına yönelik gelişme politikaları ve eylem planları, 2001 Ulusal Program bulguları ve tavsiyelerine göre yönlendirilmektedir. (http://www.kahramanmarastarim.gov.tr/subeler/kontrol/sunular/AB_uyumcalismalari_dosyalar/frame.htm#slide0083.htm Erişim Tarihi: 12 Ağustos 2008).

2.1.2 Ortak Balıkçılık Politikası Reformları

1983 yılında; yıllarca süren görüşmelerin ardından, Konsey, nispi denge kavramını formüle eden ve Toplam Müsaade Edilebilir Av Miktarı (TMAM) ve kotalara dayanan korumaya yönelik işletmecilik önlemlerini sağlayan, Münhasır Ekonomik Bölgeler (MEB) uygulamasının kabul edildiği, OBP için yeni bir oluşumu başlatan 170/83 No.lu Tüzüğü'nü kabul etti. 1983 yılından itibaren OBP; 1985 yılında Grönland' ın Topluluk'dan ayrılışına, 1986 yılında İspanya ve Portekiz' in katılımına ve 1990 yılında Almanya' nın yeniden birleşmesine tanıklık etti. Bu üç olayın, Topluluğun filo ve avlanma potansiyeli ile yapısı üzerinde etkileri olmuştur.

2002 yılına kadar balıkçılık politikasını düzenleyen hükümleri ihtiva eden 3760/92 No.lu Tüzük (AET), filo kapasitesi ve avlanma potansiyeli arasındaki ciddi boyutlardaki dengesizliği gidermeye çalıştı (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/2002_reform_en.htm Erişim Tarihi 22 Ağustos 2008). Bu çabalar, Topluluk filosunu azaltmak vasıtasıyla oluşturulan yapısal tedbirlerle birlikte sosyal tepkiyi hafifletmeye yönelik olmuştur. Balıkçılık etkinlikleri ve mevcut kaynaklar arasındaki dengeyi sağlamak ve iyileştirmek yönünde yeni bir kavram olan “balıkçılık çabası” ortaya atıldı. Kaynaklara girişin etkin bir lisans sistemi ile düzenlenmesi gerekiyordu.

2.1.3 2002 Reformu

92 reformu ile alınan önlemler, aşırı avlanmayı durduracak ve balık stoklarının tükenmesini önleyecek etkinliği sağlayamamış, aksine balık stokları giderek artan bir oranla tükenmeye devam etmiştir. Bu reformun karşısındaki en büyük engel belirli stokların düşüş riski, deniz ekosistemleri üzerindeki etki, endüstri için önemli kayıplar, AB piyasalarına balık arzı ve iş kayıplarıyla ilgili sorunların aynı anda çözümüydü (http://ec.europa.eu/fisheries/publications/reform/green_paper_en.htm#volume1 Erişim

Tarihi: 24 Ağustos 2008). Bu kritik durum 2002 yılının sonunda kabul edilen yeni bir reformla sonuçlandı.

2002 reformuna ilişkin yeni düzenlemeler 1 Ocak 2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

2.1.3.1 Reformla Yenilenen Ortak Balıkçılık Politikası

Söz konusu 2002 refomu 3 tüzükten oluşmaktadır.

- Balıkçılık kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir av üzerine Çerçeve Tüzük (AT) No 2371/2002 ((AET) No 3760/92 ve (AET) No 101/76 Tüzüklerini iptal eden);
- Balıkçılık sektöründe Topluluğun yapısal yardımına ilişkin düzenlemeleri ve kuralları oluşturan Tüzük (AT) No 2369/2002 ((AT) No 2792/1999 Tüzüğünü değiştiren);
- Balıkçı teknelerinin ıskartaya çıkarılmasına karşı acil Topluluk önlemleri oluşturan Tüzük (AT) No 2370/2002.

Reformla yenilenen OBP'nin amacı, deniz ekosistemleri ve tüketicilere ürün sağlamak arasındaki kırılgan dengeyi muhafaza ederken balıkçılar için iş ve düzenli gelir imkânlarını sağlamak vasıtasıyla balıkçılık sektöründe sürdürülebilir bir gelecek temin etmek olmuştur (<http://www.tvlink.org/pcp2/en/press/> Erişim Tarihi 24 Ağustos 2008) Yeni OBP sürdürülebilir bir gelişme açısından Birlik politikasının bir parçası olup, çevresel, ekonomik ve sosyal alanlara eşit öncelik tanımaktadır.

Uzun dönemli yaklaşım güvenli biyolojik limitlerin dışındaki stoklar için Çok Yıllık İyileştirme Planları (ÇYİP) ve diğer stoklar için yine çok yıllık iyileştirme planlarıyla düzenlenmiştir. Bu şekilde, balıkçılar da etkinliklerini daha iyi şekilde planlama imkânına sahip olacaklardı. Çok yıllık planlar önlemsel bir yaklaşım içerecek olup yetkili bilimsel kuruluşların tavsiyelerine dayandırılmıştır.

2.1.3.2 Filoya yapılan kamu yardımında tutum değişikliği:

Gerçek balıkçılık kapasitesi ile filolardaki aşırı kapasite arasındaki dengenin kötüye gitmesini engellemek amacıyla, 2005 yılından itibaren yardımlar; gemilerdeki güvenlik ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi ve ürün kalitesinin yükseltilmesi veya daha seçkin balıkçılık tekniklerine yönelmek veya gemileri uydu izleme sistemleri ile donatmak için kullanılmaya başladı (GGS -Gemi Görüntüleme Sistemleri). Bu yeni sistem Birlik

filolarındaki aşırı kapasite sorununu çözmede başarısız olan, eski Çok Yıllık Rehber Programlarının² (ÇYRP) (OJL 175, 3.7.1997, p. 27–32) dereceli olarak yerini almıştır. Stok iyileştirme planları çerçevesinde gereken “balıkçılık çabası”nın azaltılmasını başaracak bir “hurda fonu” oluşturulmuştur. Mali yardımlar, üçüncü ülkeler menşeli ortak girişim imkanları oluşturmak da dâhil olmak üzere, AB gemilerinin üçüncü ülkelere geçici olarak aktarımı için de kullanılmıştır. Üye ülkeler kendi filolarının balıkçılık kapasiteleri ile mevcut kaynaklar arasındaki dengenin oluşturabilmesi için daha geniş ve ciddi sorumluluklarla donatılmışlardır.

2.2 OBP’nin Amaçları

Bu amaçları; balıkçılığın sürdürülebilir gelişimi altında verimliliği artırmak, balık piyasalarının istikrara kavuşmasını sağlamak, gıda güvenliğini tesis etmek ve tüketicilere uygun fiyattan ürün sağlamak şeklinde sıralayabiliriz.

2.3 OBP’nin Unsurları

OBP balıkçılığı biyolojik, ekonomik ve sosyal boyutlarıyla ele almaktadır. Bu boyutlar stokların korunması ve yönetimi, yapısal politikalar (gemiler, liman tesisleri, balık işleme fabrikaları), ortak piyasa düzenleri, balıkçılık ile ilgili uluslararası ilişkiler ve izleme ve denetleme politikalarını içeren balıkçılık dış politikasıyla ilgilenen beş ana alana ayrılmıştır.

2.3.1 Koruma Politikası

Koruma politikası iki ana mihverden oluşmaktadır: *balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının Üye Devletler arasında paylaşımını sağlamak ve bu kaynakların sürdürülebilir kullanımını geliştirmek*. (<http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l66006.htm> Erişim Tarihi: 19 Ağustos 2008) Ortak Balıkçılık Politikası ile amaçlanan, balıkçılık kaynaklarının yönetimi ile ilgili olarak, balık stoklarını koruyan ve gelecek kuşaklar için balıkçılığın geleceğini koruma altına alan gerçekçi ve bilimsel bir sistem geliştirmektir.

² 97/4113 Sayılı Konsey Kararı ile Birlik Balıkçı filosunun yeniden yapılandırılmasına ilişkinde ayrıntılı hedefleri açıklar ve 1 Ocak 1997 ile 31 Aralık 2001 arasını kapsayacaktır. IV. Uygulama Dönemine ait karardır. ÇYP III. Dönemi 1992- 1995 yılları arasında uygulanmıştır

Koruma politikasının esaslarını oluşturan beş yasal unsur ise (Holmquist 2007):

- 1.Üye Devletlerin balıkçılık sahalarına ve balık stoklarına giriş haklarının yönetilmesi,
- 2.Av çabasının üye devletlerarasında sınırlandırılma yolları,
- 3.Yavru ve anaç balıkların korunması ve arzulanmayan istenmeyen yan ürünün ürünlerin avlanmasını önlemeye yönelik üye ve üye olmayan devletlerde kontrolü ve yaptırımlar uygulanması, yavru ve anaç balıkların korunmasına ve arzulanmayan yan ürünün avlanmasını önlemeye yönelik ağ gözü büyüklüğü gibi teknik önlemler,
- 4.Yönetmelik veya düzenlemelerin tüm Üye Devletlerde etkin ve eşit olarak uygulanmasını sağlamaya yönelik kontrol ve yaptırımlar ile Topluluğun kendi suları dışında kalan sularda da balıkçılık kaynaklarının yönetiminde etkin olmasını sağlayan bir dış politika geliştirilmesi.
- 5.Deniz ve tatlısu habitatları ve koruma altındaki türlerle ilgili çevresel düzenlemeler,

2.3.1.1 Toplam İzin Verilebilir Av Miktarı (Total Allowable Cathces - TAC)

Toplam İzin Verilebilir Av Miktarı belirleme, belirli bir bölgede bulunan türlerden özel olarak seçilerek belirli bir mevsim veya dönem süresince avlanabilecek miktarları için azami seviye tespitini içermektedir (http://glossary.eea.europa.eu/EEAGlossary/T/total_allowablecatch Erişim Tarihi 15 Ağustos 2008). Bu yöntem Filo tarafından yakalanan tüm balık türlerinin miktarını doğrudan sınırlamayı amaçlayarak tasarlanmıştır ve balıkçı teknelerince karaya çıkarılacak av miktarının sınırlanması balık stoklarını korumanın başlıca yolu olduğu düşünülmektedir. Getirilebilecek diğer tedbirler arasında balıkçı teknelerinin denizde geçirecekleri gün sayısının kısıtlanması veya yavru balık ya da anaç balıkların toplanma alanlarının avlanmaya kapatılması yer almaktadır. Ayrıca, belirli av donanımlarının kullanılması, balık ağları göz açıklığı ve asgari karaya çıkarma ebadı ile ilgili düzenlemeler de gerçekleştirilebilir.

Balıklar gerek doğal sebeplerle, gerekse avcılık sebebiyle öldüğünden balık stoklarının kendini yenilemesi gerekmektedir. Stokların doğal yollarla yenilenmesi yeterli olgunluğa ulaşmış balıklardan sağlanacağından küçük balıkların büyümeye ve üremeye

bırakılması gerekmektedir. OBP her yıl güvenli bir şekilde yakalanacak azami balık miktarını tespit etmektedir. Toplam İzin Verilebilir müsaade edilebilir av miktarı ³ (TACs) olarak adlandırılan bu azami miktarlar belirlenirken, belirli bir zamanda, belirli bir stoktan yakalanabilecek azami balık miktarının sabitleştirilmesi gerekir. (http://europa.eu/fisheries/cfp/management_resources/conservation_measures/tacs_en.htm Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2008). Kotalar ve TACs ile aşırı avlanmanın önüne geçilmesi sağlanmaktadır. Bu konuda, Uluslararası Deniz Araştırmaları Konseyi (ICES) ve Kuzey Batı Atlantik Balıkçılık Organizasyonu (NAFO) gibi iki uluslararası organizasyon, bilimsel veriler sağlayarak, bir yıl süresince avlanabilecek balık miktarını tespit etmektedirler. AB'nce kabul edilen koruma-kontrol ilkelerinin üye ülkelerce uygulanmasının izlenmesine önem verilmektedir.

2.3.1.2 Balıkçı Gemilerinin Kayıt Altına Alınma Yönetmeliği

Üye Devlet'ler, AB yönetmelik ve düzenlemelerine uygun olarak, Komisyon tarafından Üye Devletlerin 'filo' büyüklüğünün izlemesi için ulusal, bilgisayar destekli, bayrağını taşıyan gemilerin kaydedildiği bir veri tabanı oluşturur ve işletir. 10 m' den büyük ve 50 kg'dan fazla balık avlayan tüm ticari balıkçı tekneleri av seyahatlerinin tamamını kapsayan, günlük olarak doldurulacak bir kayıt defteri tutmak zorundadırlar (Anonymous 2003). 12 metre altındaki balıkçı tekneleri açık deniz balıkçılığında (Akdeniz, Karadeniz ve Ege Denizi) kullanılamaz. Ayrıca uluslararası deniz balıkçılığında tekneler en az 20 metre olmalıdır.

Kayıt uygulamasının amacı, balıkçı gemilerinin tanınmasını sağlamaktır. Gemiler, kendi ulusal yasaları ile uyumlu olarak Devlet tarafından tutulan bir listeye kayıt edilmektedirler. Filo kayıt sisteminin diğer önemli bir yönü de, Komisyon' un yasadışı, yönetilmeyen ve kayıt dışı (IUU) avcılıkla mücadele etmesine katkıda bulunmaktadır. (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/external_relations/illegal_fishing_en.htm Erişim Tarihi :19 Ağustos 2008). Uyduya dayalı izleme dahil olmak üzere; kontrolü, denetimi ve OBP'nin yürütülmesi, her Üye Devlet tarafından 2004 yılına kadar tamamlanması gereken uzaktan algılama ile gerçekleştirilecektir.

³ AB Üyesi ülkelere verilen Toplam müsaade edilebilir av miktarlarının güncellenmiş bilgileri Komisyonun http://ec.Avropa.eu/fisheries/publications/maps_en.htm adresinden izlenebilmektedir.

Ülkemizde 12 metrenin üzerindeki teknelerde başlatılan Jurnal Sistemi ile kayıtların karaya çıkış noktalarında tutulması bir ölçüde sağlanmıştır

Gemi kayıt sisteminin oluşturulmasında kullanılan ilgili ana belgeler; gemi sicili ve resmi gemi av kayıt defteridir (log book) (<http://ec.europa.eu/avservices/services/showShotlist.do?out=PDF&lg=En&id=40062> Erişim Tarihi: 21 Ağustos 2008).

Gemi sicil belgesinde bulunması gereken bilgiler:

- Geminin adı,
- Tipi ve özellikleri,
- Gross tonajı ve net tonajı,
- Sahibinin adı,
- Sicil yeri,
- Donanım sınıflandırması belgeleri,
- Tayfa / görevleri gibi kayıtları;

Ayrıca:

- Tüm gemi personeli hakkında temel bilgiler,
- Geminin envanteri,
- Seyir ve seyrü sefer bilgileri,
- Av bilgileri, yeri ve zamanı
- Teknik ve idari ve gemideki günlük etkinliklerin ayrıntılarını kapsar.

Yukarıdaki belgelere göre aylık Komisyon'a bildirilmesi gereken bilgiler:

- Her bir geminin donanım kategorisi;
- Gross Tonaj Kapasitesi (GT) ve her bir gemi için GT-gün olarak av çabası;
- Gemi makinesinin kW etkisi ve her bir gemi için kW-gün olarak av çabası;
- Gemi yapımı, balıkçılık etkinliklerinden ayrılımlar, modernizasyon ve gemilerin balıkçılık etkinliklerindeki değişiklikler gibi nedenlerle kapasitedeki genel değişimler (González Sánchez 2007)

2.3.1.3 Balıkçılık Bilgi Sistemleri ve İstatistikleri

Stoklar üzerinde giderek artan av baskısı ve çevresel kirlenme ve iklim değişikliğinde bozulmalar ve ilgili mevcut ticari ve biyolojik baskılar altında balık stoklarının sürdürülebilirliği, gerçekçi ve uygulanabilir bir yönetim gerektirmiştir. Yönetimin etkinliği sağlıklı, tutarlı ve kaliteli bilgi akışına ve bu bilgilerin uygun biçimde çözümlenmesine (veri dâhil) bağlıdır. Bu nedenle yeterli bir veri toplama sistemine ve bilgi dağıtım kanallarına ihtiyaç duyulmuştur.

Balıkçılık etkinliklerine ilişkin verilerinin toplanması çoğunlukla balıkçılıkla ilgili bir “Bakanlık” tarafından yürütülmekte, su ürünleri araştırma kuruluşları, üniversitelerin balıkçılık bölümleri, resmi balıkçılık birimleri, özel sektör danışmanları veya şirketleri gibi birçok organizasyon ve kuruluş da bu etkinlikte rol almakta ya da destek vermektedir.

AB’nin gelişimi ile birlikte balıkçılık verilerinin toplanmasında da giderek artan bir standardizasyon görülmektedir ve bununla ilgili bir mevzuat 1983 yılında yayınlanmıştır (<http://www.thefishsite.com/articles/296/eu27-fishery-products-annual-report-eu-policy-statistics-2007> Erişim Tarihi: 19 Ağustos 2008). Ülkemizin AB’ye katılımının olmaması durumunda bile sektördeki düzenlemeler, sektörün kazanımı olacak, sektöre dinamizm getirecektir.

Balıkçılık etkinliklerine ilişkin verilerinin doğrudan elde edilmesinde yararlanılan en önemli araç AB av kayıt defteridir (http://www.idrc.ca/en/ev-28062-201-1-DO_TOPIC.html Erişim Tarihi: 20 Ağustos 2008). Bilgiler veri kayıt sayfasından olduğu kadar, karaya çıkış noktaları ve balık satışlarından da elde edilir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü ile Uluslararası Deniz Kaynakları Değerlendirme Konseyi (ICES) gibi diğer bazı kuruluşlar da AB’ye veri göndermektedir.

2.3.2. Yapısal Politika

Balıkçılık yapısal politikasının amacı “balıkçılık yoğun bölgeler de yoğunlaşmak üzere *kalkınmanın uyumlaştırılması ve işletilmesidir*” .

İşlevi; *AB balıkçılık filosunun kapasitesini kullanılabilir deniz canlı kaynakları ile uyumlu hale getirmek ve sektörün yenilenmesi ve filonun yeniden yapılandırılması ile ortaya çıkan sonuçlarla ilgilenmektir* (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures_en.htm Erişim Tarihi: 11 Temmuz 2008). Diğer yandan ekonomik ve toplumsal açıdan balıkçılığa bağımlı bölgelerde istihdam ve sektörün diğer sorunları ile ilgilenmektedir.

Yapısal önlemlerin yürütmesinde temel araç Avrupa Balıkçılık Fonu'dur (European Fisheries Fund).

2.3.3 Ortak Piyasa Örgütlenmesi

Balıkçılık ve yetiştiricilik ürünlerine yönelik Ortak Piyasa Örgütlenmesi (OPÖ), ortak balıkçılık politikasının (OBP) en başından bu zamana kadar önemli bir kısmını teşkil etmiştir (Reinup 2008). Bu oluşumlar ekonomik birleşmeleri temsil ederler. Üyelerine su ürünleri üretiminin piyasanın ihtiyaçlarına uyumu, su ürünleri arzını bir araya getirerek üreticinin alıcılar karşısında güçlendirilmesi için üretim ve satış açısından ortak kurallar geliştirirler. Bunlar üretim ve satışta yatay işbirliği arayışının simgesidirler. OPÖ, OPB'nin tam kapsamlı bir bileşeni haline gelmiştir ve balık stoklarının korunması, yapısal politika ve üçüncü ülkeler ile ilişkileri kapsayan temel bileşenlerin dördüncü ayağını oluşturmuştur (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/market_policy/common_org_markets_en.htm. Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2008). Bu alandaki müktesebat ulusal mevzuata aktarılması gerekmeyen, ancak, üyelik tarihinden itibaren tamamen bağlayıcı ve doğrudan uygulanabilir nitelikteki tüzüklerden oluşmaktadır.

Piyasaların ortak örgütlenmesi, OBP balıkçılığının sürdürülebilirliğini sağlamak ve balıkçılık etkinliklerinin geleceğini güvence altına almak yönündeki genel hedeflerine katkıda bulunacaktır (Anonymous 2008). Ortak Balıkçılık Politikası, geçimini balıkçılık sektöründen sağlayanlara makul bir hayat standardı temin edilmesini, su ürünleri piyasalarında istikrarın sağlanmasını, ürün arzının güvenliğini ve ürünlerin tüketicilere makul fiyatla ulaşmasını hedeflemektedir. Fiyat istikrarının, arz ve talep arasında piyasaların ihtiyaç duyduğu en uygun dengenin sağlanması, balıkçılık ve su ürünlerinin işlenmesine yönelik giderek artan ihtiyaçlarını kesintiye uğratmadan AB üretiminin

tercih edilmesi OPÖ'nin son dönemdeki en temel hedefleri arasında yer almaktadır (Haughton 2008). Bu hedeflere ulaşmak üzere ortaya koyulan temel araçlar şunlardır:

- Ortak piyasa standartlarının oluşturulması,
- Üretici örgütlerinin desteklenmesi,
- Fiyat destekleme sisteminin müdahale mekanizmalarınca harekete geçirildiği bir sisteme geçirilmesi,
- Üçüncü ülkelerle bir ticaret rejiminin oluşturulması,

Doksanlı yılların başından bu yana balıkçılık ve yetiştiricilik ürünlerine yönelik piyasa düzeni ciddi şekilde yenilenmiştir. Belli ürün sınıflarına yönelik tek bir iç pazar kurulması amaçlanmaktaysa, ortak pazarlama standartlarının kabul edilmesi de bu konuda vazgeçilmez bir ön koşul olmalıdır (Lequesne 2000). Bu standartlar, AB kapsamında balıkçılık ve yetiştiricilik ürünlerine yönelik, birbirleriyle uyumlu ticaret kurallarının belirlenmesini sağlayacaktır. Bunlar, her ürün sınıfına yönelik ortak fiyatların ve kalite düzeylerinin belirlenmesini sağlayarak pazarlama işlemlerine ivme kazandıracaktır.

Fiyat destekleme sistemi başlangıçta piyasa örgütlenmesinin en temel öğeleri arasında yer almaktaydı. Ancak zaman içerisinde bu sistemin yoğunlaştığı etkinlik alanı OBP'nin tabi tutulduğu reformlar ve OBP'nin evrilmesi ile değişikliğe uğradı. Üreticilere temel bir gelir sağlamak hala önemini korurken; ancak, müdahale mekanizmaları her tür kaynak israfından kaçınılmasını sağlayacak ve verimlilik ile etkinliği artıracak şekilde yeniden düzenlenmiştir (Yeroulanos 2008).

Balıkçılık ürünlerinin işlenmesine yönelik AB balıkçılık sektörünün rekabet gücü, kendisine istikrarlı ve güvenilir balık ve su ürünleri tedarikin sağlanmasına bağlıdır. AB'de yerli üretim yeterli düzeyde olmadığından, bu endüstrinin rekabet gücünü sarsmayacak fiyatlar karşılığında ithal kaynaklar temin edebilmesi gerekmektedir. Ayrıca bazı durumlarda, üçüncü ülkelerle veya uluslararası örgütlerle yapılmış balıkçılık anlaşmaları veya sözleşmeleri konusunda uyum sağlamak gerekmektedir.

Ancak bu konuda etkin olabilmek için tarife düzenlemelerinin sürekli olarak takip edilmesi ve en yeni piyasa gereksinimlerine göre uyarlanması ve rakabet politikaları ile DTÖ kurallarına uymak gerekmektedir.

Diğer yandan, dünya çapında artan gıda güvenliği ve hijyeni şartlarına uyum göstermek için canlı, taze ve dondurulmuş balık ürünlerinin daha bilgilendirici şekilde etiketlenmesine yönelik kanunlar kabul edilmiştir (Nedergaard 2005). Tür isimleri, yetiştirme/avlanma yöntemleri (iç su, deniz balıkçılığı veya su ürünleri yetiştiriciliği) ve balığın nerede yakalandığı veya yetiştirildiği bilgilerinin verilmesi gerekmektedir.

Piyasa koşullarına göre arz ve talep arasında dengeyi oluşturmakta merkezi bir role sahip olmaları nedeniyle üretici örgütlerine giderek daha fazla sorumluluk ve araç verilmeye başlanmıştır. Diğer yandan AB Üretici Örgütlerini etkin sivil toplum kuruluşları olarak görmekte ve büyük önem atfetmektedir. OPÖ'nin 5 bileşeni bulunmaktadır.

1. Üretici Örgütleri

Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği sektörlerinde faaliyet gösteren üretici örgütleri; ürünlerin en uygun koşullar altında pazarlanmasını sağlamak amacıyla, üreticilerin kendi girişimleri sonucu kurulan örgütler olarak tanımlanıyor.

Üretici örgütleri, su ürünlerine yönelik piyasa düzenlenmesinde temel oluşturacaktır; çünkü sektör bu örgütler aracılığıyla piyasanın düzenlenmesine ve istikrarın korunmasına katkıda bulunacaktır (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/market_policy/producer_organisations_en.htm Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2008). AB'de balıkçılık ve su ürünleri piyasa düzenlemelerinin güçlendirilmesi için ayrıca aynı üretim dalında faaliyet gösterenlerin gönüllü olarak kurdukları dallararası birlikler öngörülmüştür.

Bu örgütlerin temel amacı, balıkçılık faaliyetlerinin mümkün olduğunca akılcı bir şekilde yürütülmesini sağlamak ve ürünlerin satış koşullarını iyileştirmek. Bu amaç doğrultusunda üretici örgütleri tarafından alınan önlemler; üretimin planlanarak talebe uygun hale getirilmesi, arzda yoğunlaşmanın teşvik edilmesi, fiyatlarda istikrar sağlanması ve sürdürülebilir balıkçılık yöntemlerinin desteklenmesi gibi önceliklere hizmet edecektir.

AB'nin 2318/2001/EC sayılı Komisyon Tüzüğü, aynı zamanda, üretici örgütlerinin kuruluş tüzüklerinde aşağıdaki konulara yer verilmesi koşulunu getiriyor:

- Üreticiler açısından bağlayıcı olacak kuralların belirlenmesi, kabul edilmesi ve yenilenmesi ile ilgili izlek,
- Üyeler arasında, başta milliyet ve yerleşim yeri olmak üzere hiçbir nedene dayanarak ayrımcılık yapılamayacağı,
- Örgütün finanse edilmesi için üyelerin sağlaması gereken mali katkı,
- Üyelerin, üretici örgütü ve kararlarını demokratik bir şekilde inceleyebilmesi,
- Başta örgüt tarafından belirlenen kuralların çiğnenmesi ve katkı payının ödenmemesi gibi durumlar olmak üzere her türlü ihlalde uygulanacak yaptırımlar,
- Yeni üyelerin kabulüne ilişkin kurallar,
- Örgütün işleyişi için gerekli olan muhasebe kuralları ve bütçesel şartlar.

Üretici örgütleri, ürünlerine yönelik en üstün piyasa koşullarını elde edebilmek üzere balıkçılar veya balık çiftliği işletmecileri tarafından gönüllü olarak kurulurlar, tanınması için gerek şartları yerine getirmelerini müteakip resmileşirler. Bu örgütlere üye olmak zorunlu değildir; ancak, piyasa düzenleme kanunlarına uygun olarak istikrar önlemleri alındığında sadece üyeler maddi tazminat ve destek imkânından faydalanmaktadır (Anonymous 2002).

Üretici örgütlerinin en önemli rollerinden biri, sektöre verilen destek fonlarından üyelerini faydalandırmasıdır. (http://ec.europa.eu/fisheries/publications/FEP_EN.pdf Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2008). Üye üreticilerden gelen su ürünleri tedariklerinin düzenlenmesi ve bunların pazar gereksinimlerine göre tahsis edilmesi konusunda daha etkin bir rol oynamaları daha fazla talep edilmektedir. Amaç, balıkçılık etkinliklerinin daha iyi planlanmasını teşvik ederek, ekonomik getirisi hiç olmayan veya çok az talep edilen türlerin avlanmasını engellemektir. Balık stoklarını korumak, sürdürülebilirliğini sağlamak ve rekabet gücünü sürdürmek üzere üreticilerin, sadece miktar açısından değil aynı zamanda kalite ve tedarik sürekliliği açısından da pazar gereksinimlerine yönelik bir öngörüye sahip olması gerekmektedir

Üretici örgütlerinin en önemli rollerinden biri, sektöre verilen destek fonlarını üyeleri arasında paylaşmaktır (http://ec.europa.eu/fisheries/publications/FEP_EN.pdf Erişim Tarihi 22 Ağustos 2008). Ancak, üye üreticilerden gelen su ürünleri arzının düzenlenmesi ve bunların pazar gereksinimlerine göre tahsis edilmesi konusunda daha etkin bir rol oynamaları her geçen gün daha fazla talep edilmektedir. Amaç, balıkçılık etkinliklerinin daha iyi planlanmasını teşvik ederek, hiç talep bulunmayan veya çok az talep edilen türlerin avlanmasını engellemektir. Balık stoklarını korumak ve rekabet gücünü sürdürmek üzere üreticilerin, sadece miktar açısından değil aynı zamanda kalite ve tedarik sürekliliği açısından da pazar gereksinimlerine yönelik bir öngörüye sahip olması gerekmektedir.

Üretici örgütleri, balıkçılıkla ilgili ulusal otoriteden resmi tanınma alarak kurulurlar⁴. Bunun için, tanınma hakkını kazanabilecek düzeyde ekonomik etkinliğe sahip olduklarını kanıtlamaları gerekmektedir⁵. Bu hükme varmayı sağlayan genel kıstaslar AB çerçevesinde belirlenmiştir ve bunlar her bir Üye Devlet tarafından özel ve somut koşullarla uygulanmaktadır. Bu amaçla tanınma için başvurusunu yapan örgütlenmenin etkinlik alanının kapsamı, işlettiği balıkçı teknelerinin toplam kapasitesi ve karaya çıkarma sıklığı ve miktarı dikkate alınmaktadır.

Su ürünleri yetiştiriciliği etkinliklerine yönelik tanınma hakkı talep edildiğinde, üretici örgütünün belli bir üretim alanında temsil ettiği toplam tür veya tür grubu yetiştiriciliğinin yüzde oranının ilgili Üye Devlet tarafından yeterli düzeyde kabul edilmesi gerekmektedir (Ahmed 2006).

Avrupa Balıkçılık Fonu tarafından yapılan ödemeler; AB'nin sunduğu mali destek, verilecek desteğin miktarı, örgütlenmeye ait harcamalar, genel masraflar ve piyasaya kazandırdığı üretim değerine göre farklılık göstermektedir⁶.

2. Uygulama Programları

Üretici örgütlerinin üyelerine belli türleri hangi oranda avlaması gerektiğinin önceden planlamasını sağlamaya yönelik olarak “Uygulama programları” oluşturulur. Daha

⁴ AB Resmi Gazete 17, 21.1.2000, s. 22–52; Konsey Tüzüğü AT 104/2000

⁵ Konsey Tüzüğü AT 104/2000 Bölüm I madde 5

⁶ Konsey Tüzüğü AT 1198/2006 Bölüm III Ortak Çıkarlar, mad. 37

sonra yakalanan ürünler karaya çıkarılarak bunların maddi geri dönüşlerinin nasıl en üst düzeyde olabileceğinin yollarının aranmasını sağlayarak, arz ve talep dengesine yönelik stratejiler geliştirilecektir. Bu programlar, piyasayı daha iyi yönetmelerini sağlayacak bir araç sunarak gerek balıkçılık gerek su ürünleri yetiştiriciliği sektöründe örgütlenmenin rolünü güçlendirmelidir.

Uygulama programının hazırlanması ve uygulanmasına yönelik masrafları karşılamak üzere AB mevzuatı maddi bir tazminat sunmakta, bu tazminatın verilip verilmeyeceğine Üye Devletler karar vermektedir.

3. Kaliteyi Artırmaya Yönelik Planlar

Bu mekanizma üretici örgütlerinin kendi ürün kalitelerini artırmalarını teşvik etmek üzere tasarlanmıştır. Bunu gerçekleştireceklerini öne sürdükleri bir plan sunan örgütlere Üye Devletler tanınma hakkı sağlayabilir.

Ürünlerinin kalitesini artırmak üzere teşvik alan üretici örgütleri, aşağıdaki bilgileri göndererek ulusal yetkili birimlerinden özel tanınma hakkı almak üzere başvuruda bulunabilirler:

- Kaliteyi artırma planı kapsamına alınan ürünlerin bir listesi;
- Mevcut sistemdeki eksiklikleri değerlendirmenin yanı sıra kaliteyi artırmaya yönelik önerilerde bulunmak üzere yapılan hazırlık çalışmasının özeti;
- Söz konusu planın balıkçılık ve yetiştiricilik ürünlerine yönelik tüm üretim zincirinde kaliteyi nasıl kayda değer oranda artıracığını açıklayan bir rapor;
- Her aşamada uygulanması gereken tedbirlerin tanımlandığı bir rapor;
- Değerlendirme ve takip ile ilgili kalıcı bir sistem;
- Bütçelendirme tahminleri.

Avrupa Birliği kapsamında kaliteyi artırmak üzere kullanılan yöntemlere; denizde avlanma sürelerinin daha kısa tutulması, kasalara daha az sayıda balık yerleştirilmesi, buzlu paketlenme yönteminden daha çok faydalanılması ve üretim zincirinde ürünlere daha az temas edilmesi gibi hususlar örnek gösterilebilir.

Kaliteyi artırmaya yönelik bir planın hazırlanması ve uygulanması ile ilgili olarak AB, balıkçılık sektörüne yönelik Yapısal Fon; Avrupa Balıkçılık Fonu üzerinden mali destek sağlamaktadır. Bu amaçla gündeme getirilen yöntemlerden biri de balıkçılık sektörü için gönüllülük esasına dayalı ortak “bir eko-etiketleme sistemi” oluşturulmasıdır. Hâlihazırda AB’de, sanayi ve orman ürünleri sektörlerinde yaklaşık 20 kadar endüstriyel ürün grubunu kapsayan bir Eko-Etiket Tüzüğü bulunmaktadır. Ancak gıda ürünleri, içecekler ve ilaçlar Tüzük kapsamında yer almamaktadır. Avrupa Komisyonu 2005 yılında hazırladığı bir Tebliğ ile bu “bir eko-etiketleme sistemi”nin balıkçılık sektöründe de kullanılması için üye ülkeler düzeyinde derinlemesine bir tartışma ve istişare süreci başlatmıştır.

4. Piyasaya Müdahale Araçları

AB, balıkçılık piyasasındaki arz-talep dengesizliğine bağlı olumsuzlukları ortadan kaldırmak ve balıkçılar için asgari bir gelir düzeyini garanti altına almak amacıyla çeşitli önlemler alınmaktadır. Bu önlemlerin başında, Topluluğun finansal müdahale mekanizmaları geliyor. Buna göre AB Konseyi, avlanma yılı başlamadan önce, belirli ürünler için rehber fiyatlar belirlemekte Avrupa Komisyonu ise, piyasaya sürülen her ürün türü için bir “geri alım fiyatı” saptamaktadır. Bu fiyat, “Topluluk geri alım fiyatı” olarak adlandırılmaktadır. Fiyatlar, “Topluluk geri alım fiyatı” seviyesinin altına düştüğü takdirde, üretici örgütleri ürünlerini piyasadan çekebiliyorlar. Bu durumda, üreticiler, piyasadan çekilen ürünlerin karşılığında, üyesi oldukları üretici örgütünden, üretici örgütleri ise üye devletlerden tazminat alabilmektedir.

Topluluğun fiyat destek sistemleri geri alım yardımları ile sınırlı değildir. İlgili ürünlerin piyasadan hangi nedenle çekildiği ve ne şekilde değerlendirildiğine göre değişen çeşitli destek sistemleri bulunmaktadır. Bunlar:

Tazminata hak kazanmak için piyasadan kaldırılan ürünlerin resmi kalite ölçütlerini karşılaması gerekmektedir. Buna ek olarak söz konusu geri çekme etkinlikleri sadece ürünlerin arz fazlası olduğu istisnai durumlar ile sınırlandırılmalıdır. Tazminat oranı piyasadan çekilen ürünün miktarı ile doğrudan bağlantılı olup piyasadan ne kadar yüksek oranda ürün çekilirse o kadar az tazminat ödenmektedir. Piyasadan çekilen

ürünler doğrudan imha edilmez, çoğunlukla hayvan gıdası üretiminde kullanılmak üzere satılır. Su ürünlerinin ziyan olmaması için üretici örgütleri çevre kirliliği yaratmamak şartı ile başka yöntemlere de başvurabilir.

Beş farklı müdahale mekanizması bulunmaktadır.

- Geri çekme,
- Erteleme etkinlikleri,
- Üretici örgütleri tarafından bağımsız gerçekleştirilen piyasadan geri çekme ve erteleme etkinlikleri,
- Özel depolama,
- Ürün işleme endüstrisine orkinos tedarik eden üreticilere yönelik telafi ödeneği (Tedder and Gulati 2007),
- Üretici Örgütlerinin Hizmetine Sunulan Diğer Araçlar,

Ortak pazar organizasyonu kapsamında, üretici örgütlerinin seçeneklerini artıran başka araçlar da yer almaktadır. Bu araçların kullanılması Avrupa Komisyonu'nun denetimi altındaki Üye Devletlerin isteğine ve kararına bağlıdır. Avrupa Birliği Bölgesel Politikası temel olarak ekonomik ve sosyal alanda daha uyumlu bir bütünleşmeyi sağlamayı ve bölgeler arası farklılıkları gidermeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, üye ülkeler bölgesel kalkınmanın temel aracı olan “Yapısal Fonlar” ve “Uyum Fonu”ndan faydalanmaktadır. Söz konusu kazanılan bilgiler, yapısal fonların ve uyum fonlarının nasıl idare edileceğine ilişkin özellikli çerçeveyi tanımlamamış, bunu üye ülkelere bırakmıştır. Bu nedenle aday ülkelerin fonlardan yararlanmak için katılımı birlikte gerekli yapılanmayı oluşturmaları gerekmektedir.

2.3.4 Balıkçılık Konusunda Uluslararası İlişkiler

Bu konu OBP'nin etkin alanlarından biri ve iç kaynaklar tükenmekte olduğundan gittikçe önem kazanan bir bileşenidir (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/external_relations/bilateral_agreements_en.htm Erişim 21 Ağustos 2008). Başlıca iki ana özelliği vardır:

- Birliğe üye olmayan ülkelerin ilan ettiği münhasır ekonomik bölgelerin ya da münhasır avcılık alanlarının kurulmasını müteakip balıkçılık anlaşmalarının yapılması ve sonuçlandırılması;
- Açık denizler gibi münhasır ekonomik bölgelerin dışındaki stokların gerçekçi olarak kullanılmasını amaçlayan çeşitli uluslararası anlaşmalara AB'nin üye ya da gözlemci olarak katılımı.

OBP'de diğer önemli bir öge de, AB ülkeleri ile üçüncü ülkelerin sularında karşılıklı balıkçı filolarının giriş izni düzenlemeleridir. Topluluğun bu bağlamda üçüncü ülkelerle yaptığı anlaşmaların içeriği, ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre değişmektedir. AB'nin; kendi kaynaklarından yeterince faydalanma imkânına sahip olan gelişmiş ülkelerle yaptığı anlaşmalar, daha çok karşılıklı bir kota paylaşımı niteliğinde olmaktadır. AB, kendi kaynaklarını tam anlamıyla kullanamayan gelişmekte olan ülkelerle yaptığı anlaşmalarda ise, belirli bir mali katkı ödeyerek ilgili ülkelerin sularına erişim hakkı elde etmektedir. Bu anlaşmalar; balık stoklarına giriş / stoka giriş, stoka giriş / pazara giriş, stoka giriş / parasal ödeme ve stoka giriş / pazara giriş ve finansal destek ilkeleri doğrultusunda oluşmaktadır. AB ayrıca, balıkçılık politikası doğrultusunda ve değişik uluslararası bütünleşmeyle anlaşmalar yapmıştır

Böyle tekneler için avlanma hakları, ilgili üçüncü ülkelerin çıkarlarına dayalı çeşitli tazminat şekillerine karşılık olarak birçok Birlik üyesi olmayan ülkelerle görüşülmüştür (Çizelge-2.4). Gerçekçi anlamda üretimi sağlamak için Birlik uluslararası kuruluşlar ve bölgesel balıkçılık kuruluşları ile müzakerelerde bulunmaktadır.

Çizelge -2.4: Üçüncü ülkeler ile sonuçlandırılan ve yürürlükte olan anlaşmalar.

Kuzey Ülkeleri	Afrika ve Hint Okyanusu Ülkeleri	Latin Amerika
Faroe Adaları	Angola	Arjantin
Grönland	Cape Verde	
İzlanda	Komor	
Norveç	Ekvator Ginesi	
Rusya	Gambiya	
	Gabon	
	Gine Bissau	

	Gine	
	Fildişi Sahilleri	
	Madagaskar	
	Fas	
	Moritanya	
	Mauritus	
	Sao Tome ve Principe	
	Senegal	
	Seyşeller	

Birlik sürdürülebilir balıkçılığı sağlamada tam olarak rol almak istemektedir. Birkaç bölgesel balıkçılık örgütüne başvurmuştur. Bu örgütlerden bazılarına tam üyedir; diğerlerine ise gözlemci olarak katılmaktadır. Birliğin üye olduğu kuruluşlar (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/external_relations/rfos_en.htm Erişim Tarihi: 21 Ağustos 2008):

- Dünya Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
- Kuzeybatı Atlantik Balıkçılık Örgütü (NAFO)
- Kuzeydoğu Atlantik Balıkçılık konvansiyonu (NEAFC)
- Hint Okyanusu Ton Balığı Komisyonu (IOTC)
- Kuzey Atlantik Salmon Koruma Örgütü (NASCO)
- Uluslararası Baltık Denizi Balıkçılık Komisyonu (IBSFC)
- Arktik Deniz Canlı Kaynaklarının Korunması Komisyonu (CCAMLR)
- Atlantik Ton Balığının Korunması Uluslararası Konvansiyonu (ICCAT)
- Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu (GFCM)
- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD)
- Inter-Amerikan Tropik Ton Balığı Komisyonu (IATTC)
- Balıkçılıkla İlgili İzleme, Kontrol ve Gözetim Etkinliklerinin Eşgüdümü ve İşbirliği Uluslararası Ağı

Bunlara ilave olarak, Birlik daha sonra Güney Atlantik'te yeni balıkçılık rejimleri oluşturulması için müzakerelere katılacaktır.

3.YAPISAL POLİTİKALAR

AB tarafından OBP'nin oluşturulmasına yönelik ilk adımlar 1970'li yıllarda atılmıştır (Anonim 2005). Bu süreçte henüz balıkçılığa ilişkin bir yönetim sistemi olmadığından dolayı sektörün mali gereksinimleri, genel olarak tarımsal fonlardan özelde Tarımsal Garanti ve Yönlendirme Fonu, Yönlendirme Bölümü tarafından karşılanıyordu. Ancak daha sonraları tarım ürünleri ile balıkçılığın yapısı ve ihtiyaçlarının farklı olduğu ve mevcut tarımsal önlemlerin balıkçılık sektörü açısından yeterli olmadığı gözlemlenmiştir. Balıkçılık etkinliklerinin ortak denizlerde ortak kaynakları kullanması ise tarımdan ayrılan yanını oluşturmuştur.

AB tarafından balık avcılığı ve yetiştiriciliği ağırlıklı olarak kıyı bölgelerinde olmak üzere önemli ekonomik etkinlikler olarak görülmektedir. Bu iki sektör talebin arzın üzerine çıktığı AB'de arzı güçlendirmeye yardım etmektedir (Anonymous 2003). Balık stoklarının küçülmesi, yer yer çökmüş olmasından dolayı ve küresel ekonomiyle rekabet gibi sorunlarla mücadele edebilmek için Birlik balıkçılığı uzun vadeli bir değişim içine girmiştir

1983 yılında AB tarafından OBP Komisyon Bildirimi ile kurulmasının ardından yapısal anlamda yürütülen çalışmalar 1992 reformu ile sonuç vermiş, balıkçılık sektörünü tüm bileşenleri ile destekleyecek Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı (BYMA) fonunun kurulması kararlaştırılmıştır (Anonymous 2003).

OBP çerçevesinde, Birlik; Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı vasıtasıyla yeniden yapılanma için aktif bir rol oynamıştır. Üretimlerinde verimlilik ve çeşitliliği artırmak isteyen; ekonomik ve sosyal açıdan balıkçılığa bağımlı olan birçok bölge Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu'ndan (ERDF) ve Avrupa Sosyal Fonu'ndan (ESF) faydalanabilmektedir (Galache 2007).

Yapısal Fonların temel amacı; üye ülke ve bölgeler arasındaki sosyal ve ekonomik gelişmişlik farklarını azaltmak olarak tanımlanmaktadır (Piccioli 2006)

3.1 Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı

Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı (BYMA) fonu için ilk programlama 1994–1999 dönemi için yapılmış ve yürütmesi 1999’da sona ermiştir (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/archives/arrangements_2000_2006_en.htm Erişim Tarihi: 13 Temmuz 2008).

BYMA kaynakları, Üye Devletler ve Komisyon tarafından hazırlanan çok yıllık programlar, Tek Programlama Dokümanları (Single Programming Document) veya uygulama programları (Operational Program) esas alınarak tahsis edilmiştir. Programlama süresi, 2000–2006 yılları arası olmak üzere, yedi yıl yürürlükte kalmıştır (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/archives/arrangements_2000_2006_en.htm. Erişim Tarihi: 13 Temmuz 2008)

1994–1999 program döneminde olduğu gibi, 2000–2006 döneminde de Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı Fonu Ortak Balıkçılık Politikasının hedeflerine ulaşmasına katkıda bulunmayı amaçlamış ve yapısal önlemleri yürütmüştür.

Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı fonu AB’nin dört yapısal fonundan birisidir. (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/archives/fifgguide_en.htm Erişim Tarihi 13 Temmuz 2008). 1993 Yılında kurularak kendinden önceki birkaç yapısal aracının yerine geçmiştir. Öncelikli olarak sektörün yeniden yapılandırılmasını desteklemesi, ikincil olarak ise balıkçılığın önemli bir ekonomik faaliyet olduğu kıyı bölgelerinde AB ile ekonomik ve sosyal uyumun güçlendirilmesiyle OBP’ nin hedeflerini gerçekleştirmeye katkıda bulunmaktadır.

3.1.2 BYMA’nın amaçları:

- Günümüz dünya ekonomisiyle rekabet gücünün sağlanması,
- Balıkçılık kaynaklarının çevresel yönden sürdürülebilirliğinin sağlanması,
- Ekonomik verimlilik doğrultusunda yönetimi,
- Birkaç ekonomik alternatifin olduğu bölgelerde balıkçılığı korumak,
- Avrupa tüketicisine çeşitli ve kaliteli balık ve su ürünleri sunmaktadır.

BYMA'den yardım alınmasına ilişkin uygulama kuralları Birlik seviyesinde olmasına karşın, projeler ilgili üye ülkeler tarafından seçilmiştir.

BYMA yürürlükte bulunduğu zaman diliminde ortak finansman yöntemiyle çalışmıştır. Herhangi bir projeye yapılan mali destekle ilgili üye ülke idaresinin de katkısının olması şartı aranmıştır. Ayrıca Birlik desteği gelir getirici ticari bir faaliyet konusunda talep ediliyorsa desteği alacak birey veya grubun mali katkısı da gerekmektedir.

BYMA' nin 2000- 2006 periyodu için tahsis edilmiş bütçesi 3.7 milyar Avro'dur (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/archives/magp_1997_2001_en.htm 14 Temmuz 2008). BYMA, AB' nin tüm bölgelerinde, diğer yapısal fonlarda olduğu gibi hedeflere odaklanmak üzere etkinlik göstermiştir. Balıkçılıkla ilgili yapıların çağdaştırılması alanındaki projeler nerede konumlandırıldıklarına bakılmaksızın çok yıllık programlar kapsamında BYMA'dan yardım alabilmişlerdir.

Kalkınmanın geri kaldığı AB bölgelerindeki projelere fazladan yardımlar yapılmaktadır. Bütün bunların yanı sıra; üye ülkeler BYMA için uygun olan her projeyi desteklemek ve finanse etmek zorunda değildir (Anonymous 2003).

3.1.3 Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı Fonu destekleri konu başlıkları (Anonymous 2003):

3.1.3.1 Balıkçılık etkinliklerinin düzenlenmesi:

Sektörün karşılaştığı sorunların çoğunun temelini balıkçılık filosuyla av kaynakları arasındaki dengesizlik oluşturmaktadır. Kısıtlı bir av kaynağına karşılık gereğinden fazla tekneye sahip filolar mevcuttur. Buna bağlı olarak AB'nin ana önceliklerinden biri balıkçılık endüstrisinin çevresel yönden sürdürülebilirlik ve ekonomik olarak verimliliğin dengesinin bulunması konusunda yardım etmektir. Bu dengeyi bulmak doğrultusunda istihsal kapasitesinin düşürülmesi için belirli miktarda geminin filolardan çıkartılması gerekmiştir (Anonymous 2003).

3.1.3.2 Filonun Yenilenmesi ve Gemi Modernizasyonu:

Balıkçı gemilerinde sağlık ve güvenlikle ilgili konuların iyileştirilmesi ve daha seçici avcılık yöntemlerinin kullanılması; topluluk filosunun rekabet gücünün artırılması ve

balık kaynaklarının uygun bir şekilde avlanması için gerekmektedir. Balıkçı gemilerinin çağdaştırılması için yapılan devlet yardımı en az 5 yaşındaki gemileri kapsamaktadır. Gemi kapasitesi bağlayıcı değildir ancak kapasite artırmaya yönelik projeler desteklenmemiştir. Gemi izleme sistemlerinin gemilere yerleştirilmesi konusunda verilen desteklerde ise geminin 5 yaşından küçük olması destek uygulamasına engel teşkil etmeyecektir.

3.1.3.3 Küçük çaplı kıyı balıkçılığı:

12 Metrenin altındaki küçük gemiler AB balıkçılık filosunun % 60'ını oluşturmaktadır. Bu gemiler AB'nin kıyı bölgelerindeki ekonomik ve sosyal üretime önemli katkılar yapmaktadır. BYMA bu alanda grup, aile veya üretici birliklerini desteklemektedir. Destek almak amacıyla sunulacak projelerin; teknelerdeki hijyen, güvenlik ve çalışma koşullarıyla, daha seçici avcılık yöntemlerinin benimsenmesiyle ve profesyonel eğitimle ilgili olması gerekmektedir.

3.1.3.4 İçsularda balıkçılık:

İçsulardaki ticari balıkçılık birçok AB üyesi ülkede önemli bir ekonomik faaliyettir. Örnek olarak Finlandiya'da 1000 civarı balıkçı içsularda faaliyet göstermektedir. BYMA içsularda avcılık yapacak gemilerin yapılması ve modernizasyonuna katkıda bulunabilecektir. Yeni gemilerin tonajının topluluk kurallarına uygun olması ve hijyen, emniyet, halk sağlığı konularında standartlara dahilinde olması gerekir. Ancak balık kaynaklarını tehdit edebilecek ve filo-balık kaynakları dengesini bozabilecek yatırımlar desteklenmeyebilir. Ayrıca içsularda yapılan gemiler bu sular dışında kullanılamamaktadır.

3.1.3.5 Sucul kaynakların korunması ve gönenci:

BYMA balık kaynaklarının korunması amacıyla yapay resifler ve balıklar için barınaklar oluşturulması gibi konuları desteklemektedir. Bu konudaki faaliyetler müşterek çıkarlar doğrultusunda olmalı ve sucul çevreyi olumsuz yönde etkilememelidir. Her bir projenin en az 5 yıl süreyle bilimsel olarak gözlemlenmesi ve rapor edilmesi gerekmektedir.

3.1.3.6 Balıkçı limanlarındaki imkânlar:

Yakalanan balığın karaya alınması esnasındaki koşulların uygunluğu ürünün son tüketiciye taze bir şekilde ulaştırılmasını sağlamaktadır. Bu sebeple AB 1988 yılından bu yana ürünün karaya çıkarılması, depolanması, dondurulması gibi konularla ilgili iyileştirmeler yapmaktadır. BYMA'nın bu konulardaki destekleri hijyenik ve sağlıklı ürünün temini için geliştirilen projeleri hedefler.

3.1.3.7 Yetiştiriciliğin geliştirilmesi:

Yetiştiricilik AB balıkçılık sektöründe önemli bir yer tutmaktadır. 2000 Yılında topluluk su ürünleri üretimindeki payı üretilen miktarın % 17'sini, elde edilen gelirin ise % 27'sini oluşturmuştur.

3.1.3.8 Su ürünlerinin işlenmesi:

AB'de balıkçılık endüstrisindeki istihdamın % 23'ünü işleme sektörü oluşturmaktadır. Bu daldaki yatırımlar insanların doğrudan tüketimi ve artık ürünlerin değerlendirilmesi konularında yapılacaksa desteklerden faydalanabilmektedir. Sağlık ve hijyen konularının iyileştirilmesine dair yatırımlar desteklemelerde öncelikli konumdadır.

3.1.3.9 Yeni pazarlama açılımları:

Su ürünleri tüketimini artırmaya yönelik pazarlama faaliyetleri 1988 yılından bu yana topluluk tarafından desteklenmektedir. Örnek olarak İspanya'da standartların altındaki boylardaki balıkların tüketilmesine karşı yürütülen kampanya ve Fransa'da taze balık tüketimini teşvik eden kampanyalar gösterilebilir. Bu konu başlığı altında ürün tutundurma kampanyaları, fuarlar ve pazar araştırmaları gibi çalışmalar desteklenmektedir.

3.1.3.10 Sektörde yeniden yapılanmanın toplumsal etkileri:

Birlik, balıkçılık sektöründe yeniden yapılanmanın sonucu olarak sektör dışına kaydırılan balıkçıların uğrayacağı maddi zararları hafifletmek üzere destekler sunmaktadır. Bu bağlamda aşağıda belirtilen konuları kısmi olarak finanse etmektedir;

En az 10 yıl balıkçılık faaliyetlerinde çalıştığını belgeleyen balıkçılar eğer isterlerse bulundukları ülkede öngörülen emeklilik yaşından 10 sene önce emekli olabilmektedir. Ortaya çıkacak mali yükün üstlenilmesi konusunda BYMA kısmi olarak finansman sunmaktadır.

3.1.3.11 Üretici birlikleri:

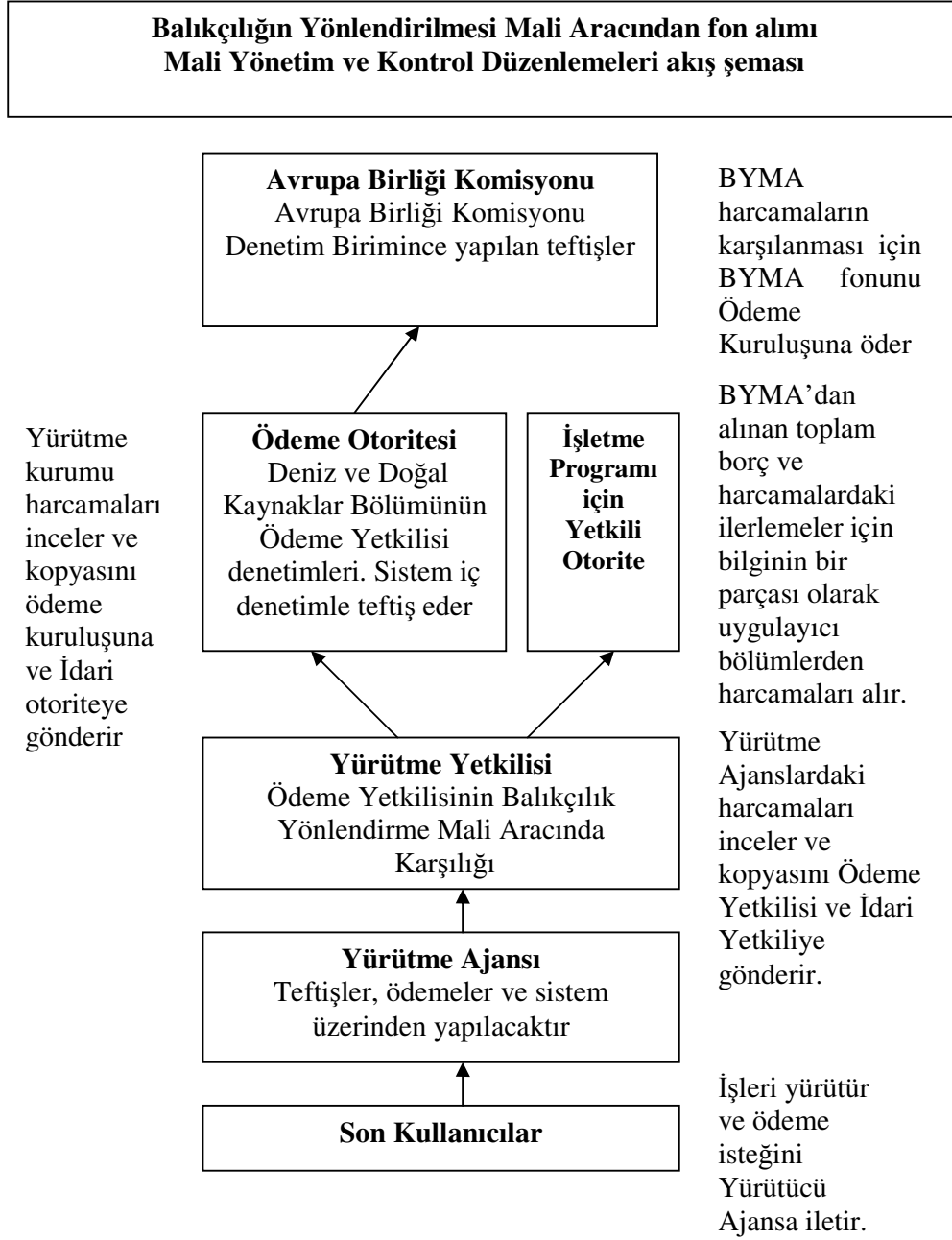
Balıkçılık endüstrisinde grup çalışmalarını teşvik etmek üzere birtakım desteklemeler söz konusudur. Üretici örgütlerinin kurulması, pilot projeler gibi çalışmalar kısmi olarak BYMA tarafından finanse edilmektedir.

3.1.3.12 Etkinliklerin geçici olarak kesintiye uğraması:

Balıkçılık faaliyetleri çevrebilimsel, politik ve sosyal konulara bağlı olarak zaman zaman sekteye uğrayabilmektedir. Böyle durumlarda balıkçılara geçici olarak yardımlar sunulmaktadır. Su kaynaklarının önceden tahmin edilemeyen bir şekilde kirlenmesi veya balık kaynaklarını korumaya yönelik kısıtlayıcı Konsey veya Komisyon kararları alınması gibi durumlarda ekonomik olarak zarar gören balıkçılara çeşitli destekler sunulmaktadır

Görüldüğü üzere BYMA Avrupa Birliği'nin faaliyetlerinde bir güven unsuru olarak rol alarak balık kaynaklarıyla verimli avcılığın dengesini kurmaya yardımcı olmaktadır (Maheut 2001).

Şekil- 2.2: BYMA'nın tahsis edilmesi sürecinde takip edilen izlek.

3.1.4 PESCA ⁷ Topluluk girişimi

PESCA, 1994–99 döneminde uygulamaya koyulan diğerk dokuz Birlik girişiminde olduğu gibi 2000 yılında yenilenmemiştir. Önlemlerden bazıları, o zamana kadar PESCA tarafından ele alınan ekonomik ve sosyal çeşitliliği desteklemek üzere tasarlanmıştır ve BYMA kapsamında uygulanmıştır.

3.1.5 Sonuç

BYMA, varlığının devam etmesi sahil bölgelerinin ekonomisi ve Birlik piyasasına balık ürünlerinin tedarik edilmesi açısından son derece önemli olan ve geleceğini balıkçılık kaynaklarının sürdürülebilir ve bilinçli tüketilmesini esas alan çağdaş bir yaklaşıma ve rekabet gücüne bağlayan balıkçılık sektörüne karşı Avrupa Birliği’nin yükümlölüklerini yerine getirdiğini gösteren en önemli kanıtlardan biri olmuştur.

Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı fonu, 2007–2013 dönemi için yerini Avrupa Balıkçılık Fonuna bırakmıştır.

3.2 Avrupa Balıkçılık Fonu

Komisyon’un 2004 Temmuz ayında taslak olarak teklif ettiği yasa taslağı; 19 Haziran 2006’da Balıkçılık Bakanlar Konseyince; Avrupa Balıkçılık Fonu’nu (ABF) kuran (AT) **1198/2006 Numaralı Konsey Tüzüğu** olarak kabul edildi. Avrupa Balıkçılık Fonu 1 Ocak 2007 den itibaren Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracı Fonu’nun (BYMA - FIFG) yerine geçmiştir.

ABF, yetiştiricilik sektörünü ve sürdürülebilir balıkçılığı güvence altına alacak şekilde tasarlanmıştır (Coffey 2006) .

ABF; filoyu daha rekabetçi bir yapıya dönüştürebilmek için endüstriyi ve aynı zamanda koruma önlemlerinin ve çevrenin geliştirilmesini desteklemek amacıyla olacaktır. Destek; balıkçılık sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli eleman girişinin devamını sağlayacak önlemlerle takviye edilmesi sağlanacaktır.

ABF; 7 sene için yürürlükte kalacak ve toplam bütçesi 3,9 Milyar Avro olacaktır.

⁷ PESCA İnişiyatifi, 2000 yılında program sona erdi ve yenilenmedi. BYMA altında hizmet verdi.

Fon desteği bütün balıkçılık endüstrisini kapsayacaktır:

- 1- Deniz ve İçsular balıkçılık etkinlikleri
- 2- Yetiştiricilik İşleri
- 3- Üretici Örgütleri
- 4- İşleme ve Pazarlama sektörü
- 5- Balıkçılık bölgeleri

Fondan alınacak desteğin nasıl tahsis edileceği ilgili Üye Devletin sektörel önceliklerine göre belirlenecektir.

3.2.1 ABF'nun Balıkçılığın Yönlendirilmesi Mali Aracından Farkları

BYMA (FIFG) Fonu - ile aynı temelde uygulanacak ancak yönetim araçları daha sadeleştirilmiş ve yönetimi, işletilmesi kolaylaştırılmıştır. Reformla yenilenen OBP'nin hedeflerini daha net olarak gösterecek, odaklanacaktır. Birliğin çevre, istihdam ve bunun gibi diğer politikaları ile daha bütünleşik olarak stratejik ve daha kapsamlı yaklaşımda bulunacaktır. (Galache 2007)

Sektörün değişen gereksinimlerini de ortaya koyarak yenilikçi önlemler teklif edebilecek olup; BYMA – FIFG tarafından konan önlemlerin birçoğunu yürütmeye devam edecektir.

İç su balıkçılığı ve çevre dostu yetiştiricilik, yapılacak desteklemelerde göze çarpan tutum olacaktır.

Yardımanın uygulaması ve yürütülmesi önemli derecede sadeleştirilecektir. Bundan başka; bir Üye Devletin kendi ulusal, sektörel ve yerel önceliklerini ortaya koyan Ulusal Stratejik Plan açıklamaları, sorunların daha iyi tanımlanmasına ve çözümlenmesine yardımcı olacaktır (http://ec.europa.eu/fisheries/press_corner/press_releases/archives/com06/com06_32_en.htm. Erişim Tarihi 21 Ağustos 2008)

3.2.2. Fonun Yenilikçi Önlemleri

Yardım; özellikle nesli tükenmekte olan stoklara odaklanmak olmak üzere, mümkün olan kaynaklar için filonun geliştirilmesini ve uyarlanmasını sağlayacaktır. Çevresel boyutu da; seçiciliği geliştirmek; avcılık ve yetiştiricilik etkinliklerinin çevre üzerindeki

olumsuz etkilerini azaltmak için bir takım önlemler ile takviye edilmiştir. Fon; balıkçılık sektöründe çalışanların sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını giderecek uygun çözümler geliştirilmesine daha fazla önem vermek üzere çeşitli önlemler ile takviye edilmiştir (Hagan 2005).

BYMA ile karşılaştırıldığında ABF daha sade yönetim süreci ile hizmet verecek, bürokratik işlemler nedeniyle deneyimlenen olumsuzlukların azaltılmasına çalışacaktır.

3.2.3. Yasa Taslağı ile Kabul Edilen Tüzük Arasındaki Başlıca Farklar

Komisyonun yasa teklifi birkaç adet maddenin değişimi ile sonuçlanmıştır. Bununla beraber ABF'nin Konsey tarafından benimsenen son metni OBP'nın genel hedeflerini içeren başlıca maddelerini korumuştur.

Komisyon Yasa teklifinde öngörülmeyen tekne motor değişimlerine yardım sağlanması; tekne kapasitesinin düşürülmesi gibi birkaç şarta bağlı olarak yasalaşmıştır.

Bundan başka balıkçılıkla doğrudan ve dolaylı ilgili bütün çalışanlar mesleki bilgilerini artırmak için eğitime verilecek desteklerden faydalanabileceklerdir.

Başlangıçtaki yasa taslağı yetiştiricilik, işleme ve pazarlama ile uğraşan küçük ve orta büyüklükteki işletmelerle sınırlandırılmışken, şimdi öncelik yine küçük ve orta ölçekli işletmelerde olmak üzere orta ve büyük ölçekli işletmelere de destek sağlanması mümkün olacaktır. Buna ek olarak NATURA 2000 koruma bölgesinde yer alan su ürünleri çiftliklerine yeni tazminatların verilmeside karara bağlanmış ve yasalaşmıştır. Karasal yetiştiricilik, üretici örgütleri ve genç balıkçıların ikinci el tekneleri ilk alımlarına verilen destekler devam edecektir.

Iskarta miktarının düşürülmesi, kaçak avcılıkla savaş yardımı gibi birkaç adet yeni önlem yürürlüğe girmiştir. Atıklara müdahale, yeniden stok aşılama ve yenilikçi düşüncelerde desteklenecektir.

Teklif edilen taslağın tartışmaya açık kısımları

En çok tartışılan konulardan biri filoya yönelik desteğin kapsamının genişletilmesi olmuştur. Bazı Üye Devletler en azından filonun bir kısmı için desteğin verilmesini

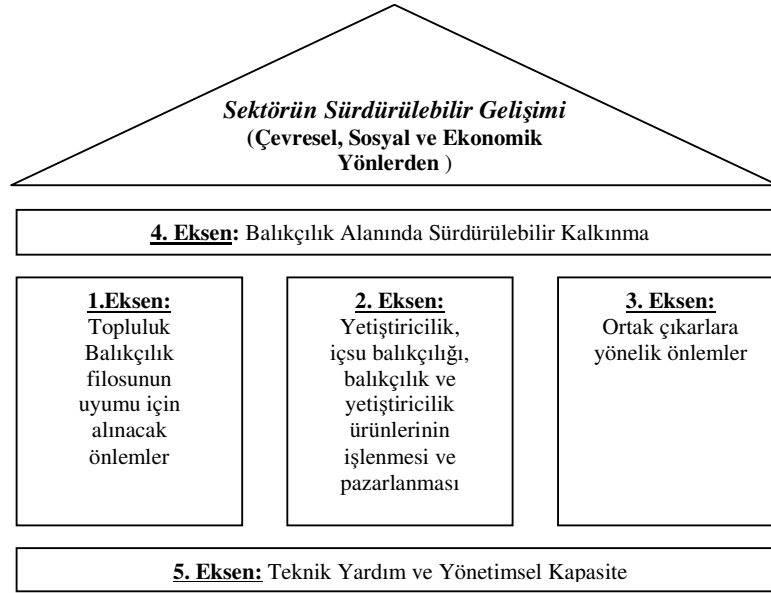
talep etmişler ancak bazı üyeler en baştan beri var olan filo kapasitesi ile kaynaklar arasındaki dengenin acilen sağlanması gerektiğini ifade ederek, 2002 reformunda da belirtildiği gibi tekne yapımına verilen desteklerde geri dönüş olmaması gerektiğini bildirilmiştir (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/arrangements_2007_2013_en.htm Erişim Tarihi 27 Ağustos 2008).

ABF yasa teklifi görüşmeleri esnasında mevcut teknelerin modernizasyonu ise sert tartışmalara neden olmuştur. Bir grup Üye Devlet güvenlik ve yakıt verimliliği nedeniyle motor değişimine destek isterken buna sıcak bakmayan bir grup üye devlet balık kaynakları üzerindeki baskıyı artıracaklarını ileri sürerek karşı çıkmıştır. Motor gücünde belirli bir oranda indirimle gidilmesi üzerinde anlaşılmıştır.

3.2.4 Avrupa Balıkçılık Fonu'nun Temel Hedefleri (Anonymous 2006):

- 1) ekonomik, çevresel ve toplumsal açıdan sürdürülebilirliğin sağlanması için canlı su kaynaklarının kullanımının sağlanması ve yetiştiriciliğin desteklenmesi amacıyla ortak balıkçılık politikasının desteklenmesi (2002 reformu ile yenilenen hedeflere odaklanmak üzere);
- 2) kaynaklar ile Birlik balıkçılık filosunun balıkçılık kapasitesi arasında sürdürülebilir bir denge sağlanması;
- 3) içsu balıkçılığında sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi;
- 4) balıkçılık sektöründe faaliyet gösteren yapılar arasındaki rekabetin ve ekonomik açıdan canlı işletmelerin gelişiminin güçlendirilmesi;
- 5) balıkçılık sektörüyle ilgili çevre ve doğa kaynaklarının korunması ve geliştirilmesinin sağlanması;
- 6) balıkçılık sektörüne yönelik faaliyetlerin yürütüldüğü alanlarda sürdürülebilir kalkınmanın ve yaşam kalitesinde iyileştirmenin teşvik edilmesi;
- 7) balıkçılık sektörünün gelişmesi sürecinde ve balıkçılık alanlarında kadın-erkek arasındaki eşitliğin sağlanması amaçlanır.

Şekil- 3.1 Öncelik eksenlerinin sütun modelinde incelenmesi

3.2.5. ABF'nin Öncelik Eksenlerine ⁸ Göre İncelenmesi

3.2.5.1. Öncelik Ekseni: Birlik balıkçı filosunun uyumu

Ulusal Programlar çerçevesinde, stok takviyesi ve diğer önlemler için uygulanan çok yıllık uygulama planlarından etkilenen Balıkçı ve Tekne sahipleri için yardım sağlanacaktır.

Eğitim ve erken emeklilik planları da desteklenecektir. Çevre dostu av donanımı ve teknikleri yardım için daha uygun ve seçilebilir olacaktır. Genç balıkçılara sadece 1 defa olmak üzere ikinci el tekne alımlarında yardım sağlanacaktır.

OBP reformunda anlaşıldığı gibi; tekne yenileme için sağlanan yardım - kapasitenin aşırı artmasına katkıda bulunmuştur- Aralık 2004'te son bulmuştur.

Teknelerin balıkçılık etkinliklerinden kalıcı şekilde uzaklaştırılması için verilen desteklere devam edecektir. Balıkçılık etkinliklerinden kalıcı olarak uzaklaştırılan

⁸ Öncelik eksenleri, "bağılantılı olan ve belirli ölçülebilir amaçları bulunan tedbirlerin bir grubunu içeren bir Uygulama Planı UP'nin öncelikli alanlarından biri"dir (1198/2006 sayılı Konsey Tüzüğü Madde 3).

teknelerin Balıkçılık Filosundan kayıtları tamamen silinecek, avcılık tezkereleri süresiz olarak iptal edilecektir ⁹.

Kapasitenin düşürülmesi durumunda motor değiştirme/yenilemelere de destek sağlanacaktır. Grup teknelerinde uygulanmasında başarılı olunacağı düşünülen bu uygulama ile motor gücünün tekne başına % 20 azaltılması gerekmektedir. Ayrıca teknede güvenlik ve hijyen koşullarının iyileştirilmesi için verilen destekler sürdürülecektir. Küçük ölçekli balıkçılık filosu sıralanan önlemlere göre daha geniş çapta yardımdan faydalanacaktır.

Üye devletler filo uyum planını aşağıdaki durumlara göre yapabilirler:

- i.kurtarma veya yönetim planları (mad. 5 ve 6),
- ii.acil durum önlemleri (mad. 7 ve 8),
- iii.balıkçılık anlaşmasının yenilenmediği veya uluslararası anlaşmaların getirdiği balıkçılık fırsatlarının veya diğer anlaşmaların kesildiği durumlarda,
- iv.balık kaynaklarının korunması ve yönetilmesine yönelik ulusal önlemler,
- v.balıkçılık filosundan çıkış için ulusal planlar (mad. 11 ve 16),
- vi.kaynaklar (mad. 9 ve 10)

Balıkçılık sektöründe mali durumun iyileştirilmesine yönelik Bildirim üzerine motor değişimi.

- 12 m'den küçük ve sürütmeli donanım kullanmayan tekneler, 1:1 giriş/çıkış oranı,
- 24 m'ye kadar olan teknelerde, en az %20 oranında motor gücünün azaltılması,
- 24 m üzerinde uzunluğa sahip trol teknelerinde kurtarma ve stok yenileme çalışmaları kapsamında % 20 güç indirimi,
- daha az yakıt kullanımına yönelik av yöntemlerine yönelim,
- özel katkı % 20 oranında artırılmıştır.

Kurtarma ve Stok Yenileme Planları için Özel Hükümler

⁹ (Konsey Tüzüğü AT 1198/2006 mad.23, Komisyon Tüzüğü AT 498/2007 mad. 4).

- Motor değişimi sırasında en fazla üç ay olmak üzere balıkçılara ve tekne sahiplerine yardım verilmesi
- 24 m’den uzun trol tekneleri için; motor gücünün en az %20 azaltılması ve yakıt kullanımı az av yöntemlerine geçiş

Av çabasını artıracacağından tekne yapımına yönelik yardımlar verilmeyecektir.

Küçük ölçekli Kıyı Balıkçılığı

Yardım konuları:

- Güvertede yatırımlar ve seçicilik
- Filo’nun uyarlanması toplumsal mali önlemler

Yardım sağlanabilir başlıklar:

- yönetimin iyileştirilmesi,
- üretimin, işleme ve pazarlamanın örgütlenmesi,
- av çabasını azaltmaya yönelik gönüllü adımlar,
- teknolojik yeniliklerin kullanımı,
- profesyonel niteliklerin yükseltilmesi ve güvenlik eğitimleri,

Yardım için özel hükümler

Güverte yatırımları için aranan özel katkı % 20 oranında azaltılmıştır
(motor değişiminde aranan özel katkı miktarı değişmeyecektir.)

Sosyo-ekonomik önlemler:

- çeşitlendirme.
- profesyonel niteliklerin yükseltilmesi.
- yeni eğitimler.
- erken ayılma.
- balıkçı teknesinin etkinliğinin kalıcı olarak durdurulması haline en az 12 ay çalışmış balıkçılara yönelik tek seferlik yardım.
- ilk defa ikinci el tekne alacak genç balıkçılara sadece bir kez olmak üzere yardım verilmesi.

3.2.5.2. Öncelik Ekseni: Yetiştiricilik, içsu balıkçılığı ve balıkçılık ve yetiştiricilik ürünlerinin pazarlanması

ABF Avrupa Su Ürünleri yetiştiriciliğinin sürdürülebilir gelişimini destekleyecektir.

Kabuklu üreticilerinden; beklenmedik koşullardan dolayı mağdur olanlara yardımın verilmesinde öncelik verilecektir.

Yetiştiriciliğin çevresel etmenler üzerindeki etkilerini azaltacak yeni yöntem ve uygulamalar ile hijyen ve halk sağlığı esaslı çalışmalarda yardım için öncelikli tutulacaktır (Konsey Tüzüğü AT 1198/2006, Komisyon Tüzüğü AT 498/2007).

Her ne kadar büyük işletmelerde fondan yararlanabileceklerse de; küçük işletmeler üzerine odaklanılacaktır (küçük ve orta ölçekli işletmeler).

Aynı zamanda bu hedefler fonu balıkçılık ve yetiştiricilik işleme ve pazarlama sektörüne yönlendirecektir. İçsu balıkçılığına verilen destek devam edecektir.

Yardım için uygun nitelikler:

- i. Yetiştiricilik üzerine yaratıcı yatırımlar
 - a. yeni türler
 - b. çevre dostu yetiştiricilik
 - c. geleneksel yetiştiriciliğin desteklenmesi
 - d. çiftliklerin doğal avcılardan korunması amacı ile donanım alınması
 - e. hayat boyu öğrenme
- ii. Su-çevre Önlemleri
 - a. çevre dostu yetiştiricilik
 - b. Çevresel Yönetim ve Denetim Planı'na (EMAS) katılım
 - c. organik yetiştiricilik
- iii. Halk sağlığı önlemleri
 - a. kati kontaminasyon durumunda yumuşakça üreticilerine tazminat ödenmesi
- iv. Hayvan sağlığı önlemleri
 - a. yetiştiricilikte karşılaşılan hastalıkların yok edilmesi

(Bu kapsamda veteriner işlerine fon verilmeyecektir)

İçsu Balıkçılığı: Yardım için uygun nitelikler

- a. içsu balıkçılığı ve buz üzerinde balıkçılık için yardım
- b. iç sularda avcılık yapan teknenin bir başka etkinliğe yönlendirilmesi
- c. Birlik tarafından öngörülen geçici olarak av etkinliğinin durdurulması

İşleme ve Pazarlama: Yardımın nitelikleri

- a. çalışma şartları, sağlık, hijyen şartları ve ürün kalitesinin yükseltilmesi
- b. yetiştiriciliği çevre üzerine olumsuz etkilerinin azaltılması
- c. yenilikçi üretim yöntemlerinin geliştirilmesi ve yeni teknoloji uygulamaları
- d. ürünlerin pazarlanması
- e. hayatboyu öğrenme

3.2.5.3. Öncelik Ekseni: Ortak çıkarların iyileştirilmesi

Balıkçılık ve yetiştiricilik örgütleri ile temsilcilerinin fonlardan yardım almaları mümkün olacaktır. Yardım verilmesi esnasında bunların, pazar açısından şeffaflık, bilim adamları ve diğer meslek örgütleri ile işbirliğini sağlayan projeler olması seçiminde öncelik tanınmasını sağlayacaktır.

İlkeler:

Ortak çıkarlara yönelik önlemler :

- normal şartlar altında özel sektör tarafından finanse edilemeyecek etkinlikler,
- Ortak Balıkçılık Politikasının amaçlarına ulaşmada yardımcı olmak.

Girişimci:

Özel faydalanıcılar, üreticiler adına hareket eden örgütler, şayet eylem ortak ise tanınmış örgütler.

Yardım için uygun nitelikler:

- a. ortak eylem
- b. fauna ve flora'nın korunması ve iyileştirilmesi

- c. balıkçı rıhtımları, koruma bölgeleri ve çıkış noktaları
- d. yeni pazarların ve ürün tutundurma/özendirme (promosyon) kampanyalarının geliştirilmesi
- e. pilot projeler
- f. balıkçı teknelerinin farklı etkinliklerde görevlendirilmek üzere donanımı ve ekipmanında değişim yapılması

Ortak Eylemler:

Yardım için uygun nitelikler

- a. kaynakların daha iyi yönetimi
- b. seçici avlanma ve av araçları
- c. kayıp av araçlarının kaldırılması
- d. çalışma şartları ve güvenliğinin geliştirilmesi
- e. pazarlarda şeffaflık
- f. gıda kalitesi ve güvenliğinin artırılması
- g. yetiştiricilik yapılan bölgelerin yeniden yapılandırılması-geliştirilmesi
- h. yeni öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi
- i. eşit fırsat olanaklarının geliştirilmesi

3.2.5.4 Öncelik Ekseni: Balıkçılık bölgelerinin sürdürülebilir gelişimi

Balık stoklarındaki düşüş av miktarının düşmesine, gelirin azalmasına ve iş kayıplarına neden olmuştur. Çoğu durumda bu bölgelerde istihdam seçenekleri çok az bulunmaktadır. Bu yüzden Komisyon teklifi geliri yoğun olarak balıkçılığa dayalı bölgelerde gelecekte fonların daha çok desteklemesini öngörmektedir (Anonymous 2006).

Balıkçılık sektöründe kadının rolü üzerine yapılacak projeler teşvik edilecektir.

Temel:

- A. yerel gelişme stratejileri (Ek-2 a)
- B. aşağıdan yukarıya yaklaşım

Amaç:

- A. yerel bölgelerdeki sosyo ekonomik sorunların çaresine bakmak (Kusier 2008),
- B. ekonomik gönenç ve istihdamın sürdürülmesi,

Yardım için uygun alanlar:

- a. haliç veya göletler ya da göl veya deniz kıyıları,
- b. su ürünlerinde belirgin istihdam sağlayan alanlar,
- c. genel kural olarak NUTS¹⁰ III düzeyinden küçük bölgeler.

Üye Devletler Öncelik Alanlarını:

- i. nüfus yoğunluğu düşük veya
- ii. balıkçılık etkinliklerinin giderek azaldığı,
- iii. küçük balıkçı birliklerinin;

olduğu yerlerden oluşturacaktır (yakınsak ve ıraksak hedef bölgeleri ¹¹).

Yardım için uygun nitelikler:

- a. Eksenler 1,2,3 dâhilindeki tüm önlemler; tekne etkinliklerinin geçici veya kalıcı olarak durdurulması hariç,
- b. balıkçılık bölgelerinin rekabetçiliğinin güçlendirilmesi,
- c. ekonomik etkinliklerin çeşitlendirilmesi ve yeniden yapılandırılması (Ek-2 b),
- d. su ürünlerinde katma değer artırılması,
- e. küçük balıkçılık ve turizm alt yapısı ve hizmetler,
- f. çevrenin korunması,
- g. doğal afetlerden doğan üretim zararlarının giderilmesi,

3.2.5.5 Öncelik Eksen: Teknik yardım ve yönetsel kapasite

ABF bütçesinin küçük bir payı Üye Devletlerce ve Komisyonca ABF programının için hazırlanması ve yönetilmesi için üstlenilen eylemleri kapsar.

¹⁰ İstatistik bölge birimlerinin (NUTS) oluşturulması hakkında (AT) 1059/2003 sayılı Yönetmelikte tanımlandığı şekliyle istatistik bölge birimleri ortak sınıflandırması.

¹¹ 'Yakınsak Hedefler': Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu, Avrupa Sosyal Fonu ve Uyum Fonuna ilişkin genel hükümleri belirleyen 1083/2006 sayılı ve 11 Temmuz 2006 tarihli Konsey Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılan 1260/1999 sayılı Yönetmelik uyarınca az gelişmiş Üye Devletler ve bölgelerde etkinlikte bulunma hedefi;
'İraksak Hedefler': bir önceki paragrafta tanımlanan Uyum hedefi kapsamına alınmaya uygun olmayan Üye Devlet ve bölgeler için oluşturulan hedef.

Komisyon tarafından Teknik Yardım:

Bütçesi : Avrupa Balıkçılık Fonu toplam bütçesinin %0.80

Yeni Önlem : Balıkçılık alanlarında ¹² sürdürülebilir kalkınma için piyasa oyuncularının ağ kurması.

Üye Devlet tarafından Teknik Yardım:

Bütçesi : İşletme Programında tahmin edilen bütçenin %5'ine kadar.

Yeni Önlem : Ortak Balıkçılık Politikalarının yürütülmesi için kapasite artırımı ve Üye Devletin Yakınsak Bölgesi için İşletme (Operasyonel) Planı.

Yardımanın Dağıtılmasında Yeni Yaklaşımlar:

- I. programlama ve dağıtım süreçlerinin sadeleştirilmesi
- II. stratejik yaklaşım, mali ilkeler, politikalar ve diğer fonlar ile tutarlılık

3.2.6 ABF ve Balıkçılık Sektörünün Mali Boyutu

Bütçede Üye Devlet için ayrılan toplam tutarın serbest bırakılmasından önce, Üye Devletler; OBP ilke ve amaçları doğrultusunda sürdürülebilir balıkçılığın geliştirilmesi konusundaki stratejilerini ortaya koymaları için davet edilecek ve diğer taraftan bu fonların kamu için en verimli şekilde kullanımını sağlayacaktır.

Balık avlama sektörü; Fon'dan filo kapasitesi ile avlanabilir sucul kaynaklar arasındaki dengeyi gözeterek tavsiye yoluyla katkı yapması beklenmekte ve bu nedenle geri kalanların balıkçılık sektöründe finansal açıdan korunmaları sağlanmalıdır.

3.2.7 ABF ve Balıkçılık Sektörünün Toplumsal Boyutu

ABF özellikle sosyal ve ekonomik boyuta vurgu yapmalıdır; Üye Devletlerden istediği Ulusal Plan'da insan kaynakları stratejilerini ve sürdürülebilir istihdamın geliştirilmesini dikkatle takip edecektir. Mesleki ve Profesyonel eğitimler fon tarafından desteklenecek konular arasında yer almaktadır.

¹² 'Balıkçılık alanı', denize veya göle kıyısı olan veya göletleri nehir ağızı bulunan ve su ürünleri sektöründe önemli bir istihdam düzeyi sağlayan alanı ifade eder; 1198/2006 sayılı AB Yönetmeliği'nin 3(e) no'lu Maddesi. Bir balıkçılık alanı, NUTS 3 alanından küçük olmak zorundadır (1059/2003 sayılı AB Yönetmeliği) – bir başka deyişle, nüfusu 150.000'in altında olmalıdır (söz konusu Yönetmelik uyarınca, nüfus ölçütünü karşılamak için küçük ulusal idari birimler bir araya gelebilecektir). Seçilen alanın coğrafi, ekonomik ve sosyal açılarından yeterince uygun olması gerekmektedir.

3.2.8 ABF'nin Çevre Politikaları Boyutu

ABF çevresel boyuta birkaç değişik araçla katkıda bulunacaktır ¹³. Öncelikle suçul kaynaklar üzerindeki baskıyı artıran yardımlar durdurulacaktır. Bunun yerine, ABF denizel kaynakları ve çevreyi koruyan; denizel eko-sistemlerin bozulmasını durduracak birkaç çeşit önlemi destekleyecektir.

ABF aynı zamanda daha seçici ve çevre dostu avlanma yöntemlerini de destekleyecektir.

3.2.9 ABF'nin Cinsiyetler Arası Eşitliğe Bakışı

Birliğin diğer politikalarını da kapsayan kadın-erkek arasındaki eşitliğin sağlanmasına yönelik önlemler ABF programlarında uygulama planı çerçevesinde şarta bağlanmıştır (mad. 8(2)).

Kadın erkek arasındaki iletişimi; bilgi ve deneyimi paylaşmayı ve artırmaya yönelik balıkçılık alanında tüm örgütlenmeyi ABF'nun desteklemesi yasa kapsamındadır.

3.2.10 Filonun Yeniden Yapılandırılmasında AB katkısı

Üye Devletler, Ulusal Stratejik Planlarını hazırlarken mevcut filo durumlarını açık ve kesin bir şekilde ortaya koymalıdır. Üye Devletlerin filo durumları ile avlanabilir suçul kaynaklar arasında nasıl bir yöntem izleneceğini ortaya koyması açısından öncelikli olacaktır. Tekne yapımına verilen destekler (sübvansiyon) devam ettirildiği takdirde filonun uyarlanması için yapılan tüm çabalar boşa çıkacaktır. Bu yüzden ABF tekne yapımına fon desteği vermemektedir.

Küçük ölçekli kıyı balıkçılığına özel bir önem verilmektedir (12m toplam uzunluğun altında). Küçük tekne sahipleri güvenlik ve hijyen için yatırım yapmak istedikleri takdirde yardım alabileceklerdir.

Birlik Rekabet kurallarına uyumlu olarak Devlet Yardımları için uygun olan Balıkçılık İşletmeleri; çeşitli sorunlar karşısında Fon katkısı alabileceklerdir.

¹³ Öncelik Eksenii II ; Çevresel Yönetim ve Denetim Planı (EMAS)

3.2.11.Avrupa Balıkçılık Fonu Müdahalesinin İlkeleri

- Tamamlayıcılık

AB politikaları ve bu politikalar kapsamında yürütmesi yapılan plan ve programları tamamlayacak şekilde gerçekleştirilmesi.

- Tutarlılık

Avrupa Birliği tarafından oluşturulan politikalar ve bu politikalar kapsamında yürütmesi yapılan plan ve programlar ile aynı ortak hedefe yönelmiş olması.

- Uygunluk

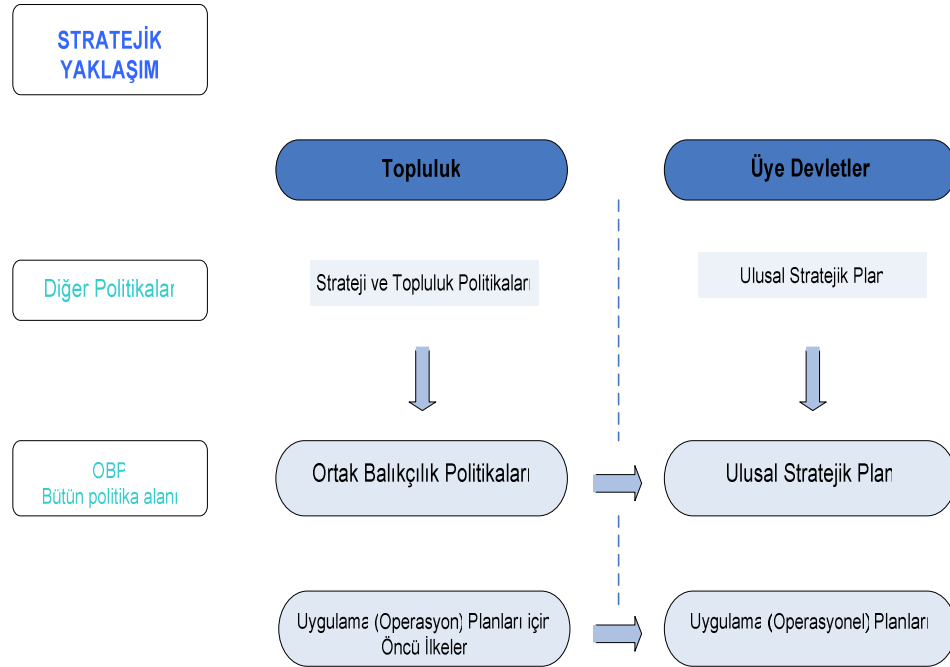
Desteklenecek bölge, tüzel kişilik ve gerçek kişilerin belirlenen ölçütlere uygunluğu.

3.2.12 Avrupa Balıkçılık Fonu ve Ulusal Stratejik Plan

ABF’ndan alınması düşünülen destekleme için Ulusal Stratejik Plan (USP) hazırlanmalıdır. USP, sektörün yönetimi ve sürdürülebilir gelişimi ile filonun mevcut sucul kaynaklara uyumunu hedeflemeli ve bu hedef Uygulama Programları tarafından desteklenmelidir (Anonymous 2006).

Şekil 3’te USP’nın hazırlanması süreci açıklanmaktadır. Dikey anlamda Üye Devlet kendi planını hazırlarken yatay anlamda Birlik politikalarına uyum ve tutarlılığı gözetmelidir.

Şekil-3.2: Yardımın dağıtımında takip edilecek yeni yöntem.

Kaynak: The European Fisheries Fund; European Commission Directorate-General For Fisheries and Maritime Affairs, 2007-2013 pdf. isimli dosyadan değiştirilerek alınmıştır.

1. İlgili ortak ve paydaşlara danışılarak Ulusal Stratejik Planın (USP) hazırlanması.
2. USP’nin hazırlanması sırasında gereksinim duyulan bilgi; ABF müdahaleleri ve OBP alanları arasında bağ kurmalıdır.
3. Bilgiler stratejik yatay konulara da dâhil edilmelidir.
4. USP’ler Üye Devletlerin raporları doğrultusunda müzakere konusu olacaktır.

USP'nın içeriğinde yer alan başlıca unsurlar:

- Sektörün genel tanımı,
- Sektör ve gelişimi için yapılacak Güçlü, Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler (GZFT) çözümlemesi (SWOT analizi),
- Üye Devletin sürdürülebilir balıkçılık için hedef tanımlamaları ve öncelik eksenleri,
- Ulusal stratejiyi yürütecek kaynakların göstergesi,
- USP'nin izlenmesi, yürütülmesi ve geliştirilmesi için izlek.

Çizelge-3.1: 2006-2013 döneminde Üye Ülkeler ve alt bölgelerine ayrılan kaynak 3.949 (milyon €)

1 Ocak 2007 – 31 Aralık 2013 Tarihleri arası Avrupa Balıkçılık Fonundan Ülkelere Verilecek Destek Miktarları (2004 Yılı Rakamları) * Avro			
<i>Üye Devlet</i>	<i>Yakınsak Bölgeler</i>	<i>Iraksak Bölgeler</i>	<i>Toplam</i>
Avusturya	167.228	4.500.253	4.667.481
Belçika		23.301.312	23.301.312
Bulgaristan	70.406.354		70.406.358
Kıbrıs Rum Yönetimi		17.500.989	17.500.989
Çek Cumhuriyeti	24.003.691		24.003.691
Danimarka		118.606.682	118.606.682
Estonya	74.632.182		74.632.182
Finlandiya		35.001.972	35.001.972
Fransa	30.389.485	161.309.090	191.698.575
Almanya	86.073.715	52.352.951	138.426.666
Yunanistan	157.293.830	27.501.551	184.795.381
Macaristan	30.399.339	496.000	30.895.339
İrlanda		37.502.115	37.502.115
İtalya	282.489.352	94.105.302	376.594.654
Letonya	110.396.814		110.396.814
Litvanya	48.418.135		48.418.1235
Malta	7.435.476		7.435.476
Hollanda		43.102.430	43.102.430
Polonya	651.791.012		651.791.012
Portekiz	198.766.492	20.001.128	218.767.620
Romanya	202.556.179		202.556.179
Slovakya	11.242.552	892.801	12.135.353
Slovenya	19.330.990		19.330.990
İspanya	840.215.806	1.652.029.310	1.005.425.116
İsveç		48.502.732	48.502.732
İngiltere	29.335.019	84.004.734	122.339.753
Teknik Yardım			30.791.993
Toplam	2.611.354.118	933.891.352	3.949.000.000

3.2.13 Ekonomik Buhrandan Etkilenen AB Balıkçılık Filosunun Yeniden Yapılandırılmasına Yönelik Belli Geçici Önlemleri İçeren 24 Temmuz 2008 tarih ve AT 744/2008 sayılı Konsey Tüzüğü :

Ekonomik buhrandan etkilenen balıkçı ve balıkçı tekneleri sahiplerine yönelik geçici olarak ve belirgin eylemler için; Avrupa Balıkçılık Fonu etkinlikleri altında yürütülen çeşitli eylemlere yönelik olarak getirilen muafiyetleri düzenler.

Belli eylemler ile bahsedilen :

- AT 1198/2006 sayılı Konsey Tüzüğünü belirli konularda tamamlayan genel önlemler ve kısmi istisnalar ve
- Filo Uyum planının uygulanması üzerine Madde 12 de açıklanan AT 2371/2002 ve AT 1198/2006'nın belli hükümlerini özel önlemler ile tamamlayan ve istisna sağlayan koşullar.

Bu tüzük sadece ilgili ulusal otoritelerin idari kararına konu olan devlet yardımlarına 31 Aralık 2010'a kadar uygulanacaktır.

Birliğin diğer fon olanaklarından yararlanan gerçek ve tüzel kişiler bu kapsamda fon alamayacaktır. Bunun yanı sıra alınan yardım biriktirilemeyecektir.

Yardımin uygulanmasında daha önce olduğu gibi şüphe bırakmaksızın Topluluğu Kuran Antlaşmanın 87, 88 ve 89. maddeleri geçerli olacak; bu çerçevede 736/2008 ve 1198/2006 sayılı Konsey Tüzüğü ilgili durumlarda referans alınacaktır.

Topluluğu Kuran Antlaşmanın 36. Maddesi uyarınca Üye Devletler tarafından bu Tüzüğün 2.maddesi çerçevesinde verilecek yardımlarda Antlaşmanın 87, 88 ve 89 maddeleri uygulanmayacaktır. Önceden belirtildiği üzere bu Tüzük altında verilecek yardımlar 31 Aralık 2010'a kadar geçerli olacaktır.

- tekne etkinliklerinin geçici olarak durdurulmasına ilişkin şartlar
- güverte üzerinde yapılacak yatırımlar ile seçici av yöntemleri için verilecek destekler
- sosyo ekonomik önlemler

- ortak eylemler
- pilot projeler

acil önlemler kapsamında yürürlüğe giren bu Tüzük ile ek desteklemeler alabileceklerdir.

Sadece Filo Uyum Planı İle İlgili Uygulanacak Özel Önlemler :

- uyum planına dahil filolar
- filo uyum planı
 - ekonomik buhrandan etkilenen filo ve filo kesimleri için yardımlar
 - 1198/2006 sayılı Konsey Tüzüğü Bölüm I ve IV'e yönelik önlemler.

ABF; 2004 yılında kanun teklifi olarak görüşe açılmış ve aynı yıl yasa teklifi çeşitli değişikliklere uğrayarak kanunlaşmıştır. Bununla birlikte çağın ve günün getirdiklerine göre yakından izlenen durum ve olaylar birliği artan petrol fiyatları sonucunda önlem almaya yönlendirmiştir. Söz konusu Tüzük ile verilecek yardım miktarları artırılmış ve çeşitli geçici istisnalar sağlanmıştır.

4. AB'NDE BALIKÇILIK DEVLET YARDIMLARI, DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ BALIKÇILIK KURALLAR MÜZAKERE GRUBUNDA DEVLET DESTEKLERİ

Devlet yardımları temel olarak bir mal veya hizmetin maliyetini düşürmeye yönelik devlet tarafından yapılan bir kaynak aktarımı olarak tanımlanabilir (Çubukçu 2003) . Devlet yardımları, devletin kaynakları ile belli bir işletmeyi veya üretimi, üretim yöntemini, üretim ya da faaliyet konusunu etkilemek, üreticileri teşvik ve himaye etmek, rekabet gücünün artmasına katkıda bulunmak, kuruluş yerini etkilemek suretiyle belirli bir bölgenin gelişmesini sağlamak gibi amaçlarla, eşit bir karşılık beklemeden her ne şekilde olursa olsun yapılan yardımlardır.

Balıkçılığın mevcut durumu

- açık giriş,
- devlet yardımları,
- verimsiz ticaret yönetimi,
- düzensiz, bildirimsiz kaçak avcılık,
- yetersiz değerlendirme.

Devlet yardımlarının etkileri

- büyük fırsat maliyeti;
- sosyo ekonomik, dağıtımsal ve ticari etkileri;
- aşırı avcılığa katkıları.

4.1 Devlet Yardımları

Devlet yardımları kamu kaynaklarının, ülkenin gelişmesi açısından daha yararlı olacağı düşünülen sektörlerle yönlendirilmesidir. Ülkelerin verdiği teşviklerle neleri amaçladığına bağlı olmakla birlikte, sonuçta ülkenin gönenç seviyesinin artırılması hedeflenmektedir.

Devlet yardımlarının ekonomiye etkilerini, devletin bu programlara mali kaynak sağlama şekline ve desteğin verilmiş biçimine göre sınıflandırmak da mümkündür.

Finansman şekli yönünden incelendiğinde, genel olarak devlet yardımlarının, herhangi bir maliye politikası aracı ile benzer ekonomik etkilere sebep olduğu görülmektedir. Uygulamadaki etkileri ise işletme kararları ve kaynak dağılımı üzerinde olmaktadır.

Devlet yardımları, bütçe üzerinde ek harcama yaratmak yoluyla toplam giderleri arttırdığından ya da gelirden vazgeçme yoluyla toplam gelirleri azalttığından (görev zararı olarak açıklanmaktadır), açığın artmasına (bütçe fazlası varsa fazlalığın azalmasına) yol açar (Leblebici 2002). Bu olumsuz durum karşısında devlet vergi oranlarını artırabilir veya yeni vergiler koyabilir. Bir başka yol ise, bütçedeki diğer harcama kalemlerinde kısıntıya gitmektir. Her ikisinin de yapılmaması ve bütçe açığı olması durumunda borçlanmaya gidilmesi gerekecektir. Bu ya iç borçlanma olacaktır ya da dış borç bulunması yönünde kendini gösterecektir.

Ek vergiler konulması ya da mevcut vergi oranlarının artırılması yoluyla finanse edilen devlet yardımları, harcanabilir gelirin azalması sonucu tüketim seviyesinin olumsuz yönde etkilenmesine ve tüketim yapısının değişmesine yolaçabilir (Çetinkaya 2006). Ayrıca, vergilerdeki bu değişiklik ekonominin geneline yaygınlaştırılmazsa görece olarak fiyatların değişmesi sonucunu ortaya çıkaracak ve enflasyonist baskılara yol açacaktır. Vergilerdeki artış sonucu harcanabilir geliri azalan tüketiciler, tüketim harcamalarını azaltmayıp tasarruf ya da yatırımlarını azaltma yoluna giderlerse, bu makro düzeyde yatırım-tasarruf dengesini bozabilecek etkiye sahiptir (Knigge 2006).

Devlet yardımlarının uygulama sonucu ortaya çıkan etkiler, “kaynak dağılımı” ve “şirket kararları” etkileri olarak sınıflandırılabilir. Bu iki etkinin ortak sonucu olarak gelir dağılımı da değişebilmektedir. Devlet yardımları, bu özelliği sayesinde sosyal amaçlı yardımlar yoluyla gelir dağılımını düzenleme aracı olarak da kullanılmaktadır (Leblebici 2002).

Balıkçılık sektöründe son yıllarda devlet yardımlarının geniş kapsamda kullanımına yönelik ilgi artmıştır.

Balıkçılık yönetiminde bulunan birçok kişi avcılık ve yetiştiriciliğe verilen destekler ile sürdürülebilirliğin zarar gördüğünü düşünmektedir. FAO’ya göre balıkçılık sektörüne

verilen yardımlar veren ülkenin kendi üreticisini ve ticaretini kayırmak sureti ile rekabeti ve ticari dengeleri bozucu etkiye sahiptir (Lasén Diaz 2002) .

2002’de, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (EİKÖ) Bakanları ticareti bozan ve çevresel açıdan zararlı olan devlet yardımlarını azaltacaklarına ilişkin taahhütlerini yenilemişlerdir.

Balıkçılık sektörüne verilen devlet yardımları ise anılan ticari ve mali etkilerinin yanı sıra doğal sucul kaynaklar ve balık stokları ile sucul kaynaklar üzerinde etki yaratmaktadır.

Balıkçılık konusunda verilen devlet yardımlarının bir diğer yönü ise gıda piyasasına sağlıklı ürünü tüketicinin rağbet gösterebileceği fiyat üzerinden sunmaktır. Her ülke yurtttaşlarının sağlıklı beslenmesini sağlamak üzere gıda piyasalarına çeşitli ürünleri sunmak durumundadır. Doğal stoklar üzerinden yapılan balıkçılık etkinlikleri çoğu zaman geniş bir alana yayılmakta; iş gücü ve işletimsel masraflar ile birleştiğinde balıkçılığı meslek olarak seçmiş kişiler ile bu alanda yatırım yapmış kişiler bu yardımlara ihtiyaç duyabilmektedir.

Tarımsal alanlarda doğal koşullara ve tarımsal politikalarınıza uygun olmak üzere istediğiniz ürünün ekimini yapabilirken, doğal sucul kaynakların paylaşıyor olması rekabeti ilk adımda başlatmakta ve doğal kılmaktadır. Günümüzde artan girdi maliyetleri; işletimsel masrafların yükselmesi sektörün genişlemesinde buna eklendiğinde devlet yardımları bir teşvikten çok zaruriyet sebebi ile verilmektedir.

Bütün bunların yanı sıra; balıkçılık, balıçılık etkin bölgelerin demografik yapılarını etkilemektedir. Sosyo ekonomik olarak balıkçılık etkinliğinin yoğun olduğu bölgeler için devlet yardımları bir nevi kalkınma aracı olarak kullanılabilir. Sadece avcılık ve yetiştiricilik ile bu ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması değil aynı zamanda balıkçı tekneleri için tersaneler, çekek yerleri diğer ve kesimlerde devlet yardımlarından doğrudan ya da dolaylı olarak yararlanan faydalanıcıları oluşturmaktadır.

Balıkçılık sektöründe yer alan işletmeler mekanizasyon durumlarına göre değişmekle beraber çoğunlukla orta ve küçük ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. Bu tip işletmelerden özellikle küçük ölçekli olanlar olası ekonomik ve doğal dalgalanmalardan

çok etkilenmekte ve ekonomik sürdürülebilirliklerini yitirebilmektedir. Bu nedenle balıkçılık sektöründe yer alan küçük ölçekli işletmelere istihdam sağlamaları, yerel temelde sosyal ve ekonomik etkileri bakımından rekabeti bozmayacak devlet yardımlarının verilmesi ve uygulanması daha kolay görünmektedir.

Verilmesi planlanan yardımlar ne olursa olsun av çabasını artırmamalı ve çevresel etkileri bozucu olmamalıdır (Sumalia 2007).

Temmuz 2004'te; FAO, uzman danışmanları bir araya getirerek balıkçılık sektöründe devlet yardımlarının kullanımına ilişkin etkilerini sürdürülebilir balıkçılık açısından ve ticari etkileri boyutunda görüşmek üzere toplanmıştır.

Devlet yardımlarının etkileri konusunda çalışmalar yapan diğer uluslararası örgütler ise:

- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü, Balıkçılık komitesi,
- Dünya Ticaret Örgütü, Ticaret ve Çevre Komitesi
- Birleşmiş Milletler Çevre Programı
- Dünya Bankası

olarak sayılabilir.

4.2 AB'nde Devlet Yardımları

AB tarafından Devlet Yardımları tanımı Topluluğu Kuran Antlaşmanın 87. maddesinde yapılmaktadır: “*Üye ülkeler arasındaki ticareti etkileyerek belli ürünlerin üretiminin üstlenilmesi yoluyla, rekabeti ve Devletler Arası ticareti bozan veya bozma tehdidinde bulunan şekli ne olursa olsun bir Üye Devlet tarafından veya Devlet Kaynaklarından verilen yardım*” olarak tanımlanmaktadır. (http://ec.europa.eu/fisheries/legislation/other/other_domains_en.htm Erişim Tarihi 29 Ağustos 2008)

Aynı antlaşmanın 87. Madde 2. ve 3. paragraflarında ise Ortak Pazar ile uyumlu olabilecek yardımların listesi verilmektedir. Bu yardımlar aşağıda sıralandığı üzere:

- sosyal yanı olan, bireysel tüketicilere verilen, ilgili ürünün menşei üzerine ayırım yapmaksızın verilen yardımlar,

- doğal felaketeler veya oluşan istisnai durumlardaki hasarların ve zararların telafi edilmesine yönelik yardımlar,
- Almanya'nın birleşmesi ve Doğu Almanya'nın geri kalmış bölgelerinin kalkındırılmasına yönelik devlet yardımları,

Ortak Pazar'ı bozucu etkisi olmayan yardımlar (Anonymous 2002):

- yaşam standartlarının normal dışı oranda düşük olduğu yerler ile istihdam açığı olan bölgeler,
- Avrupa'nın ortak çıkarlarına yönelik önemli projelerin yürütülmesi veya Üye Devletlerden birisinin mali anlamda kesintiye uğraması durumunda verilecek yardımlar,
- ortak çıkarları olumsuz etkilememek ve ticareti bozmamak kaydı ile belli bölgelerin ya da belli mali etkinliklerin kalkındırılmasını kolaylaştırmak amacıyla verilen yardımlar,
- ortak çıkarları olumsuz etkilememek ve ticareti bozmamak kaydı ile toplumsal kültürü ve mirası korumak ve sürdürürebilmek için,
- bunlar gibi diğer yardım sınıfları Komisyonun nitelikli çoğunluğunca yapılan bir teklif üzerine Konsey kararı ile belirlenebilir.

AB'nce tanımlanmış yardım araçları :

- sermaye aktarımları
- düşük faizli krediler
- devlet garantisi
- faiz destekleri

4.3 AB Balıkçılık Devlet Yardımları

Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliğine yönelik Devlet Yardımları İlkeleri 2008/C 84/06 bildirisi ile açıklanmaktadır.

a. Kanuni dayanak ve kapsam

1. Bu ilkeler tüm balıkçılık sektörüne uygulanabilir nitelikte olup, balıkçılık ürünlerinin satışıyla neticelenmeyen rekreasyon ve spor olarak yapılan balıkçılık etkinliklerini kapsam dışı bırakmak üzere, söz konusu ürünlerin üretimi, işlenmesi ve pazarlanması anlamında sucul kaynakları ve yetiştiricilik ürünlerini kapsam içine alır.

2. Bu ilkelerin uygulanması için, balıkçılık ürünlerinin gerek denizde gerek iç sularda yakalanan balıklar; balıkçılık ve su ürünleri pazarlarının ortak örgütlenmesi üzerine 17 Aralık 2000 tarihli (AT) 104/2000 sayılı Konsey Tüzüğü'nün 1.maddesinde sıralanan yetiştiricilik kapsamında olması gerekmektedir¹⁴.

3. AT Kuran Antlaşmanın 87. ve 89. maddelerinde sıralanan devlet yardımı kurallarının balıkçılık ve yetiştiricilik ticareti ve üretimine uygulanışı Avrupa Balıkçılık Fonu (Konsey Tüzüğü 1198/2006; *OJ L 223, 15.8.2006, p. 1-44* ve Komisyon Tüzüğü 498/2007) ile ilgili 27 Temmuz 2006 tarihli 1198/2006 sayılı Konsey Tüzüğü'nün (AT) 7inci maddesi ve 104/2000 sayılı Tüzüğü'nün 32. maddesinde düzenlemiştir.

Antlaşmanın 87(1) maddesinde yer alan Devlet yardımlarının ortak piyasa ile uyumsuzluk prensibi 87 (2) ve (3) maddelerindeki istisnalara konudur. Komisyonun balıkçılık sektörüne uygulamak niyetinde olduğu söz konusu istisnalar bu ilkelerin çerçevesi kapsamındadır.

4. Bu ilkeler, kamu otoritelerinden (ulusal, bölgesel, il bazında, bölüm bazında veya yerel) ya da diğer kaynaklardan doğrudan veya dolaylı olarak ne şekilde olursa olsun fon olarak meydana gelen mali faydaları gerektiren herhangi bir önlemi içeren, Antlaşmanın 87(1) maddesi itibariyle yardımı oluşturan tüm önlemler ile ilgilidir. Yardıma örnek olarak; sermaye transferleri, azaltılmış – faiz borçları, faiz desteklemeleri, taahhüt edilen sermaye anlamında devlet işletmeleri /değerleri, özel fark giderici vergi ve para fiskal giderler ile finanse edilen yardımlar, banka borçlarına karşılık devlet garantisi olarak yapılan yardımlar, hızlandırılmış amortisman payı ve sosyal katkıların azaltılması dahil giderler ve vergilerden muafiyet veya bunların azaltılması verilebilir.

¹⁴ (1) *OJ L 142, 14.5.1998, p. 1.*)

b. Devlet Yardımını veya Muafiyeti Bildirme Yükümlülüğü

Komisyon, AT Antlaşmasının (3) 93. maddesinin uygulanışıyla ilgili detaylı kuralları sıralayan 22 Mart 1999 tarihli 659/1999 sayılı Konsey Tüzüğü'nün 2. maddesi ve Antlaşmanın 88(3) maddesi uyarınca görevleri icabı yapacakları yeni yardımlarla ilgili planlarını Komisyona bildirmeleri konusunda Üye Devletlere uyarıda bulunur.

Balıkçılık sektörüne uygulanmakta olan, Avrupa Topluluğunun yatay Devlet yardımlarının belirli kategorilerine yönelik bölümünü oluşturan Antlaşmanın 92. ve 93. maddelerinin uygulanışı ile ilgili 7 Mayıs 1998 tarihli 994/998 sayılı Konsey Tüzüğü'nün 1. maddesine uygun olarak kabul edilen Tüzüklerin birinde sıralanan şartları yerine getiren balıkçılık sektöründeki yardımların bildirilmesi konusunda Üye Devletlerin muaf tutulması gerektiği yönünde görüş tekrar gündeme getirilmiştir. Bu tür yardımlar (http://ec.europa.eu/fisheries/legislation/state_aid_en.htm Erişim Tarihi: 10 Eylül 2008):

- Eğitim yardımları ile ilgili AT Antlaşmasının 87 ve 88. maddelerinin uygulanışı hakkındaki 12 Ocak 2001 tarihli ve 68/2001 sayılı Komisyon Tüzüğü'nde yer alan şartları yerine getiren eğitim yardımları,
- Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelere (3) yönelik Devlet yardımlarına ilişkin AT Antlaşmasının 87. ve 88. Maddelerinin uygulanışı hakkındaki 12 Ocak 2001 tarihli ve 70/2001 sayılı Komisyon Tüzüğü'nde yer alan şartları yerine getiren araştırma ve geliştirme yardımları,
- İstihdama yönelik devlet yardımlarına ilişkin AT Antlaşmasının 87. ve 88. maddelerinin uygulanmasını açıklayan 12 Aralık 2002 tarihli ve 2204/2202 sayılı Komisyon Tüzüğü'nde yer alan şartları sağlayan istihdam yardımları,
- Balıkçılık ürünlerinin üretimi, işlenmesi ve pazarlanması konusunda faaliyet gösteren KOBİ'lere yönelik Devlet yardımlarının belirli sınıflarının bildirilmesinde muafiyetleri düzenleyen Tüzüğün şartlarını yerine getiren yardımlar,
- Balıkçılık sektörüne uygulanan ve 994/98 sayılı Tüzüğün 1. maddesi uyarınca Komisyon tarafından kabul edilmiş herhangi bir tüzüğün şartlarını yerine getiren yardımlar,

Sektördeki “minimis yardım”a ilişkin AT kuran Antlaşmanın 87. ve 88. Maddelerinin uygulanışı hakkındaki 24 Temmuz 2007 tarihli ve 875/2007 sayılı Komisyon Tüzüğü’nün şartlarını ve 1860/2004¹⁵ sayılı tadil edilmiş Tüzük veya balıkçılığa yönelik “de minimis”; yönelik olarak uygulanabilmesi söz konusu olan ve 994/98 sayılı Tüzük gereğince ilerde kabul edilecek herhangi bir Tüzük kapsamı şartları yerine getiren “minimis yardım” ın bildirilmesi zorunluluğunun Üye Devletlerin üzerinden kaldırılmasına yönelik görüş yeniden gündeme getirilmiştir.

c.İlkeler

- Rekabet Politikası ve Ortak Balıkçılık Politikaları ile Tutarlılık
- Avrupa Balıkçılık Fonu ile sağlanan Topluluk Desteği ile Tutarlılık
- Teşvik edici mahiyetteki etki
- Yardımın gerçekleştirilmesi
- Şeffaflık
- Devlet Yardımları Takvimlerinin Süresi
- Bölgesel Yardıma ilişkin İlkeler ile olan Bağ

Balıkçılık sektörünü de kapsayan bölgesel yardım takvimlerinin bileşenleri bu İlkelerin temelinde incelenmektedir.

d.Uyumlu Olarak Beyan Edilebilir Yardımlar,

- Blok istisna tüzüğü kapsamındaki önlem sınıflarına yönelik yardımlar,
- Belirli yatay ilkelerin alanına giren yardımlar,
- Balıkçı teknelerine yapılan yatırımlara ilişkin yardımlar,
- Doğal afetler, istisnai durumlar ve belirli ters iklim olaylarından kaynaklanan iyi zararlara yönelik yardımlar¹⁶,
- Topluluk suları dışında faaliyet gösteren Birlik balıkçı teknelerinin maliyetlerine ilişkin vergi indirimi yardımları,
- En dış bölgelerdeki balıkçılık ürünlerinin pazarlanmasına yönelik yardımlar¹⁷,
- Diğer önlemlere yönelik yardımlar

¹⁵ OJL 193, 25.7.2007, p. 6.

¹⁶ OJL 102, 7.4.2004, p. 9. Regulation as last amended by Regulation (EC) No 1646/2006 (OJ L 309, 9.11.2006, p. 1).

¹⁷ OJ L 337, 30.12.1999, p. 10. Regulation as last amended by Regulation (EC) No 485/2005 (OJ L 81, 30.3.2005, p. 1).

Topluluk Tüzüklerine veya Komisyon İlkelerine yönelik bu İlkelerdeki Referanslar veya Komisyonca kabul edilen diğer öğeler, bu İlkelerin kabul tarihinden sonra, söz konusu öğelerdeki herhangi bir değişikliğe yönelik referansmış gibi yorumlanmalıdır.

Devlet Yardımların verilmesinde aranacak Temel İlkeler:

- balıkçılık sektörüne için sağlanacak yardımlar OBP'nin reformla yenilenen hedeflerine uygun olmalıdır
- herhangi bir üstlenici / teşebbüs tarafından yürütülmekte olan etkinlik için destekleme yapılamaz
- yardımlar kayıracı ve koruyucu olamaz
- dışsattım yardımları \neq Ortak Pazar ilkesi ile uyumsuzdur
- İşletimsel masraflara devlet yardımı verilemeyecektir

Temel İlkeler ışığı altında Komisyon Tüzüğü AT 736/2008'e bakış :

Topluluğu kuran Antlaşmanın 92. ve 93. maddelerinin uygulanması hususunda 7 Mayıs 1998 tarih ve 994/94 sayılı yatay devlet yardımlarını düzenleyen Komisyon Tüzüğüne atıfta bulunur.

Tüzük; sektörün önemli oyuncularını olarak görülen Küçük ve Orta ölçekli işletmelere verilen yardımları düzenlemektedir.

Topluluğu kuran Antlaşmanın 87. ve 88. Maddelerinin Küçük ve orta Ölçekli işletmelere uygulanması hususunu düzenleyen 12 Ocak 2001 tarih ve 70/2001 sayılı Komisyon Tüzüğü, su ürünleri üretim, işleme ve pazarlaması ile ilgili hususları açıklamamaktadır.

Balıkçılık konusunda verilecek yardımların öncelikle OBP içinde eş zamanlı olarak Rekabet Politikaları ile belirlenebileceğini ifade etmektedir (Wennersten 2007).

Balıkçılık sektörüne verilecek yardımlardan bu tüzük kapsamında olmayanlar komisyon tüzüğü 994/98 madde 1'e göre değerlendirilecek ve bildirimleri topluluğu Kuran Antlaşmanın 88 madde (3) 'e göre yapacaklardır.

Tüzüğün uygulanamayacağı alanlar ise aşağıda sıralandığı üzere belirtilmektedir:

- fiyat temelinde miktarı sabit veya pazara sürülen belli miktardaki ürünlere,
- dışsatıma yönelik etkinliklere verilen yardımlar, ismen doğrudan dışsatımı yapılan miktarlar, dışsatım işlerine yönelik etkinlikler, dağıtım ağlarının işletme masraflarına yönelik yardımlar,
- zor durumda olan üstlenicilere yönelik yardımlar,
- Komisyon tarafından kesinlikle kural dışı olduğu belirtilen ve ortak Pazar ilkesini ihlal eden yardımlar,
- Tek sefer için yapılması düşünülen ve Ortak Pazar ilkesini ihlal eden yardımlar,
- Bireysel yardımlarda 2 milyon Avro tutarında seçilebilir masraf bildiren projelerde ve 1 sene içerisinde bireysel olarak yardım miktarının 1 milyon Avro'yu aştığı durumlarda, bu tüzük uygulanamaz.

Tüzük ile ayrıca bildirimden muaf devlet yardımlarında açıklanmaktadır.

Daha önceden Komisyona amacı ve planı bildirilmiş olmak üzere bir defaya mahsus yardımlar bildirimden muaf tutulmaktadır (Madde 3). Aynı zamanda bu tüzüğe uygun olarak “yardım planları” bildirimden muaftır (Brailescu 2008).

Çizelge – 4.3 Komisyon Tüzüğü AT 736/2008’e göre verilecek yardımın sınıflandırılması:

	22 Temmuz 2008 tarih ve 736/2008 sayılı Konsey Tüzüğü / Topluluğu kuran Antlaşmanın 87. ve 88 . Maddelerinin Su ürünleri alanında etkinlik gösteren Küçük ve Orta ölçekli işletmelerde uygulanmasına yönelik Konsey Tüzüğü	
1	etkinliği kalıcı olarak durdurulan balıkçı teknelerine yönelik yardımlar	(madde 8)
2	etkinliği geçici olarak durdurulan balıkçı teknelerine yönelik yardımlar	(madde 9)
3	filo’nun yönetiminde karşılaşılabilecek sosyo-ekonomik sorunlara yönelik telafi yardımları	(madde 10)
4	yetiştiricilik sektörü için yardımlar	(madde 11)
5	yetiştiriciliğin çevresel boyutuna ilişkin yardımlar	(madde 12)
6	halk sağlığına yönelik önlemler	(madde 13)
7	hayvan sağlığına önlemleri	(madde 14)
8	iç su balıkçılığına yönelik önlemler	(madde 15)
9	işleme ve pazarlamaya yönelik yardımlar	(madde 16)
10	ortak çıkarılara yönelik yardımlar	(madde 17)
11	sucul flora ve faunanın iyileştirilmesi ve korunmasına yönelik önlemler	(madde 18)
12	karaya çıkış noktaları ve balıkçı rıhtımlarında yönelik önlemler	(madde 19)
13	yeni pazarların oluşturulması ve tutundurma çabaları	(madde 20)
14	yeni ve öncelikli projelere yönelik yardımlar	(madde 21)
15	balıkçılık dışı etkinliklere yönlendirilen teknelerin değiştirilmesine yönelik yardımlar	(madde 22)

çizelgede yer alan yardımların uygulanmasında hususunda yardımın yoğunluğu ABF tarafından ilgili başlık altında verilebilecek yardım miktarı kadar olabilecektir.

Temel ilkeler ışığı altında balıkçılık sektörüne verilecek yardımlarda “*De Minimis*” kurallarını açıklayan 1860/2004 sayılı Konsey Tüzüğü’nün incelenmesi:

Tüzükte aranan şartlar:

- Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ’ler) İçin :
 - 250 kişiden az çalışan sayısı olan,
 - yıllık kazancı 40 milyon Avro’yu aşmayan, veya yıllık bilançosu 27 milyon Avro’yu aşmayan işletmeler,
 - Konsey Tüzüğü (EC) 70/2001 Madde 1 paragraf 3’te tanımlandığı üzere bağımsızlık kriterlerine benzeyen işletmeler.
- Yardım miktarı bireysel projelerde 2 milyon Avro’yu; yada bireysel yardımlarda kişi/faydalanıcı başına 1 milyon Avro’yu aşmayacak yardım miktarı (madde 1)
- Yardım için verilen tutar biriktirilemez (madde 15)
- Yardım planı yürürlüğe girmeden önce özet bir bilgi ile Komisyona bildirimde bulunulması ve kayıtların saklanması (madde 16)

Söz konusu Tüzük ile herhangi bir faydalanıcıya “*de minimis*” yardımı kapsamında üç mali yıl süresince sağlanacak yardım miktarı 3000 Avro olarak belirlenmiştir. Daha sonra Tüzük 24 Temmuz 2007 tarih ve 875/2007 sayılı Komisyon Tüzüğü (AT) ile tadil edilerek bu sınır 100.000 Avro’ya çıkartılmıştır.

4.4 Dünya Ticaret Örgütü Balıkçılık Kurallar Müzakereleri

Balıkçılık sektörüne verilen devlet yardımları uzun yıllardan beri çeşitli uluslararası örgütler tarafından ciddi boyutta ele alınan bir konu olmuştur. Bununla birlikte son yıllarda önem kazanmasına sebep olan bir dizi gelişme meydana gelmiştir. Konunun en önemli kilometre taşlarından biri de Dünya Ticaret Örgütü tarafından Kasım 2001’de, Doha-Katar’da yapılan 4.Bakanlar Konferansı olmuştur (Knigge 2006).

DTÖ 4.Bakanlar Konferansında alınan bir karar ile “Müzakereler çerçevesinde katılımcılar ayrıca balıkçılık sektörünün Gelişme Yolunda ülkeler bakımından taşıdığı önemi dikkate alarak, bu alandaki sübvansiyonlara ilişkin DTÖ disiplinlerini açıklığa kavuşturmayı ve geliştirmeyi”amaçlayacaklardır. (<http://www.adb.org/AnnualMeeting>

/2002/Seminars/presentations/martin-khor_presentation.pdf Erişim Tarihi: 14 Ağustos 2008 (DTÖ 2001a, para. 28))

Bu karara paralel bir gelişme ise 2001 yılında yapılan EİKÖ (OECD) Bakanlar Konseyi Toplantısında; Sekreteryadan; ticareti bozan, piyasalara her türlü olumsuz etkide bulunan ve çevreye zararlı devlet yardımlarının araştırılması ve bunların ortaya çıkartılması için analitik bir çalışma yapması için istekte bulunmuştur. Süreç 2002 yılında Bakanlar Konferansınca yenilenen “Zararlı devlet yardımlarının” kaldırılması yönündeki kararın yenilenmesi ile devam etmiştir.

Bu gelişmeyi Johannesburg’da yapılan Sürdürülebilir Kalkınma için Dünya Zirvesi’nde yapılan bir çağrı izlemiştir. Bu çağrı “ kanunsuz, bildirimsiz ve düzeniz avcılık ile aşırı avcılığa katkıda bulunan devlet yardımlarının kaldırılması ve bu esnada DTÖ tarafından gösterilen çabanın desteklenmesi” ne yönelik olarak yapılmıştır.

2001 yılında Katar’ın başkenti Doha’da gerçekleştirilen Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) IV.Bakanlar Konferansı’nda alınan kararla başlatılan Doha Kalkınma Gündemi Müzakereleri, sekizinci yılına girmiştir. Bu itibarla, tüm müzakere turları arasında en uzun süren olmuştur (Cox and Schmidt 2002).

2006 yılı Temmuz ayında askıya alınan, 2007 yılı başında tekrar ivme kazanan Müzakerelerin, 2008 yılı sonuna kadar tamamlanması planlanmıştır. Başlangıçta Üyeler ve Sekreterya tarafından ortak hedef olarak değerlendirilmekte ve üyeler bu konuda kararlı gözükmektedirler ancak 2008 Temmuz ayında sürdürülen toplantılar beklenmedik bir biçimde “çöküş” yaşanması ile son bulmuştur.

Doha Bakanlar Konferansında “Kurallar” olarak bilinen,

1. Anti-damping Anlaşması ile Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Önlemler Anlaşması,
 2. Balıkçılık Destekleri,
 3. Bölgesel Ticaret Anlaşmaları,
- alanlarındaki disiplinlerin açıklığa kavuşturulması kararlaştırılmıştır.

Dünya Ticaret Örgütü'nde Doha Kalkınma Raundu Müzakereleri çerçevesinde Kurallar Müzakere Grubu'nda ele alınan balıkçılık desteklerine ilişkin iki temel yaklaşım bulunmaktadır.

Bunlardan birincisi,

Yukarıdan Aşağı'ya (Top-Down Approach) yaklaşım; balıkçılık devlet yardımlarına geniş yasaklar getirilmesi ve bu yasaklara belli istisnalar sağlanmasını öngörmektedir.

Bu görüşü savunan ülkeler arasında ABD, Yeni Zelanda, Arjantin ve Brezilya yer almaktadır. Ülkemiz müzakere tutumu da; Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından bu müzakere tutumu altında belirlenmiştir.

Halbuki, AB ile bütünleşme sürecinde etkin olarak kısıtlamalar ile karşılaşacağımız ve özellikle Balıkçılık Koruma Alanları hususundaki AB tüzüğüne özellikle Ege Denizinde ve diğer paylaşılan deniz alanlarında balıkçılarımızı olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir.

Diğer bir yandan AB'ye uyum kapsamında karşılaştırıldığında balıkçılık sektörünün sorunları tarım sektörüne göre daha az ve çözümü nispeten kolay görünmektedir. Bu yüzden balıkçılık sektörünün büyüme hızı ve artan ticaret hacmine bakıldığında bu müzakere tutumunun belirlenmiş olması gerçekçi ve doğru görünmemektedir.

İkincisi ise,

Aşağıdan Yukarı (Bottom-Up Approach) yaklaşım; sürdürülebilir balıkçılığa zararı olan devlet yardımlarının tespit edilerek yasaklanması ve diğer yardımlara izin verilmesini amaçlamaktadır. Bu grupta ise, Japonya, Norveç, Kore ve Çin Halk Cumhuriyeti gibi ülkeler sayılabilir.

Balıkçılık desteklerine ilişkin tartışmalar en son Kurallar Müzakere Grubu Başkanı tarafından Haziran 2008 tarihinde yayımlanan (TN/RL/W/213) simgeli belge üzerinden yürütülmektedir. Buna göre, balıkçılık sübvansiyonlarına geniş yasaklar getirilmesi, bu yasaklara getirilen, İstisnalar ile Özel ve Lehte Muamele hükümleri ve bu esnekliklerin bazı teknik ölçütlere (balıkçılık yönetim sistemi) bağlanması gündemdedir.

Balık stoklarının sürdürülebilirliğinin sağlanması yönünde, balıkçılık desteklerine geniş kapsamlı yasakların getirilmesi olumlu görünmekle birlikte, ülkemiz açısından, kısıtlayıcı özelliği Özel ve Lehte Muamele kapsamında sağlanacak esnekliklerden daha fazla görünmektedir. Bütün bunların yanı sıra; dünyanın başlıca balık stokları belli başlı gelişmiş ülkeler tarafından çeşitli yerel ve uluslararası antlaşmalar ile kendileri için av alanları haline getirmiştir. Bu sebeple bu kısıtlamaların bir miktar da bu ülkelerin çıkarlarını korumak gayesi güttüğü savlanabilir. Gelişmiş ülkeler geçmişte verdikleri desteklemeler ile stokların çökmesinde başlıca etken olmuşlardır (Mattice 2007). Şimdi ise stokların çökmesi ve bazı türlerin tamamen ortadan kaybolması süreci gerçekleşmiş, stoklar üzerindeki av baskısını azaltmak yolunda ilk adımları da yine gelişmiş ülkeler atmıştır.

Bu itibarla, Özel ve Lehte Muameleden yararlanmak yönünde getirilen Balıkçılık Yönetim Sisteminin oluşturulması gibi teknik yeterlilik koşullarının ise ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkeler tarafından ne şekilde yerine getirileceği müzakerelerin kritik noktalarından birini teşkil etmektedir.

Sonuç olarak, geçmişte balıkçılık alanında sınırsız devlet yardımı veren Gelişmiş Ülkeler bugün bu imkanlarının sınırlandırılmasını amaçlamakta, Gelişme Yolundaki Ülkeler için kendi çıkarlarına zarar vermeyecek şekilde balıkçılık sektörlerinin devamını sağlayacak küçük tavizlerin verilmesini sağlamaya çalışmaktadır. (http://www.un.org/esa/sustdev/documents/WSSD_POI_PD/English/POIChapter4.htm Erişim Tarihi 14 Ağustos 2008) (United Nations 2002, para. 30(f)).

DTÖ Balıkçılık Kurallar Müzakere Grubu tarafından son olarak ele alınan TN/RL/W/213 singeli belge:

1. Sütun getirilmesi önerilen yasakları,
2. Sütun yasakların kapsamı ve alanını,
3. Sütun Ülke ve Toplulukların önerilerinden oluşmaktadır.

Belgenin bir diğer özelliği de 2001'de başlayan müzakere sürecinin özeti niteliğinde olmasıdır.

Belge incelendiğinde üzerinde dikkat ile durulması gereken maddeler :

Destekler ve Telafi Edici Önlemler Anlaşması Ek VIII Madde 1 kapsamında getirilmesi istenen yasaklamalar:

- Tekne alımı, yapımı ve yenileme ile Balıkçı tekneleri tersanelerine yardım verilmemesi,
- 3. Ükelere satılan teknelere destekleme verilmemesi,
- İşletmeden doğan masraflar, yem, yakıt vs. giderlere destekleme verilmemesi,
- Özellikle avcılık için kurulmuş olan karaya çıkartma noktaları, bunun için kurulu altyapılara destek verilmemesi,
- Avcılıkla iştigal eden gerçek ve tüzel kişiler için doğrudan gelir desteği yasaklanmalıdır,
- Avcılıktan elde edilen balık ürünleri için fiyat desteklemesi,
- Bir ülkenin avcılık & kota hakkı satın almasından doğan desteklemeler.

Genel İstisnalar:

- Balıkçı teknesi alımı ve inşaatı hariç diğer destekler,
- Av çabasını hiçbir şekilde etkilemeyecek, artırmayacak desteklemeler,
- Gıda güvenliği şartlarına uyum için yapılan geliştirmeler,
- Seçici av malzemeleri kullanımı için,
- Balıkçılığın çevresel etkilerini azaltmak için yapılan çalışmalara verilen destekler,
- Balıkçılık kaynaklarının sürdürülebilir gelişimi ve kullanımı için yönetim sistemi oluşturulmasına yönelik destekler,
- Balıkçıların diğer bir işte çalışmasına yönelik olarak verilen desteklemeler,
- Eğitim, mesleki eğitim konularında verilen desteklemeler,
- Sökülen ve kalıcı olarak etkinlikleri durdurulan tekneler için verilen desteklemeler.

Balıkçılık Yönetim Sistemleri:

- Belgenin Ek II ve Ek III (2)b'de yer alan desteklere atıfla, her ülke kendi yargı ve hukuk sistemi içerisinde aşırı avcılığı önlemeye yönelik uygun bir balıkçılık yönetim sistemi kurmasından bahsetmektedir.

- Balıkçılık Yönetim sistemi tanınmış bir örgüt tarafından uluslararası standartlara uygun kurulmalı ve sürdürülebilir balıkçılığı hedeflemelidir.

Bu kapsamda :

- Balık stokları antlaşması
 - Davranış kuralları
 - Uyum anlaşması
 - Uluslararası antlaşmalarla kabul edilmiş teknik ilkeler bunlara dahil olabilir.
- Sistem bilimsel tabanlı stok değerlendirme,
 - Kapasite ve av çabası tedbirleri,
 - Avcılık izin ve ruhsatları ile harçları,
 - Tekne kayıtları,
 - Balıkçılık haklarının düzenlenmesi ve paylaşılması,
 - Tür tabanlı kota uygulamaları,
 - Sezonlar ve diğer stok yönetim araçlarını,
 - Tekne izleme sistemlerini
 - Yakalama ve ıskarta miktarlarını

5. TÜRK BALIKÇILIK SEKTÖRÜNDE BALIKÇILIK DEVLET YARDIMLARI

Balıkçılık sektöründeki kamu kurum ve kuruluşlarının kurumsal yapısı ve bununla bağlantılı olarak karmaşık ve çok parçalı yasal yapı, bürokratik işleyiş ve yetki kullanımı ve paylaşımı konularında oldukça karmaşıktır.

Teşvik ve destek uygulamalarının, ülkemizin üstlendiği uluslararası yükümlülüklerle uyumlu hale getirilmesi gerekmekte olup AB'ye tam üyelik öncesi hem yetiştiricilik hem de avcılık alt sektörlerinin rekabetini geliştirmeye yönelik AR-GE, iş güvenliği, ürün kalitesinin artırılmasına yönelik dolaylı desteklemelere ihtiyaç bulunmaktadır.

Türk balıkçılık sektörüne verilen devlet yardımları belirli bir politika ile tek merkezden değil; birçok farklı kurum ve kuruluş tarafından Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın belirlediği sektör ihtiyaçlarına göre verilmektedir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ihtiyaçlara göre veri ve altyapı oluşturmakta, yardım farklı kuruluşlarca yürütülmektedir.

AB içerisinde tarım ile ortak yasal dayanakları paylaşmasına rağmen balıkçılık “Ortak Balıkçılık Politikası” ile ayrı bir kişiliğe sahip olmuştur. Bunun yanı sıra DTÖ kapsamında da balıkçılık devlet destekleri ayrı olarak kuralları müzakere edilen bir disiplindir. Ülkemizde balıkçılık henüz kendi tüzel kişiliğine kavuşamamış tarım hayvancılık altında ele alınmıştır.

5.1 Ülkemiz Balıkçılık Sektöründe Destekler:

5.1.1. Hazır/ korunmuş su ürünleri için dışsatım geri ödemeleri ¹⁸;

Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından yürütmesi yapılmaktadır.

OBP, Balıkçılık devlet yardımlarını düzenleyen İkelere göre ihracat geri ödemeleri, ortak pazarı bozucu etkileri sebebi ile olumlu görülmemektedir ve bildirimde bulunulması gerekmektedir. Bunun yanı sıra DTÖ kapsamında da ticareti bozucu etkileri sebebi ile yasaklanması istenen destekler kapsamındadır.

¹⁸ Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımlarına İlişkin Para Kredi ve Koordinasyon Kurulu Tebliği (Tebliğ No: 2006/1)
Resmi Gazete Tarihi: 15 Şubat 2006
Resmi Gazete Numarası: 26081

5.1.2. Balıkçı Tekneleri (Yakıt) İçin Vergi İndirim Planı:

Sözkonusu planın yürütmesi Denizcilik Müsteşarlığı tarafından yapılmaktadır. Kanuni dayanağı 16 Temmuz 2003 tarih ve 25170 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kararname ve buna ilişkin Karar’dır.

Bahsekonu Kararname’de “Türk Uluslararası Gemi Siciline ve Milli Gemi Siciline kayıtlı, kabotaj hattında münhasıran yük ve yolcu taşıyan gemilere, ticari yatlara, hizmet ve balıkçı gemilerine miktarı her geminin teknik özelliklerine göre tespit edilmek ve bu akaryakıtı kullanacak geminin jurnaline işlenmek kaydı ile akaryakıtın özel tüketim vergisi tutarı sıfıra indirilmiştir.” denilmektedir.

Balıkçı teknelerinden yakıt alımı sırasında KDV alınmakta olup, özellikle kaçak yakıt kullanımının önüne geçilmesi amacı ile uygulamaya konmuştur.

Yakıt desteği, OBP kapsamında stoklar üzerindeki av baskısını artıracak için verilmesi yasak desteklemeler arasındadır. Artan yakıt fiyatları nedeniyle yeni önlemler alınmış; yakıt sarfiyatını azaltacak makina donanım alınması ve tekne söküm planlarının acil eylem planı ile hızlandırılması kararlaştırılmıştır. Söz konusu acil eylem planı ABF önlemleri altında uygulanacaktır (http://ec.europa.eu/fisheries/press_corner/press_releases /2008/ com08_56_en.htm Erişim Tarihi 10.08.2008).

DTÖ’ye göre yakıt destekleri, stokların çöküş nedenleri arasında birinci sıradadır ve kesinlikle yasaklanmalıdır (Pauly 2006). Sadece stokların çökmesi ve bazı türlerin yok olması değil aynı zamanda ticari rekabeti de bozduğunu belirtilmektedir. Yakıt desteği teknenin denizde kalış süresini ve av etkinliğini doğrudan etkilemekte; yakıt desteği verilmeyen tekneler ise kendi imkanları ile daha az av etkinliğinde bulunmaktadır.

Devlet destekleri üzerinde yapılan çeşitli çalışmalarda çoğu kez ortak nokta, yakıt desteğinin stoklar üzerindeki etkisinin yıkıcı olduğudur. Yapılan çalışmalarda

sınıflandırılan devlet yardımları çeşitleri arasında yakıt desteği “Kötü ¹⁹” desteklemeler arasında anılmaktadır (Sumalia 2007).

5.1.3. Yetiştiricilik Destekleme Planı:

Sözkonusu destekleme planının yürütmesi Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’nca yapılmaktadır.

Yardımların verilmesinde aranan ölçütler:

- tesisin yapılacağı yerin kalkınmışlık durumu
- yatırımla sağlanacak istihdam fırsatları
- yatırımın toplam miktarı
- KOBİ’nin büyüklüğü

Çizelge-5.1 TUGEM tarafından 2008 yılı için verilecek yetiştiricilik destekleri.

1	Çipura ve levrek üretimi için	85 YKr/kilogram
2	Alabalık üretimi için	65 YKr/kilogram
3	Yeni türlerin üretimi için	1 YTL/kilogram
4	Midye üretimi için	10 YKr/kilogram
5	Denizlerde ve iç sularda su ürünleri yetiştiriciliğinde kullanılmak üzere yavru alanlara ve kendi işletmesinde büyütmek üzere yavru balık üretenlere	5 YKr/adet

Kaynak: <http://rega.basbakanlik.gov.tr/eskiler/2008/04/20080415-6.htm> (Erişim Tarihi 02 Eylül 2008)

OBP yapısal politikalar başlığında yetiştiricilikle ilgili destekleri ABF altında vermektedir. Çeşitli ölçütlerin gerçekleştirilmesi durumunda yetiştiricilerin destekleme alması mümkündür.

DTÖ kapsamında yetiştiricilik, müzakere gruplarının ortak kararı ile yasaklar kapsamı dışına alınmıştır. Ancak AB’de olduğu gibi çevresel ölçütlerin sıkı olarak izlenmesi, eko-sistemde olumsuz etki yaratabileceği düşünülen ilaç ve diğer kimyasallar için destekleme verilmemesi gerektiğinin altı tekrar çizilmiştir.

¹⁹ Prof. Dr. Rashid SUMALIA’nın DTÖ Balıkçılık Kurallar Müzakerelerinde grubunda yaptığı sunumda yaptığı sınıflandırma .Ek - I’de ayrıntılı çizelge olarak verilmiştir.

Denizel alanda yapılan yetiştiricilik ve ayrıca semirtme amaçlı çiftliklerde kullanılan geri hizmet teknelerinin av etkinliğinde kullanılmaması durumu kati bir şekilde denetime tabi tutulmak kaydıyla destekleme alabilmesi öngörülmüştür. Bu desteklemeler tekne güvertesinde; işçi sağlığı ve güvenliği koşullarının iyileştirilmesi, su ürünleri hijyeni ve depolama şartlarına yönelik iyileştirmeler olarak tanımlanmaktadır.

5.1.4. Balıkçı ve Yetiştiriciler için İndirimli Kredi Planı

Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından yürütmesi yapılmaktadır.

OBP tarafından küçük ve orta büyüklükteki işletmelere özellikle doğal afetlerden etkilenmeleri durumunda, söz konusu Üye Devletin mali buhran yaşaması durumunda ve işletmenin mali açıdan sürdürülebilirliğinin korunmasında indirimli kredi desteği, ürünlerin satımında destekleme ve devlet garantisi gibi yardımlar verilebilmektedir. Ancak bunlar sürekli olarak verilemezler. Olağanüstü durum ortadan kalkınca bu yardımlar durdurulmak durumundadır. Yardımlar verilmeden önce amacı, planlanan dönemi, uygulama araçları toplam tutar gibi bilgilerin kati olarak Komisyona bildirimi ilgili Tüzük tarafından şart'a bağlanmıştır.

DTÖ balıkçılık yardımları ise yerel ve uluslararası boyutta bu desteklemelerin işletmelerin çıkarına olduğunu bu yüzden ticareti olumsuz yönde etkilediğini ve yasaklanması gerektiğini savunmaktadır. Bu konuda AB ile benzer bir görüşe sahip DTÖ'de olağan üstü durumlarda bu tip yardımların “geçici bir dönem” için sağlanabileceğini ancak ilgili yetkili otoriteye bildirimde bulunulması gerektiğini bildirmiştir.

5.1.5. Kırsal Kalkınma Yatırımları Destekleme Programı ²⁰:

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı özelde Teşkilatlanma Destekleme Genel Müdürlüğü tarafından yürütmesi yapılmaktadır. Her sene yayımlanan tebliğ uyarınca başvuru koşulları belirlenmekte ve yürütmesi aynı tebliğin hükümlerince yapılmaktadır.

²⁰ Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Çerçevesinde Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Tebliği (Tebliğ No: 2008 /19)
Resmi Gazete Tarihi: 29 Nisan 2008
Resmi Gazete Numarası: 26861

Tebliğ sadece su ürünleri için değil, bütün tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve ambalajlanması, depolanması ve soğuk hava depolarının kurulması gibi başvuru sınıflarını içermektedir. Su ürünleri işleme firmaları da bu desteklemeden yararlanabilirler. Çizelge – 5.1.1 ile hem ülkemizde bulunan işleme sektöründe yer alan firma sayısı verilmiştir hemde potansiyelin belirlenmesine çalışılmıştır.

Çizelge-5.2 Su Ürünleri İşleme ve Değerlendirme Tesisleri.

Su Ürünleri İşleme ve Değerlendirme Tesisleri	Sayı
Onay Numaralı Balıkçılık Ürünleri Tesisleri	101
Onay Numaralı Canlı Çift Kabuklu Yumuşakça Tesisleri	9
İşlenmiş Kurbağa Ve Kara Salyangozu Tesisleri	13
Canlı Kurbağa Ve Kara Salyangozu Tesisleri	12
AB Dışındaki Ülkeler İçin İhracat İzni Verilen Su Ürünleri Tesisleri	28
TOPLAM	163

Kaynak: Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü,2007

Tüzel kişilik²¹ için üst sınırı toplam 500.000 YTL olup tavan miktar üzerinden yapılacak başvurularda 250.000 YTL’si devlet tarafından hibe olarak verilecektir.

Gerçek kişiler için 100.000 YTL üst sınırında proje temelli destekleme verilmekte, destekleme miktarı toplam proje bütçesinin % 50’si oranında olmaktadır. Üst sınırı kullanarak proje teklifi sunulan bir proje, kabul edilerek onaylanması durumunda 50.000 YTL hibe almaya hak kazanacaktır.

Su ürünleri için ayrı bir bütçe oluşturulmamıştır. Diğer yandan hibe çağrısının açık kaldığı dönemde su ürünleri bazı bölgeler için öncelikli proje konuları arasına alınmıştır (http://www.tedgem.gov.tr/kkydp/81_il_öncelikli_yatirim_konulari.htm Erişim Tarihi 17. 07 2008).

Tebliğ tüm tarım sektörüne yönelik olması sebebi ile balıkçılık sektörünün ihtiyaçlarına cevap vermekten uzaktır. Bununla birlikte 500 bin Ytl’lik bir proje bütçesini oluşturmak için ülkemizdeki KOBİ’lerin durumlarının uygun olup olmadığının sorgulanması gerekmektedir. Tebliğe göre ilk önce harcamalar projeyi uygulayan tarafından yapılacak, daha sonra kanuni olarak faturalandırılan miktarın % 50’si işletmecinin

²¹ Tüzel kişilik: Özel Şirketler, Tarımsal amaçlı birlik ve kooperatifler, Tarımsal amaçlı sulama birlikleri. Özel şirketler açısından Şahıs firmaları Gerçek kişi olarak kabul edileceklerdir (Tebliğ :2008/19).

hesabına yatırılacaktır. Bu birçok işletmenin başarabileceği bir harcama tutarı olarak görünmemektedir.

Olumsuzluk olarak bahsedilebilecek diğer bir yanı ise bölgelere göre fonlama miktarının değişmemesidir. Sermaye birikiminin yüksek seviyede olduğu Marmara bölgesi ile sermaye birikiminin daha az olduğu Doğu Anadolu bölgesi eşit miktarda fon almaktadır. Su ürünleri işletmeleri arasından bu proje ile fon alan firmalar daha büyümekte ve sektörde tekelleşme durumu baş göstermektedir. Bu fondan faydalanma imkanı olmayan gerçek kişiler bu durumda işlerini ve dolayısı ile gelirlerini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadırlar.

Oysa ABF ve AB'nin diğer Yapısal fonlar ile yapısal olmayan fonların uygulanmasında bölgenin gelişime açık “yakınsak” ve bölgenin gelişmiş “ıraksak” olması esas alınarak ve istatistiki verilerin derlenmesi ile oluşturulan NUTS oranları esas alındığından bölgeler arası fon kullanım oranları değişmektedir.

Örneğin gelişmiş bir bölgede 100.000 ytl'nin % 25'i kamu kaynaklarından projeye aktarılırken, az gelişmiş bir bölgede 100.000 ytl'nin % 75'i kamu kaynaklarından projeye aktarılabilmektedir.

Programın su ürünleri sektörüne yönelik olmaması da başlı başına bir sorun olarak görünmektedir. Şöyleki, tebliğe göre bir su ürünleri işletmesi karasal ortamda işleme, paketleme ambalajlama fabrikası yapabilir. Soğuk hava deposu yapması da olanaklıdır. Ancak tekne güvertesinde bunlardan hiçbirini yapmasına izin “denetleyemeyiz” gerekçesi ile verilmemektedir. Teknelerimizdeki soğuk hava depolarının yenilenmesi, gıda hijyeni konularında iyileştirme sağlanması ne OBP ne de DTÖ yasaklarına ters düşmemektedir.

Bütün eleştirilere açık yanlarına rağmen diğer bir taraftan uluslararası antlaşmalara ve taahhütlere göre nispeten elimizi güçlendiren yanı ise üretime verilen bir destekleme olmamasıdır. Amaç ham, dökme ve paketlenmemiş ürünü piyasaya sunmak yerine işlenmiş, paketlenerek temizlenmiş ürünlerin, diğer bir deyişle Katma Değeri artırılmış ürünlerin piyasaya sürülmesini teşvik etmiştir.

Programın 2008 yılında IV.Etap'ı uygulanmıştır. 2010 yılına kadar Programın uygulanacağı bilinmektedir. Devam etmesi düşünülen Kırsal Kalkınma Yatırımlarını Destekleme Programlarında Su Ürünlerine yönelik olarak ayrı bir başlık açılması gerektiği düşünülmektedir.

Açılacak başlık altına :

- teknelerde soğuk hava deposu yapımı,
- teknelere buz makinası alımı,
- güvertede işleme amaçlı amkına donanım alınması,
- gıda hijyeninin korunmasına ve iyileştirilmesine yönelik önlemler,
- seçici av araç ve gereçlerinin alımına yönelik,

destekleme başlıklarının eklenmesi sektörün ihtiyaçlarından en azından bir kısmına çözüm getirecektir.

Su ürünleri işleme sanayisinde 6.775 kişi çalışmaktadır (4.655'i tam gün, 1.485'i yarım gün çalışmaktadır ve 335'i teknik personeldir); işleme sanayisi kadınlar için en önemli istihdam kaynağını oluşturmaktadır. Yetiştiricilik sektörü 5.939 kişiye istihdam sağlamaktadır (Anonim 2007) . Mevcut durumda, proje ile yapılacak yatırımdan sonra istihdam boyutu yeterince değerlendirilmediğinden projelerin etkisi tabana yayılamamaktadır. Projenin değerlendirme baremi arasında yaratılan istihdama yönelik puanlama olsada etkin olarak toplumsal boyut etkisiz kalmaktadır. Oysaki günümüzde projede istihdamı vaadedilen kişilerin, proje bitiminden sonra sigorta primlerinin yatırıp yatırılmadığı elektronik ortamdan dahi takip edilebilir. Bu husus proje ile verilen desteğin amacına ulaşip ulaşmadığı konusunda gösterge olarak kabul edilebilir. Projeler içinde sayılabilir ve sayılamayacak göstergeler olduğu bilinmektedir.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı, son derece iyi niyetli bir yaklaşımla başlatılmış ve uygulanmıştır. Uygulamanın devam etmesinde AB bölgesel ve yerel gelişmişlik ölçütlerinin kullanımı, OBP kapsamında balıkçılık ve su ürünlerine yönelik ayrı bir başlık olması ya da su ürünlerine yönelik aynı kapsamda farklı bir tebliğ

yayınlanması, su ürünleri sektörünün büyümesinde katma değer artışı ve gıda hijyeni açısından olumlu etkiler yaratacağı düşünülmektedir.

5.1.6. Balıkçı Limanları Yapım ve Yenileme Programları:

Desteklemenin yürütmesi Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yapılmıştır.

Balıkçı barınaklarının alt yapı tesisi ve yenilenmesi amaçlı yardımlar 2004 yılı için toplam 30.768.000 Ytl ve 2005 yılı için için 54.387.000 Ytl olmuştur.

Çizelge-5.3: Balıkçılık limanları

<i>Bölgeler</i>	Balıkçı Barınağı	Barınma Yeri	Çekrek Yeri	TOP.	Barınak İnşaatını Yapan Kuruluş			
					DLH	Belediye	Bilinmiyor	Toplam
D.Karadeniz	34	15	71	93	88	3	2	93
B.Karadeniz	22	3	-	30	20	1	9	30
Marmara	49	11	2	74	51	16	7	74
Ege	44	9	-	64	57	6	1	64
Akdeniz	16	1	-	16	16	-	-	16
TOPLAM	165	39	73	277	232	26	19	277

Kaynak : Su Ürünleri Müktesebatına Yasal ve Kurumsal Uyum Eşleştirme Projesi Sektör Çalışması, 2007. Değiştirilerek alınmıştır.

Bunun dışında, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından OBP uyum çalışmaları kapsamında 30 adet liman idare binası hizmete sokulmuştur.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından bu konuya ayrılan kaynak:

2007 yılı için 162.000 Ytl

2008 yılı için 108.000 Ytl

2009 yılı için 150.000 Ytl (ayrılan kaynak, tahmini)

Kaynak : Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, 2008

AB Bütünleşik Kıyı Alanı Yönetimi (ICZM) politikalarına göre, kıyı alanları ve bu alanlarda yer alan balıkçılık tesislerinin çevresel açıdan diğer etkinliklerin sürdürülebilirliğini etkilememesi gerekmektedir (Anonim 2007) . AB, DTÖ müzakereleri sırasında liman bölgelerine verilen desteklemelerinde yasaklanmaması gerektiğini savunmuştur. Buna sebep olarak bölgesel kalkınma politikalarını ve NUTS III düzeyinde ki bölgelerinin fazla oluşunu göstermiştir.

DTÖ Müzakerelerinde gelişmiş ülkelerden oluşan Balık Dostları Grubu (Top-down-geniş yasaklamalar) limanlar ve tersanelere verilecek yardımların doğrudan ve dolaylı olarak av kapasitesini artıracığı ileri sürülmüş ve yasaklanmasını istemiştir.

Balık Sevenler Grubu (Bottom-up ihtiyaca göre yasaklamalar) ise bu noktalara yapılacak yatırımların av kapasitesine etkisinin olmayacağını, bu bölgelerdeki istihdamın kalkınma açısından çok önemli olduğunu ileri sürerek yasaklanmamasını istemişlerdir (Lasén Diaz 2000).

Ülkemizde bu alanlara yönelik olarak planlı bir destekleme söz konusu değildir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünün özellikle balıkçı barınaklarının alt yapılarına verdiği destekleme tek seferlik olup, planlanmış bir yardım politikası bulunmamaktadır.

Türkiye'nin su ürünleri alanında AB Müktesebatına yasal ve kurumsal uyumunu destekleyen eşleştirme programı kapsamında “Balıkçılık ve yetiştiricilik Sektör Çalışması Nihai Raporu”nun hazırlanması esnasında yapılan bir görüşmede; tersane sahibinin yeni balıkçı teknelerine av ruhsatı verilmemesinden dolayı yeni tekne yapım isteği gelmediğini ve ekonomik anlamda çok büyük zorluklar yaşadıklarını; imkan verilirse ekonomik anlamda çeşitlilik sağlayacak üretime geçmek fikrinde olduklarını iletmiştir.

5.1.7. Araştırma ve Geliştirme amaçlı yardımlar:

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı özelde Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğünce verilen desteklemelerdir. Araştırmalar için sektörden beslenen bir fon yaratılmalı, pahalı bir yatırım olan deniz araçlarının bakım ve işletme masrafları özel olarak tahsis edilecek “araştırma gemileri” bütçesinden karşılanmalıdır.

AB OBP kapsamında araştırma geliştirme destekleri konusunda konulmuş bir kısıtlama yoktur. 7.Çerçeve Program ile özel olarak bu etkinlikleri teşvik etmektedir.

DTÖ kapsamında araştırma ve geliştirme destekleri konusunda bir kısıtlama istenmemektedir. Ancak verilecek destekler kayırcı olmamalı ve dolaylıda olsa avcılık ve yetiştiricilik üretiminin artırılmasına yönelik olmamalıdır.

5.1.8. Katılım Öncesi Mali Araç – Kırsal Kalkınma

Yerine geçtiği 5 (PHARE, ISPA, SAPARD ve CARDS ve Türkiye Katılım öncesi aracı) farklı AB programı ile IPA;Türkiye'nin adaylık sürecinde faydalanacağı bütünleşik Katılım Öncesi Mali araçtır (Anonim 2007). 2007-2013 arasını kapsamaktadır. Programla süreci olan 7 senelik dönem için toplam bütçesi 11.5 Trilyon Avro olup, ülkemize ayrılan bütçe tutarı ise 2.6 Trilyon Avro'dur.

Türkiye'nin IPA ²² programı kapsamında işletmek durumunda olduğu 5 bileşeni mevcuttur.

1. Geçiş Yardımı,
2. Bölgesel ve sınır ötesi İşbirliği,
3. Bölgesel Kalkınma,
4. İnsan Kaynakları Gelişimi,
5. Kırsal Kalkınma,

İkinci bileşen hariç diğerleri balıkçılıkla ilgili, sektörün sorunlarına en çok odaklanan bileşenler ise 3 ve 5. bileşenlerdir.

Katılım Öncesi Mali Araç – Kırsal Kalkınma Bileşeni 9 önlemden oluşmaktadır. Balıkçılık için en önemli önlemler 2,3,6 ve 8 numaralı olanlardır.

Önlem 1: Tarımsal işletmelere yatırım

Önlem 2: Zirai ürünler ile balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması

Önlem 3: Üretici Örgütlerinin kurulmasına destek verilmesi

Önlem 4: Çevre ve kırsal bölgelerin iyileştirilmesi

Önlem 5: Kırsal altyapının iyileştirilmesi ve kalkındırılması

Önlem 6: Kırsal ekonomik aktivitelerin kalkındırılması ve çeşitlendirilmesi

Önlem 7: Yerel devlet ve özel kuruluşların işbirliğine hazırlanmaları

Önlem 8: Eğitim

Önlem 9: Yukarıda yer alan tüm önlemlere yönelik teknik yardım

²² 2006-2009 Dönemi için, Katılım Öncesi Mali Araç yardımını kuran 17 Temmuz 2006 tarih ve (AT) 1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü.

Katılım öncesi mali araç yapısal bir fon olmayıp, aday ülkelerin AB'ye katılımından önce ilgili sektörlerinin altyapılarını AB'ye yakın ve uyumlu bir hale getirmeye yönelik bir araçtır. Katılım Öncesi Mali Araç- Kırsal Kalkınma fonları henüz kullanıma açılmış değildir.

5.1.9.7. Çerçeve Programı

AB Çerçeve Programları, AB'de çok uluslu araştırma ve teknoloji geliştirme projelerinin desteklendiği başlıca Topluluk Programı olarak anılmakta ve yürütülmektedir (Balzi and Millet 2007).

- Çerçeve Programları'nın başlıca amaçları:
- AB'nin bilimsel ve teknolojik temelini güçlendirilmesi,
- endüstriyel rekabetin desteklenmesi,
- ülkeler arası işbirliğinin teşvik edilmesi

sayılabilir

İşbirliği Özel Programı kapsamında desteklenecek alanlar:

- 1- Sağlık
- 2- **Gıda, Tarım ve Biyoteknoloji**
- 3- Bilgi ve İletişim Teknolojileri
- 4- Nanoteknoloji
- 5- Enerji
- 6- Çevre (İklim değişikliği dahil)
- 7- Taşımacılık (Havacılık dahil)
- 8- Sosyo Ekonomik ve Beşeri Bilimler
- 9- Güvenlik
- 10- Uzay

2. Madde olan **Gıda, Tarım ve Biyoteknoloji** (Hagström 2007) Başlığı altında Balıkçılık Sektörüne yönelik önlemler :

- balıkçılığın sürdürülebilir yönetimi,

- su ürünleri,
- balık yetiştiriciliği ve refahı,

olarak gösterilebilir.

Ülkemiz 7.Çerçeve Programından hali hazırda faydalanmaktadır. Bu fondan genel çoğunluğunu Üniversitelerin oluşturduğu çalışma grupları faydalanmaktadır. Balıkçılık sektörünün araştırma ve geliştirme imkanları açısından sektöre önemli fayda sağlayacağı öngörülmektedir. Teknolojik alt yapısı ve karmaşık yapısı nedeni ile özel sektör tarafından çok fazla istek almamaktadır.

6. SONUÇ: TÜRKİYE BALIKÇILIK DEVLET YARDIMLARINDA YENİ POLİTİKALAR

İdari alanda yeni politikalar:

Ülkemizin balıkçılık sektörüne ilişkin resmi tüm yetkiler Tarım ve Köyişleri Bakanlığına verilmiş olup, dört farklı Genel Müdürlük tarafından yürütülmektedir. Bununla birlikte iç su alanlarında ve denizel alanlarda bazı yetkilerini ise diğer devlet kurum ve kuruluşları ile paylaşmaktadır. Muğla Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi tarafından 4-7 Eylül 2007 tarihleri arasında düzenlenen Ulusal Su Ürünleri Sempozyumu'nun ardından açıklanan sonuç bildirgesinde “su ürünleri yetiştiriciliği konusunda kamu kurumları arasındaki yetki karmaşasının ortadan kaldırılarak, bütün bürokratik işlemlerin tek bakanlık ya da genel müdürlük bünyesinde toplanmasının zorunlu hale geldiği görüşünde birleşildiği” açıklanmıştır. Bu yetki karmaşası desteklemelerin verimini, etkinliğini ve denetimini zorlaştıran başlıca etmenler arasında bulunmaktadır.

Örgütlenme alanındaki söz konusu, belirsizlik ve dağınıklık, balıkçılık sektörüne yönelik yapılan çalışma, uygulama ve araştırmalarda da görülmektedir. Gerek Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ve DSİ gibi yatırımcı kuruluşların, gerekse üniversitelere bağlı ilgili eğitim, öğretim ve araştırma kurumlarının su ürünleri alanında yaptığı her türlü çalışma büyük bir kopukluk göstermekte, toparlayıcı çalışmalar da etkinsiz kalmaktadır (Tekelioğlu ve Kumlu 2003).

AB tarafından Katılım Ortaklığı Belgesinde balıkçılık sektörünü tümü ile kapsam ve yetki altına alacak bir Su ürünleri Genel Müdürlüğünün kurulması yönündeki istekleri belirtilmektedir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığının yeniden yapılandırılması uzun zamandır gündemde olup henüz tamamlanmış değildir.

İdari ve yönetsel açıdan birlik sağlanamayışı ve bürokratik yapının yavaş işletilmesinden kaynaklı olarak kimi zaman özel sektörün ihtiyaçlarına cevap vermekte geç kalınmaktadır. “Balıkçılık Sektör Çalışması”nda da belirtildiği üzere Bakanlık çapında balıkçılık sektörüne ilişkin çalışan sayısının ortalama 1100 kişi olması gerektiği üzerinde durulmuştur. Bu kamunun sorunu olarak görülmemektedir.

AB ile müzakerelerin ucu açık olması ve 13.Fasıl olan Balıkçılık Müzakerelerinin askıya alınmış olması konuları bir yana; ülkemiz balıkçılığının sürdürülebilir gelişimini sağlamak ve paydaşların toplam gelirini artırmak yolunda su ürünleri ekonomisine yönelik olarak personel istihdamı ve mevcut personelin bu konu üzerine yönlendirilerek yetiştirilmesi gerekmektedir.

İnsan kaynakları planlaması yapılırken su ürünleri ekonomisi üzerine yetişmiş personel açığı mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Mevcut kamu personelinin düzenlenecek eğitim programları ile su ürünleri ekonomisi ve desteklemeler konusunda temel eğitim, ileri düzey ve uzmanlık eğitimleri ile yetiştirilmesi yerinde olacaktır.

Bir diğer husus ise kamu örgütlenmesinde ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinde su ürünleri sektörüne yönelik yardımların tek merkezden takip edilememesi sorunudur. Yardımlar tek merkezden takip edilememekte, sektöre olan etkisi ise sahadan gelen veri ile izlenememektedir. Tarım ile Balıkçılık konuları aynı kapsamda ele alınmak yerine balıkçılık ayrı bir sektör olarak görülmeli ve örgütlenme buna göre yeniden yapılandırılmalıdır.

Balıkçılık sektörüne yönelik çalışmalarda sıkça görülen ikilemler ve yinelemeler, önemli bir zaman, güç ve kaynak israfına neden olmaktadır. Bu sorunun giderilmesi için yapılması gereken en önemli iş; kuruluşlar arası, politika saptama, araştırma ve uygulamaları yönlendirme ve yaptırımcı kuruluşlara öneride bulunma görevlerini yükümlenmiş olan Su ürünleri Müsteşarlığı veya en azından Genel Müdürlüğünün kurulması olarak görülmektedir.

Özel Sektör ve devlet yardımları:

Türk özel sektörü bilindiği üzere bütün alt yapının devlet tarafından kurulmasını beklentisi içerisinde. Alt yapı yatırımları masraflarına ortak olmaksızın ve çözüm üretmeksizin tek taraflı bir paydaşlık ise ne ülkemiz ne de AB için söz konusu değildir.

Diğer bir taraftan özel sektörün balıkçılık etkinliklerinde üstüne düşeni tam olarak yerine getirdiğini söylemek zordur. Bunun en önemli kanıtı olarak teknede çalışan personelin herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna kaydı olmaksızın çalıştırılmasıdır.

Bunun yanı sıra işçi sağlığı ve güvenliği konusunda yetersizde olsa yasal dayanak olmasına rağmen bunların uygulanmaması ve iyileştirici önlemleri almamalarıdır.

İspanya örneği ise özel sektörün balıkçılık için yaptığı yatırıma ve sektöre olan katkısına açık bir örnek oluşturmaktadır. İspanyol Ulusal Konserve Üreticileri Derneği tarafından kurulmuş olan ANFACO isimli özel kuruluş işlenmiş su ürünleri üretim konusunda ileri bilimsel araştırmalar ve çözümlemeler yapan bir işletmedir. Amerikan Federal Gıda Dairesine akredite olan kurum AB pazarından gelen tüm ürünlerin kalite kontrol ve diğer çözümlemelerini yapmak üzere yetkilidir. Tamamen özel sektör tarafından kurulmuştur.

Diğer taraftan özel sektörün çevreye olan duyarsızlığı sürdürülebilir kıyı alanları gelişimini olumsuz etkilemektedir (<http://www.arkitera.com/h11969-ozel-sektor-ve-devlet-kiyilari-olduruyor.html> 24.08.2008).

Özel sektör; yapısı gereği kar amaçlı kuruluşlardan oluşmaktadır. Kar amacıyla olan bir kuruluşun herhangi bir sebepten dolayı karını bölüşme ya da paylaşma gibi bir niyetinin olmayacağı ise açıktır.

Bu sebeple, devlet yardımlarının uygulanmasında, kolay uygulanabilir ve denetlenebilir araçların kullanılması yerinde olacaktır. Böylece AB'nin kırsal, bölgesel ve ulusal politikalar için belirlediği hedefler ile tutarlı olarak devlet yardımlarının verilmesini sağlayacaktır.

Özel sektör, verilecek devlet yardımları ile sürdürülebilirliğini sağlamaya çalışacak ise bu kabul edilemez bir durum olarak görülmelidir. Mali açıdan zor durumda olan işletmelerin ise orta ve uzun dönemde kendi sürdürülebilirliğini sağlaması şartıyla desteklenmesi söz konusu olabilir. Özel işletmelere destekleme verilmesi aşamasında desteklemeler belli şartlara bağlanmalıdır.

Bu şartlardan bazıları:

- gıda hijyeni ve kalitesi konusuna azami uyum ve geliştirme (sürekli olarak ilgili denetleyici tarafından ceza verilen bir işletmeye devlet yardımı verilmemeli, veriliyorsa derhal kesilmelidir. Siyasi çıkarlar göz önünde tutularak cezası affa uğratılmamalıdır),

- kayıtsız işçi çalıştırmama,
 - vergi borcu bulunmaması,
 - çevresel etki değerlemesi,
 - olası doğal afet durumları için sigorta şartı,
 - düzenli ve sağlıklı veri oluşturulması ve Bakanlığa sunulması,
- olabilir.

Diğer yandan özel sektöre devlet yardımları verilirken işletmenin yapısı ve karlılığı ile sermaye birikimi göz önünde bulundurulmalı farklı büyüklükteki işletmelere, bölgelerine göre destekleme yapılmalıdır. Ülkemizin gelişmiş bölgelerinde yer alan işletmeler ile az gelişmiş bölgelerinde aynı tutarda yardım verilmesi rekabet kurallarına da ters düşecektir. Bir işletme bulunduğu bölgenin olumlu faydalarını kullanarak aldığı yardım tutarı ile ülkemizin yıllık büyüme oranından çok daha fazla büyüme kaydederken diğer taraftan az gelişmiş bölgede kurulu ve pazara ulaşmada doğal engelleri bulunan bir işletme yıllık büyüme oranından çok daha az büyüme kaydedecektir. Bu sektörde kartellerin oluşması tehlikesini doğuracak ve AB ortak Pazar ve rekabet ilkelerinde ters düşecektir.

STK ve Kooperatiflerin devlet yardımı ile desteklenmesi:

OBP kapsamında (AT) 104/2000 sayılı Konsey Tüzüğü ile tanımlanmış Üretici Örgütleri henüz ülkemizde kurulamamıştır. Konu üzerine çalışmalar Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Teşkilatlanma Destekleme Genel Müdürlüğü ile Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Çizelgede ülkemizde su ürünleri alanında yer alan kooperatif ve üye sayıları verilmiştir.

Çizelge-6.1 Ülkemizde Balıkçı kooperatifleri

1	Çanakkale Bölgesi Balıkçı Koop.	16 koop.	485 üye
2	Doğu Karadeniz Bölgesi Balıkçı Koop. (Trabzon)	21 koop.	2 500 üye
3	Balıkesir Bölgesi Balıkçı Koop.	10 koop.	658 üye
4	İzmir Bölgesi Balıkçı Koop.	21 koop.	1141 üye
5	İstanbul Bölgesi Balıkçı Koop.	27 koop.	1950 üye
6	Marmara Bölgesi Balıkçı Koop.(İstanbul)	14 koop.	1529 üye
7	Muğla Bölgesi Balıkçı Koop.	14 koop.	567 üye
8	Mersin Bölgesi Balıkçı Koop.	8 koop.	550 üye
9	Sinop Bölgesi Balıkçı Koop.	9 koop.	394 üye
10	Samsun Bölgesi Balıkçı Koop.	10 koop.	1 062 üye
11	Antalya Bölgesi Balıkçı Koop.	9 koop.	405 üye
12	Adana Bölgesi Balıkçı Koop.	7 koop.	503 üye
13	Hatay Bölgesi Balıkçı Koop.	7 koop.	285 üye

Kaynak: Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez birliği ,2006 ve TKB, 2007

Kooperatif ve üst birliklerinin sayıca varlığı örgütlenme için yeterli görülmüş; kooperatif yöneticilerinin şahsi ve siyasi çıkarları için buraları kullanmak istemesi, diğer etmenler ile birleştirildiğinde istenen etkinliği sağlayamadıkları görülmektedir.

Devlet yardımları kapsamında Kooperatifler Teşkilatlanma ve Destekleme genel Müdürlüğü tarafından Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında proje temelli destekleme alabilmektedir. Yapılan araştırmalarda su ürünleri kooperatif ve birliklerinin bu program kapsamında destek almak için başvuruda bulunup bulunmadıkları bilgisine ulaşılamamıştır.

AB tarafından Üretici Örgütleri üzerinde yoğunlukla durulmakta, kimi zaman doğrudan muhatap kabul edilebilmektedirler. Bu yüzden yeni devlet yardımları tasarlanırken mutlaka bu örgütler göz önünde bulundurulmalı; vergi muafiyeti, mekan açısından desteklemeler ve indirimli kredi gibi araçlar ile destekleme yapılmalıdır. Bunun yanı sıra tam üyelikten sonra fonlarından faydalanmaya başlayacağımız Avrupa Balıkçılık Fonu tarafından Üretici Örgütlerine yönelik desteklemeler, pilot olarak kooperatiflerde uygulanmaya başlamalıdır.

Balıkçılık ve su ürünleri üzerine kurulmuş olan dernekler için yapılan araştırmalarda ise verilen herhangi bir desteklemeye rastlanılmamıştır. Başbakanlık Devlet planlama Teşkilatına bağlı olarak etkinliklerini yürüten Türk Ulusal Ajansı yaygın ve örgün eğitim veren eğitim kuruluşları ile STK'lara proje temelli fon desteği vermektedir. Ancak burada su ürünleri konusunda ayrılmış bir başlık bulunmamakta açılan hibe

çağrılarında belirlenen temalar AB ve toplumsal boyutu, toplumsal ve kültürel bütünleşme konularında olmaktadır. Ulusal Ajans tarafından 2 ana başlık çerçevesinde eğitim amaçlı proje desteği verilmekte olup bunlar “Hayat Boyu Öğrenme Programı – Life long Learning” ve “Gençlik Eylemleri – Youth Action” dir.

Su ürünleri devlet yardımlarında yeni politikaların üretilmesinde STK’ların yararlanması için; çevresel bilincin artırılması ve yükseltilmesine yönelik olarak; balıkçılık etkinlikleri ve gerekli olan su kalitesi ölçütleri hakkında kamu bilinci oluşturulmasına yönelik proje temelli yardımların verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

SONUÇ

Devlet yardımları ülkenin genel bütçesinden ilgili sektörde kullanılmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılan kaynaklardır. Bu kaynaklar ülkenin tüm eşit yurttaşlarına aittir. Bu nedenle vergi veren her yurttaş vergisinin nerelerde ve niye harcadığını sormak hakkına sahip olmalıdır. Bu yüzden öncelikle devlet yardımlarının verilmesinde şeffaflık ve izlenebilirlik politikasının hakim kılınması gerekmektedir. Devlet yardımları, bir sektörü diğerine karşı kayıracı hale getirmemeli, işletmeler ve kişiler arasındaki rekabeti toplumsal ve ekonomik anlamda daha iyi, verimli ve güzel olanın sağlanması yönünde kullanımını özendirmelidir. Bir yardım verilmeden önce hedef bölge ve faydalanıcılar iyi tespit edilmeli, etkinliği ve denetimi kolay olacak araçların kullanımına özen gösterilmelidir.

AB ölçütlerine uygun bir devlet yardımı sisteminin oluşturulmasını öngören 11 Ağustos 2008 tarihli “Devlet Yardımları Kanunu Tasarısı” TBMM Başkanlığına sunulmuş olup “Tarım ve Balıkçılık” kapsam dışındadır. Verilecek devlet yardımlarında yeni düzenlemeler AB’ye uyum için yapılması gereken çalışmaların, Tam Üyelik hedefimizin gerçekleşmemesi veya uzun süre ertelenmesini de dikkate alarak yapılmalı; üretime verilen doğrudan ya da dolaylı destekler katma değer artışı ve gıda hijyenine yöneltmesi ve toplumsal politika alanına kaydırılmalıdır.

Ayrıca devlet yardımları ile ilgili çalışmalar harici uluslararası kuruluşların istek ve zorlamalarına göre değil; ülkemizin mali ve toplumsal yapısı göz önüne alınarak

tasarlanmalı ve bunların uyumuna yönelik olarak uluslararası kuruluşlarla uzman ve yetişmiş personel aracılığı ile müzakeresinin yapılması gerekmektedir.

Ülkemizin kısıtlı mali varlıkları dikkate alındığında devlet yardımlarının;

- kaynakların sürdürülebilir işletilmesine yönelik,
- işçi sağlığı ve güvenliği ve istihdam politikalarını dikkate alan,
- üretimin avcılık boyutunu dengeli bir şekilde azaltılmasını düzenleyecek,
- yetiştiricilik üretimini çevresel etmenlere saygılı olarak yapılmasını özendiren,
- STK'lar aracılığıyla, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı konusunda kamu farkındalığı yaratmak amaçlı destekler tasarlanmalıdır,
- nitelikli eleman sayısının artırılmasına yönelik stratejik insan kaynakları yönetimi ile eğitim yatırımlarına destekleme verilmelidir,
- araştırma ve geliştirme etkinliklerinin tüm paydaşların ulaşabileceği ve faydalanabileceği hale getirilmeli ve danışmanlık kullanımı destek kapsamına alınmalıdır.
- ürün çeşitliliğinin ve kalitesinin artırılmasına yönelik ortak finansman modeli devlet yardımları ile sektör desteklenebilir.

Ülkemiz balıkçılık sektörünün sürdürülebilir gelişimi için devlet yardımlarının stratejik planlaması yapılmalı, bilimsel araştırmalar ile sektör sürekli olarak desteklenmeli; sektörün bütün paydaşlarının eş güdüm içerisinde çalışması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

Kıtaplar, dergiler, makaleler ve raporlar:

Akan, G. 2005. Avrupa Birliğinin Bölgesel Politikası, TUDAV, s. 3.

Anonymous. 1996. Integration of fisheries into coastal management area. FAO, p.54, Rome.

Anonim. 2000. Konsey Tüzüğü. AT 104/2000 ve AB Resmi Gazete 17, s. 22–52.

Anonymous. 2000. A Symposium on Access to Environmental Information and Government Accountability in Fishing Subsidy Programmes, p. 42, Brussels.

Anonim. 2002. Devlet Yardımları Uygulamasının Maliyeti ve Ekonomik Göstergelerle Mukayesesi; İktisadi Sektörler Ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Sanayi Dairesi Başkanlığı, Yayın No: DPT : 2663. s. 643

Anonymous. 2002. Financial Instrument For Fisheries Guidance Instructions For Use, European Commission, Updated Version, p. 6.

Anonymous. 2002. The Common Organisation of the Markets in Fishery and Aquaculture Products, European Commission, p.6.

Anonymous. 2003. FIFG Processing Study, Study on the impact of FIFG measures on the fish processing industry, p. 23.

Anonymous. 2003. Financial Instrument For Fisheries Guidance Instructions For Use, European Commission, p. 9.

Anonymous. 2003. Act on Implementing the Common Fisheries Policy of the European Union (1139/1994, amendments up to 1280/1995 included). Ministry of Agriculture and Forestry, p 44. Finland.

Anonymous. 2004. The Institute for European Environmental Policy; Sustainable EU Fisheries: Facing the Environmental Challenges. European Parliament, Conference Report, p. 28, Brussels.

Anonim. 2005. 15 Soruda 15 AB Politikası, İKV, s.19. İstanbul

Anonymous. 2006. EUCC Euro-Mediterranean Newsletter; 9th issue, p. 33.

Anonim. 2007. Su Ürünleri Sektörünün AB Müktesebatına Yasal ve Kurumsal Uyumunu Desteklemek için Teknik Yardım. Su Ürünleri Avcılığı ve Yetiştiriciliği Sektör Çalışması; Nihai Rapor, s.25. Ankara

Anonymous. 2008. Slovenian Presidency of the EU, Work Programme for Agriculture and Fisheries, p. 2. Brussels, Belgium

- Anonymous. 2006. The European Fisheries Fund, European Commission Directorate-General For Fisheries And Maritime Affairs 2007-2013, p 34, Brussels, Belgium
- Balzi, E. and Millet, C. 2007. FP7 Biotechnologies, Agriculture, Food Presentation. European Commission DG Research. sld. 11,13 -17. Brussels, Belgium
- Bayburtlu, M. 2002. Türkiye açısından bir değerlendirme: AB Bölgesel Politikası ve Yapısal Fonlar. Ekonomik Forum üzerine rapor, s. 34. İstanbul
- Bozkurt, E. 2006. Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi, Sayı: 5, s. 38,39. İstanbul
- Brailescu, C. 2008. Sustainable Development Strategy and the Cohesion Policy Environmental Challenges in the Implementation of Finnish OP's European Commission –DG ENV. 29, Helsinki.
- Brasche, U. 2001. Avrupa Birliği'nin Bölgesel Politikası ve Türkiye'nin Uyumu, İktisadi Kalkınma Vakfı, s.78. İstanbul.
- Brown, J. and Bowyer, C. 2005. EU Fisheries Decision Making Guide Report Commissioned by the Fisheries Secretariat, p. 36-37. Brussels, Belgium
- Coffey, C. and Dwyer, J. 2000. Managing EC inshore fisheries: time for change. RSPB, p. 26, UK.
- Coffey, C. 2006. Managing Europe's inshore fisheries: Harnessing The European Fisheries Fund, p. 32. UK
- Cox, A. and Schmidt, C.C. 2002. Subsidies in the OECD Fisheries Sector: A Review of Recent Analysis and Future Directions; OECD Directorate of Agriculture, Food and Fisheries, p. 67-69, Paris.
- Çetinkaya, O. 2006. Avrupa Komisyonu Tarafından "De Minimis" Yardımlarında Değişiklik Yapılmasına Yönelik Olarak Hazırlanan Taslak Yönetmelik, s. 18. Ankara
- Çubukçu, D.Ö. 2003. Avrupa Birliği Çerçevesinde Yerel Yönetimler ve Gelir Yapıları. Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, s. 63. Ankara
- Diaz, C. L. 2000. WWF, The Application of European 'Right to Know' Laws to Fishing Subsidies: A technical briefing report by the Foundation for International Environmental Law and Development, p. 26.UK
- Diler, A. ve Bolat, Y. 2003. Türkiye Balıkçılık Mevzuatının AB Ortak Balıkçılık Politikasına Uyumu, SDÜ Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi, s. 8. Isparta
- Galache, P.J. 2007. Institutional Building for the Design and Implementation of the European Fisheries Fund (2007 – 2013), p. 25, Estonia

Garcia, M. 1994. Ocean and Coastal Management 22 The Precautionary Principle: Its Implications in Capture Fisheries Management. FAO, p.99–103, Rome.

Gençkol, M. 2003. Avrupa Birliği Mali İşbirliği Politikaları ve Türkiye- Uzmanlık Tezi, T.C. Devlet Planlama Teşkilatı, Yayın No : DPT : 2679, s. 12. Ankara

González Sánchez J.L. 2007. Fisheries Control: Fisheries Information System presentation Sld. 19- 26-29. Spain

Hagan, R. 2005. OceanLaw On-Line Paper Series, Ocean Law On-Line Paper No. 20 www.intfish.net/ops, Erişim tarihi: 27.08.2008

Hagström, O. 2007. Marine Sciences and Technologies in FP7 “The importance of cross-cutting issues” Head of Unit, DG Fisheries and Maritime Affairs, European Commission, p. 25-26, Netherlands

Holmquist, J. 2007. General principles of the Common Fisheries Policy, Presentation sld. 15 -18,19.

Karabacak, H. 2005. Maliye Dergisi Avrupa Birliği Mali Yardımları ve Türkiye ile Mali İşbirliği, s.69. Ankara

Kayasü, S. ve Yaşar, S. 2006. Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde Bölgesel Kalkınma Politikaları: Yasal ve Kurumsal Dönüşümler. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu, s. 33, Ankara.

Kusier, R. 2008. Next step on axis 4, National networking Ministry of Food, Agriculture and Fisheries, p. 26, Copenhagen.

Leblebici, F. 2002. Devlet Yardımları Uygulamasının Maliyeti ve Ekonomik Göstergelerle Mukayesesi, s. 16. Ankara

Lequesne, C. 2000. Quota Hopping: The Common Fisheries Policy between States and Markets, p. 63-64. UK

Maheut, E. 2001. Women In Fisheries Study (DG Fisheries), Template For Field Researchers, p. 18. Brussels, Belgium

Mahfuz, A. 2006. Market Access and Trade Liberalisation in Fisheries, p.17, Sweden

Marangoz, Ş. ve Uymaz, F. 2005. Yerelleşme Örneği Olarak Avrupa Birliği Bölgesel Politikası, İstanbul Üniversitesi Dergisi, s. 3. İstanbul

Mastracchio, E. 2007. A new impetus to the CFP: Better governance, Better economics, European Commission XVIIIth EAFE Conference, sld. 3,4,5- 6,7, Reykjavik.

Mattice, A. 2007. Fisheries Subsidies: Proposed New Disciplines Proposal from the United States, p. 4-5, USA

Milton, H. 2005. Some Thoughts on Hammering out a CARICOM Common Fisheries Policy, p. 4. UK

Nedergaard, P. 2005. Market Failures and Government Failures: A Theoretical Model of the Common Agricultural Policy, p. 49. Netherlands

Pauly, D. 2006. Catching More Bait: A Bottom-Up Re-estimation Of Global Fisheries Subsidies, Fisheries Centre Research Reports, Volume 14, Number 6, p. 38.

Piccioli, A. 2006. Presentation European Fisheries Fund, sld. 8,9. Italy

Reinup, M. 2008. Common Fisheries Policy Presentation, sld. 12, Tallinn.

Sumaila, R. 2007. Fisheries Subsidies: Magnitude and Impacts, Presentation at the WTO, sld. 9-10. Canada

Tedder, S. and Gulati, S. 2007. Open access, common pool resources and government intervention: an evaluative model for government intervention and a case study of the commercial harvest of salal in British Columbia, Executive Summary, p.13. Canada

Tekelioğlu, N., Kumlu, M. ve Yanar, M. 2004. Türkiye’de Su Ürünleri Üretimi Sektörünün Durumu ve Sorunları, Su Ürünleri Dergisi, Makale, s. 687-688. Adana

Wennersten, L. 2007. Massive Subsidies to the Fisheries Sector; p. 13. Italy

Yeroulanos, L. B. 2008. Commercial Aspects of Aquaculture, Committee on Fisheries Hearing, p. 14. Brussels, Belgium

İnternet Kaynakları:

- <http://www.akdeniz.edu.tr/muhfak/cevre/coastlearn-r/bio/boxes/fish.htm> (Erişim tarihi: 17.07.2008)
- http://homepages.tcp.co.uk/~ukip/bs_cfp_1_3_1.html (Erişim tarihi: 19.05.2008)
- http://wapedia.mobi/en/european_Union?t=3 (Erişim tarihi: 19.07.2008)
- http://abofisi.metu.edu.tr/ab_uzerine.htm (Erişim tarihi: 23.08.2008)
- <http://www.gumrukkontrolor.org.tr/Yayinlar/Dergiler/50/9.html> (Erişim tarihi: 23.08.2008)
- <http://www.eic.org.tr/> (Erişim tarihi: 24.08.2008)
- <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=celex:12002E/TXT:EN:html> (Erişim tarihi: 23.08.2008)
- http://www.kahramanmarastarim.gov.tr/subeler/kontrol/sunular/AB_uyumcalismaları_dosyalar/frame.htm#slide0083.htm (Erişim tarihi: 12.08.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/2002_reform_en.htm (Erişim tarihi: 22.08.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/publications/reform/green_paper_en.htm#volume1 (Erişim tarihi: 24.08.2008)
- <http://www.tvlink.org/pcp2/en/press/> (Erişim tarihi: 24.08.2008)
- <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l66006.htm> (Erişim tarihi: 19.08.2008)
- http://glossary.eea.europa.eu/EEAGlossary/T/total_allowable_catch (Erişim tarihi: 15.08.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/management_resources/conservation_measures/tacs_en.htm (Erişim tarihi: 15.08.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/external_relations/illegal_fishing_en.htm (Erişim tarihi: 19.08.2008).
- <http://ec.europa.eu/avservices/services/showShotlist.do?out=PDF&lg=En&id=40062> (Erişim tarihi: 21.08.2008)
- <http://www.thefishsite.com/articles/296/eu27-fishery-products-annual-report-eu-policy-statistics-2007> (Erişim tarihi: 19.08.2008)

- http://www.idrc.ca/en/ev-28062-201-1-DO_TOPIC.html (Erişim tarihi: 20.08.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures_en.htm (Erişim tarihi: 11.07.2008).
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/market_policy/common_org_markets_en.htm (Erişim tarihi: 22.08.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/market_policy/producer_organisations_en.htm (Erişim tarihi: 22.08.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/publications/FEP_EN.pdf (Erişim tarihi: 22.08.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/external_relations/bilateral_agreements_en.htm (Erişim tarihi: 21.08.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/external_relations/rfos_en.htm (Erişim tarihi: 21.08.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/archives/arrangements_2000_2006_en.htm (Erişim tarihi: 13.07.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/archives/fifgguide_en.htm (Erişim tarihi: 13.07.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/archives/magp_1997_2001_en.htm (Erişim tarihi: 14.07.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/archives/arrangements_2007_2013_en.htm (Erişim tarihi: 27.08.2008)
- [http://ec.europa.eu/fisheries/press_corner/press_releases/archives/com06/com06_32_en .htm](http://ec.europa.eu/fisheries/press_corner/press_releases/archives/com06/com06_32_en.htm). (Erişim tarihi: 21.08.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/legislation/other_domains_en.htm (Erişim tarihi: 29.08.2008)
- http://ec.europa.eu/fisheries/legislation/state_aid_en.htm (Erişim tarihi: 10.08.2008)
- http://www.adb.org/AnnualMeeting/2002/Seminars/presentations/martinkhor_presentation.pdf (Erişim tarihi: 14.08.2008)
- http://www.un.org/esa/sustdev/documents/WSSD_POI_PD/English/POIChapter4.htm (Erişim tarihi: 14.08.2008)

- http://ec.europa.eu/fisheries/press_corner/press_releases/2008/com08_56_en.htm (Erişim tarihi: 10.08.2008)
- http://www.tedgem.gov.tr/kkydp/81_il_onceelikli_yatirim_konulari.htm (Erişim tarihi: 17.07.2008)
- <http://www.arkitera.com/h11969-ozel-sektor-ve-devlet-kiyilari-olduruyor.html> (Erişim tarihi 24.08.2008).
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=> (Erişim Tarihi 27.08.2008)

EK- 1 Prof. Dr. Rashid SUMALIA'nın 2007 yılında Dünya Ticaret Örgütü'nde yaptığı Sunum Ekleri:

Verilen Devlet Desteklerinin Sınıflandırılması ve bildirimi yapılmış desteklemeler:

Sıra*	Ülkeler	2000 Karaya Çıkış Hacmi (US \$'000)	İyi Devlet Yardımları (US \$'000)**	Kötü Devlet Yardımları (\$ '000)***	Çirkin Devlet Yardımları (\$ '000)****	Yakıt Devlet Yardımları (\$ '000)	Kötü & Yakıt Devlet Yardımları Toplam (\$ '000)	Toplam Devlet Yardımları (US\$ '000)	Toplam Devlet Yardım Yüzdeleri	Kötü & Yakıt Devlet Yardım Yüzdeleri
1	Japonya	13.246.743	2.807.057	544.726	579.231	1.115.000	1.659.726	5.046.014	38%	13%
2	Hindistan	2.420.746	240.192	3.876.459	148.067	233.000	4.109.459	4.497.718	186%	170%
3	Çin	11.458.631	11.999	365.851	484.599	1.814.000	2.179.851	2.676.449	23%	19%
4	Brezilya	1.209.149	74.956	1.910.554	3.708	61.000	1.971.554	2.050.218	170%	163%
5	Rusya Fed.	2.762.636	574.552	470.981	149.569	491.000	961.981	1.686.102	61%	35%
6	Danimarka	778.109	161.825	1.037.747	75.907		1.037.747	1.275.479	164%	133%
7	ABD	4.546.673	936.600	92.210	29.900	184.000	276.210	1.242.710	27%	6%
8	Filipinler	1.650.629	102.324	413.886	100.962	165.600	579.486	782.772	47%	35%
9	Gabon	60.135	4.267	740.787	132	5.000	745.787	750.186	1248%	1240%
10	Kanada	2.922.195	202.550	162.550	267.498	93.000	255.550	725.598	25%	9%
11	Arjantin	2.211.345	52.576	333.908	213.242	115.000	448.908	714.726	32%	20%
12	Kore Cumh.	3.342.446	53.511	276.845	29.453	331.000	607.845	690.809	21%	18%
13	Malezya	2.573.341	1.723	534.595	0	116.000	650.595	652.318	25%	25%
14	Tayland	1.960.883	24.625	221.285	119.939	241.000	462.285	606.849	31%	24%
15	Endonezya	1.622.452	84.546	226.077	99.239	171.000	397.077	580.862	36%	24%
16	Mikronezya	260.143	16.126	563.681	0		563.681	579.807	223%	217%
17	İspanya	1.413.688	30.847	326.667	92.729	122.000	448.667	572.243	40%	32%
18	Tayvan	1.749.892	25.875	233.312	14.500	120.000	353.312	393.687	22%	20%
19	Fransa	1.286.697	61.513	195.191	16.697	94.000	289.191	367.401	29%	22%
20	Avustralya	1.672.498	54.374	56.318	199.000	41.000	97.318	350.692	21%	6%
21	Papua Yeni Gine	828.246	51.344	241.313	50.660		241.313	343.317	41%	29%
22	Meksika	1.301.094	41.719	113.748	0	175.000	288.748	330.467	25%	22%
23	Vietnam	1.449.894	49.357	268.096	0		268.096	317.453	22%	18%
24	Norveç	1.186.203	84.403	17.955	75.634	116.000	133.955	293.992	25%	11%

Sıra*	Ülkeler	2000 Karaya Çıkış Hacmi (US \$'000)	İyi Devlet Yardımları (US \$'000)**	Kötü Devlet Yardımları (\$ '000)***	Çirkin Devlet Yardımları (\$ '000)****	Yakıt Devlet Yardımları (\$ '000)	Kötü & Yakıt Devlet Yardımları Toplam (\$ '000)	Toplam Devlet Yardımları (US\$ '000)	Toplam Devlet Yardım Yüzdeleri	Kötü & Yakıt Devlet Yardım Yüzdeleri
25	Myanmar	667.612	41.386	164.867	40.835		164.867	247.088	37%	25%
26	İtalya	467.792	50.576	83.207	92.549		83.207	226.332	48%	18%
27	Vanuatu	788.457	22.758	161.649	0	25.000	186.649	209.407	27%	24%
28	Moritanya	105.300	3.748	192.134	6.441		192.134	202.323	192%	182%
29	İngiltere Marshall	1.163.677	64.091	63.075	65.183		63.075	192.349	17%	5%
30	Adaları	89.695	5.560	146.157	0		146.157	151.717	169%	163%
31	Peru	1.407.481	54.626	10.702	86.090		10.702	151.418	11%	1%
32	İzlanda	851.863	23.742	29.297	127	95.000	124.297	148.166	17%	15%
33	Pakistan	433.605	26.880	88.957	26.552		88.957	142.389	33%	21%
34	İran	371.865	23.052	91.832	22.745		91.832	137.629	37%	25%
35	Portekiz	289.404	23.889	84.616	27.908		84.616	136.413	47%	29%
36	Fas	331.769	20.567	81.931	20.293		81.931	122.791	37%	25%
37	İrlanda	263.628	54.057	17.275	39.245		17.275	110.577	42%	7%
38	Namibya	222.358	13.784	44.505	0	47.100	91.605	105.389	47%	41%
39	Cote d'Ivoire	51.800	3.211	92.345	0	5.000	97.345	100.556	194%	188%
40	Ukrayna	235.151	14.577	48.211	14.383	22.100	70.311	99.271	42%	30%
41	Yunanistan	192.421	29.352	28.450	19.941	14.000	42.450	91.743	48%	22%
42	Venezuela	238.857	6.894	58.413	14.610		58.413	79.917	33%	24%
43	Bangladeş	169.274	10.493	49.319	10.354	8.000	57.319	78.166	46%	34%
44	Şili	973.136	7.204	70.163	0		70.163	77.367	8%	7%
45	Türkiye	791.721	1.746	57.524	144	17.000	74.524	76.414	10%	9%
46	Sri Lanka	335.496	20.798	8.447	0	41.700	50.147	70.945	21%	15%
47	Ekvator	309.061	19.159	50.400	0		50.400	69.559	23%	16%
48	Hong Kong	724	2.564	9	0	62.000	62.009	64.573	8919%	8565%
49	Panama	192.777	5.564	47.145	11.791		47.145	64.500	33%	24%

Sıra*	Ülkeler	2000 Karaya Çıkış Hacmi (US \$'000)	İyi Devlet Yardımları (US \$'000)**	Kötü Devlet Yardımları (\$ '000)****	Çirkin Devlet Yardımları (\$ '000)*****	Yakıt Devlet Yardımları (\$ '000)	Kötü & Yakıt Devlet Yardımları Toplam (\$ '000)	Toplam Devlet Yardımları (US\$ '000)	Toplam Devlet Yardım Yüzdeleri	Kötü & Yakıt Devlet Yardım Yüzdeleri
50	Gana	114.855	7.120	31.705	7.025	18.000	49.705	63.850	56%	43%
51	Cezayir	30.664	1.901	54.589	1.876		54.589	58.366	190%	178%
52	Almanya	196.181	6.680	35.411	5.970		35.411	48.061	24%	18%
53	Senegal	176.547	5.959	10.635	411	30.000	40.635	47.005	27%	23%
54	Solomon Adaları	162.453	4.689	27.679	9.937	4.000	31.679	46.305	29%	20%
55	Maldivler	226.045	6.725	39.258	0		39.258	45.983	20%	17%
56	Umman	110.707	10.997	27.339	6.772		27.339	45.108	41%	25%
57	İsveç	156.210	20.954	9.936	9.309		9.936	40.199	26%	6%
58	Güney Afrika	192.916	11.959	0	0	27.000	27.000	38.959	20%	14%
59	Yemen	96.560	2.787	23.614	0	12.000	35.614	38.401	40%	37%
60	Guyana	135.205	8.381	21.392	8.270		21.392	38.043	28%	16%
61	Fiji	152.779	4.410	24.173	9.345		24.173	37.928	25%	16%
62	Angola	127.578	7.909	8.871	1.235	17.600	26.471	35.615	28%	21%
63	Tunus	67.533	1.949	16.515	0	15.000	31.515	33.464	50%	47%
64	Yeni Zelanda	804.310	33.246	0	0		0	33.246	4%	0%
65	Hollanda	370.820	3.138	20.264	9.755		20.264	33.157	9%	5%
66	Polonya	75.304	17.421	141	0	15.000	15.141	32.562	43%	20%
67	Mısır	139.105	8.623	22.009	0		22.009	30.632	22%	16%
68	Samoa	75.649	4.690	18.500	4.627	1.400	19.900	29.217	39%	26%
69	Kosta Rika	52.166	3.234	12.757	876	10.000	22.757	26.867	52%	44%
70	Küba	140.553	4.057	22.238	0		22.238	26.295	19%	16%
71	Estonya	59.362	12.346	7.779	5.724		7.779	25.849	44%	13%
72	Bahamalar Birleşik Arap	76.962	4.771	18.649	0		18.649	23.420	30%	24%
73	Emirlikleri	102.747	21.369	0	0		0	21.369	21%	0%
74	Finlandiya	73.741	7.072	9.560	4.042		9.560	20.674	28%	13%

Sıra*	Ülkeler	2000 Karaya Çıkış Hacmi (US \$'000)	İyi Devlet Yardımları (US \$'000)**	Kötü Devlet Yardımları (\$ '000)***	Çirkin Devlet Yardımları (\$ '000)****	Yakıt Devlet Yardımları (\$ '000)	Kötü & Yakıt Devlet Yardımları Toplam (\$ '000)	Toplam Devlet Yardımları (US\$ '000)	Toplam Devlet Yardım Yüzdeleri	Kötü & Yakıt Devlet Yardım Yüzdeleri
75	Kamboçya	61.528	3.814	12.614	3.763		12.614	20.191	33%	21%
76	Guatemala	62.426	2.068	12.649	3.818		12.649	18.535	30%	20%
77	Honduras	48.743	3.022	12.158	2.981		12.158	18.161	37%	25%
78	Kolombiya	109.868	6.811	4.607	6.720		4.607	18.138	17%	4%
79	Barbados	8.324	516	13.724	509	600	14.324	15.349	184%	172%
80	Belçika	47.876	2.341	3.012	8.503		3.012	13.856	29%	6%
81	Sierra Leone	56.368	1.627	11.421	563		11.421	13.611	24%	20%
82	Guinea	73.817	2.631	9.531	366		9.531	12.528	17%	13%
83	Letonya	55.826	3.461	8.833	0		8.833	12.294	22%	16%
84	Suudi Arabistan	71.098	4.407	3.327	4.349		3.327	12.083	17%	5%
85	Mozambik	27.753	801	10.088	887		10.088	11.776	42%	36%
86	Nijerya	292.006	9.793	600	1.200		600	11.593	4%	0%
87	Belize	51.369	3.184	8.343	21		8.343	11.548	22%	16%
88	Antigua & Barbuda	5.753	357	10.419	0		10.419	10.776	187%	181%
89	Seyşel Adaları	11.172	693	1.523	683	7.800	9.323	10.699	96%	83%
90	Suriname	66.648	1.924	4.154	4.077		4.154	10.155	15%	6%
91	Tanzanya	36.690	2.274	7.344	0		7.344	9.618	26%	20%
92	Kiribati	73.639	2.126	7.397	0		7.397	9.523	13%	10%
93	Kenya	6.001	372	9.144	0		9.144	9.516	159%	152%
94	Cape Verde	8.655	1.271	6.184	0	2.000	8.184	9.455	109%	95%
95	Gambiya	24.595	866	6.015	1.504	1.000	7.015	9.385	38%	29%
96	Somali	37.274	1.076	5.897	2.280		5.897	9.253	25%	16%
97	Nikaragua	89.196	2.467	6.635	0		6.635	9.102	10%	7%
98	Dominik Cumhuriyeti	28.776	3.335	5.757	0		5.757	9.092	32%	20%

Sıra*	Ülkeler	2000 Karaya Çıkış Hacmi (US \$'000)	İyi Devlet Yardımları (US \$'000)**	Kötü Devlet Yardımları (\$ '000)***	Çirkin Devlet Yardımları (\$ '000)****	Yakıt Devlet Yardımları (\$ '000)	Kötü & Yakıt Devlet Yardımları Toplam (\$ '000)	Toplam Devlet Yardımları (US\$ '000)	Toplam Devlet Yardım Yüzdeleri	Kötü & Yakıt Devlet Yardım Yüzdeleri
99	Kıbrıs Trini. & Tobago	49.966	872	6.861	440		6.861	8.173	16%	14%
100	Eritre	17.827	515	5.194	0	2.100	7.294	7.809	44%	41%
101	Grenada	16.334	1.604	4.315	999		4.315	6.918	42%	26%
102	St. Vin & Grenadines	3.565	221	6.180	0		6.180	6.401	180%	173%
103	Benin	15.256	946	3.805	933		3.805	5.684	37%	25%
104	Bahreyn	4.668	1.108	803	3.177		803	5.088	109%	17%
105	Uruguay	27.625	469	3.382	1.168		3.382	5.019	18%	12%
106	Kamerun	171.369	4.946	0	0		0	4.946	3%	0%
107	Madagaskar	40.268	2.496	1.885	0		1.885	4.381	11%	5%
108	Singapur	142.192	4.104	0	0		0	4.104	3%	0%
109	El Salvador	6.579	0	4.000	0		4.000	4.000	61%	61%
110	Tonga	18.152	1.125	2.872	0		2.872	3.997	22%	16%
111	Litvanya	16.836	1.044	2.144	0	400	2.544	3.588	21%	15%
112	Sudan	54.891	3.403	0	0		0	3.403	6%	0%
113	Kuveyt	8.229	510	2.012	503		2.012	3.025	37%	24%
114	Togo	8.746	1.819	1.146	0		1.146	2.965	34%	13%
115	Jamaika	6.549	189	1.327	401	1.000	2.327	2.917	45%	36%
116	Mauritius	12.673	366	1.124	775	600	1.724	2.865	23%	14%
117	Arnavutluk	12.915	373	2.043	0		2.043	2.416	19%	16%
118	Katar	2.137	38	869	0	1.000	1.869	1.907	89%	87%
119	Libya	6.238	1.191	450	264		450	1.905	31%	7%
120	St. Lucia	27.439	1.701	0	0		0	1.701	6%	0%
121	İsrail	3.528	219	863	216	300	1.163	1.598	45%	33%
122	Malta	5.408	1.125	387	0		387	1.512	28%	7%
123		1.039	405	481	311		481	1.197	115%	46%

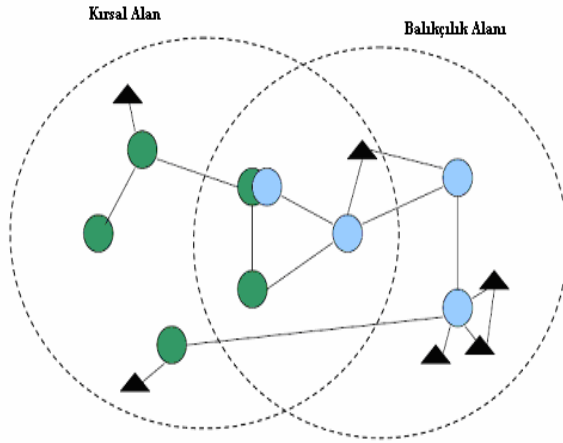
Sıra*	Ülkeler	2000 Karaya Çıkış Hacmi (US \$'000)	İyi Devlet Yardımları (US \$'000)**	Kötü Devlet Yardımları (\$ '000)***	Çirkin Devlet Yardımları (\$ '000)****	Yakıt Devlet Yardımları (\$ '000)	Kötü & Yakıt Devlet Yardımları Toplam (\$ '000)	Toplam Devlet Yardımları (US\$ '000)	Toplam Devlet Yardım Yüzdeleri	Kötü & Yakıt Devlet Yardım Yüzdeleri
124	Dominika	2.429	151	595	149	200	795	1.095	45%	33%
125	Haiti	11.549	716	284	0		284	1.000	9%	2%
126	Guinea-Bissau	6.957	431	0	426		0	857	12%	0%
127	Brunei	2595	161	641	0		641	802	31%	25%
128	Bulgaristan	4.471	129	386	273		386	788	18%	9%
129	Sao Tome & Principe	2.806	81	444	172		444	697	25%	16%
130	Liberya	4.435	128	197	271		197	596	13%	4%
131	Palau	2.412	70	483	0		483	553	23%	20%
132	Kongo	2.015	125	319	0		319	444	22%	16%
133	Komor Adaları St. Kit & Nevis	4.840	198	59	140		59	397	8%	1%
134	Romanya	1.337	39	271	0		271	310	23%	20%
135	Ekvator Gine	752	47	152	0		152	199	26%	20%
136	Gürcistan	682	20	108	42		108	170	25%	16%
137	Nauru	549	34	87	34		87	155	28%	16%
138	Suriye	74	5	132	0		132	137	185%	178%
139	Cibuti	2.375	69	0	0		0	69	3%	0%
140	Ürdün	438	13	18	27		18	58	13%	4%
141	Kongo D.R.	132	4	21	0		21	25	19%	16%
142	Hrvatistan	12.887	0	0	0		0	0	0%	0%
143	Lübnan	10.963	0	0	0		0	0	0%	0%
144		3.591	0	0	0		0	0	0%	0%
	TOPLAM	80.890.463	6.615.973	15.696.102	3.387.976	6.307.500	22.003.602	32.007.551	40%	27%

EK- 2

Avrupa Balıkçılık Fonu, Öncelik Eksen 4

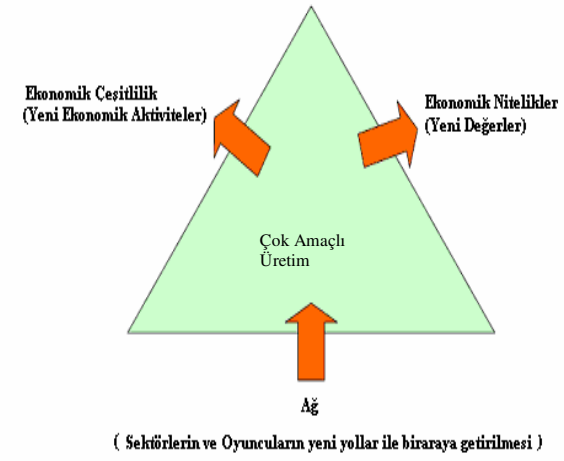
A. Yerel Kalkınmada Yenilikçi Yaklaşımlar

ULUSAL AĞ VE YEREL GRUPLAR

B. Yerel Kalkınmada Yenilikçi Tutumlar

YENİLİK VE ÜRETİM AĞI

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Korkut Gökhan KURTAR

Doğum Yeri : Ankara

Doğum Tarihi: 01 Ekim 1977

Medeni Hali : Bekar

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Yüksek Lisans: Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi – Yetiştiricilik
Ekonomisi (Ders Aşaması)

Lisans : Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi

Lise : TED Ankara Koleji

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl:

T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi

Başkanlığı Ağustos 2005 – 2008-

BenKe Bilişim A.Ş. Ağustos 2004 – Haziran 2005

Turkcell İletişim Hizm. A.Ş. Eylül 2000 – Eylül 2003